

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204997

UNIVERSAL
LIBRARY

CUP-391 - 29-4-72-10,000.

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. **T81** Accession No. **PG T473**

Author

K923

Title

కృష్ణకవి.

This book should be returned on or before the date last marked below.

శక్తివంశ పరిభాషము.

1927.

శ్రీ రస్తు.

శకుంతలాపరిణయము.

కృష్ణకవిప్రణీతము.

చెన్నపురి :

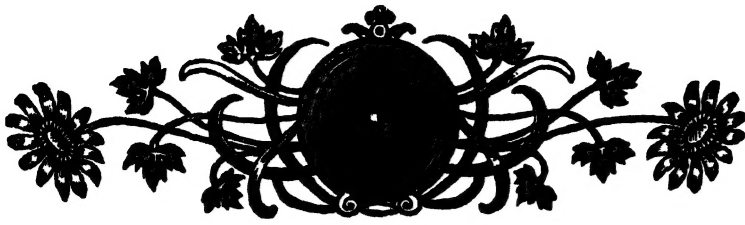
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్రకటితము.

1927.

All Rights Reserved,

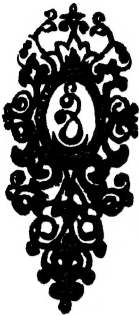
Printed at
the 'VAVILLA' Press
MADRAS.—1927.

శ్రీ రస్తు.

శ కుం తలా ప రిణ య ము .

పీ రి క.

పత్నాంకలసద్భుతాంతరయఃత స్వీయోరుహారాగ్రతే
ఖాదిక్రాంతి సేసంగుతక్కుచతటిక్ గై సేయుకాశ్చిరసం
భావంబుల్ తనమై చోసంగ నలమేల్పంగాభిధానేందిరా
దేవిం గాఁగిటఁజేర్చు వేంకటపతిక్ ధీయుక్తిఁ గీర్తించెదన్.

1

ఉ. ధీనిరవద్య హృద్యనిరతిక్ హరితో భరితోత్సవంబులక్
బూసు కదానితోన్తు కలుముల్ వెలుముల్లలముద్దుగుమ్మ స
న్నానిమనోబహరిణి రమారమణీమణి భూరిమూరిన
న్నానముఁ గూర్చుఁగాత గరిమక్ సెటిమంజుల మైసమత్కృతిన్.

2

ఉ. పుంభుతకక్రుకర్ణములు భూరివిరోధిశిరోధులుం జన
ప్రేంభదరాలిమ ప్రములు విద్విడురంబులు నంగదావభీ
రింభదరిప్రవేష్టములు శ్రేలఁగ లీల సేసంగుదైత్యభి
చ్ఛంభముఁ జక్రముక్ గదయు కార్ణము ఖడ్గము మమ్ముఁ బ్రేవుతన్.

3

క. భాసురసూరి గ్రామణి, భూసురముఖపంకరుహసభోమణి వినమ
ద్దాసనిచయచింతామణి, నే సింగరిగురుశిఖామణిం గజులింతున్.

4

తే. సోము నన్నవఁ దిక్కనసోమయాజి, భీముశ్రీనాథు భాస్కరుఁ బెద్దనార్యుఁ
బోతనామాత్యు మణియును బోలుపుఁగాంచు, నాంధ్రకవితానికాంతుల నభినులింతు.

ఉ. శ్రీరమణీధవార్పితము సేయుకృతిక్ అరిమూలవృత్తిమై
క్రూరపచోచితారములఁ గుండగుసెట్టిని చూడ్కిఁ జూది వే
సారుడు సారె దూఱుడుఁ గుళంకలఁ బోవకుఁ డన్నచారి! మీ
నేరుపు లవ్యకావ్యసరణిక్ మరణింపఁగఁ జేయు లొప్పగున్.

6

వ. అని యివ్వినందున నిష్టదేవతాప్రార్థనంబును గురువందనంబును సుకవిభూషణంబునం గుకవిదూషణంబునం గావించి యెద్దియేనియు నొక్క ప్రబంధంబు రచింపించి మదిన్ బైవతంబునకు నంకితంబు గావించం దలంచునవనరంబున.

7

సీ. విమహాత్ములపుట్టినిల్లు బ్రహ్మాదులు శిరసావహించి పూజింతు రెలమి
నే దయాహృదయుల నై దోడుజగములఁ ద్రిస్తోతయై పవిత్రీకరించు
సెవ్వారికుఁత్రాప నేకాంతయు లేక పసుధాసుధాశనప్రతము లెనఁగు
నేమహామహులనంగ్రామసామర్థ్యంబు పార్థివోత్తములకుఁ బట్టుఁ గొమ్మ

లే. వారు దుర్వారగర్వారవముఖరముఖ, శత్రుశత్రుక్షుతిక్షరక్ష తజకృతజ
యార్హ చర్వానమర్చితోగ్రాసీలనన, భాసురభుజోత్థవిభవులు పాదభవులు.

8

ఆ. ఆపాదభవులలోవల, నాపాదితధైర్యధుర్యు లార్యు లవార్యుల్
ప్రాపితధనకనకాంబర, గోపాయితకవులు వైడికులగోత్రభవుల్.

9

క. ఆరసికులలోఁ బెద్దన, గారనఁగా రూఢివకళికాఁలన
ద్వోరణి సిద్ధారణిఁ దగు, కారుణికులలోనఁ బరమకారుణికుం డై.

10

క. పెద్దనగారావేలుపుఁ, బెద్ద నగారాతిభాతి భృతవైభవుఁడై
పెద్దనగా రాశూరుల, పెద్దనగారాచ మెచ్చుబిరుదముఁ బెచ్చెన్.

11

ఉ. సన్నతకృష్ణరాయనృపసత్తముచిత్తము రాఁ జరించుచున్
మన్నన మీఱి భూరిబహుమానముగా గజరాజరాజిఁ గై
కొన్నఘనుండు వైడికులగోత్రపవిత్రచరిత్రుఁ డొర పె
ద్దన్నసిరుల్ సరుల్ పొగడ నక్కడ నిక్కడ నెక్కుడై తగున్.

12

సీ. మహిమ నేటూరియిచ్చుడి తిర్పలకుమార సింగరాయుల ప్రియశిష్యుఁ డగుచు
నాచార్యపదభక్తి యాశ్రితావనరక్తి గలగిర్యార్యదార్యకలికుఁ డగుచు
రాయలరాజకార్యమునందు నిరతుఁడై ప్రాజ్యసామ్రాజ్యసంభరితుఁ డగుచు
ధనధాన్యకటక మై తనయిల్లు వర్ధిల్ల ధాత్రీసురతాణదక్షుఁ డగుచు

లే. నవనితవణించె తవణిహృద్యానవద్య, పద్యగద్యావళీస్తవభవ్యనవ్య
కావ్యసంభావ్యభీమనంగ్రామవిజయ, బిరుదుఁ డగుబిలుమామిళ్ల పెద్దకొరి.

13

ఉ. మానితమూర్తియైన చిలుమామిళ్లపెద్దనృపాలమాళిక్
సూనుఁ డొరుండు గల్గె మధుసూదన పాదమస్త్రియావరుం
డానకశత్రుజాలుఁడు నయానయనిర్ణయశీలుఁ డుత్తమ
జ్ఞానఘనుండు తిమ్మనృపసత్తముఁ డుత్తముఁ డిమ్మహిక్ రహిన్.

14

పంచామరము. ధరాధరాధరాసివర్యధైర్యధుర్యవీట్రుర
స్ఫురత్తరత్తరత్పృథాప్రభూత కాకహేలిచే

విరోధిరాట్టిరోధిరాజ్ వీలమేలసల్పునా
స్థిరామరామరాగుడైన తిమ్మభూవిభుం డనిన్.

15

తే. తిమ్మవృపతికిఁ బట్టపునేవివలన, సురుచిరాకారులరుపురు సుతులు గలిగి
రగ్రజుండు వేంకటాద్రిం గ్రుం డవరజుండు, భవ్యగుణకాని రామభూపాలనాథి.

సీ. బలరామ రఘురామ పరశురాములతోడ విక్రమంబునమాడ్చి వేంకటాద్రి
ద్విజరాజ ఫణిరాజ దిగిభరాజులతోడ విశవిక్రీర్తులమాడ్చి వేంకటాద్రి
యనజాత వనజాత ఘనజాతములతోడ వితరణంబున మాడ్చి వేంకటాద్రి
భారతీశ సతీశ భార్గవీశులతోడ పిన్నాణమున మాడ్చి వేంకటాద్రి

తే. ధారుణి భగించి బుధుల గారవించి, సురుచిసమస్త పూర్ణ శ సాబగుమింది
యగణితోచ్చాస్తి ముమునవివమాన్తమించి, వలయు పోనూడ్చి తోనూడ్చి వేంకటాద్రి.

సీ. దినదిన దీనాభిషిక్త జనంబున కన్నపూర్ణాదేవి కన్నపూర్ణ,
నిత్యసత్త్వప్రతనిష్ఠాగర్వత కన్నపూర్ణాదేవి కన్నపూర్ణ
సౌఖ్యల్య వాత్సల్య సాకల్యకల్యత కన్నపూర్ణాదేవి కన్నపూర్ణ
సౌందర్యగాంభీర్యచాసుర్యధుర్యత కన్నపూర్ణాదేవి కన్నపూర్ణ

తే. విరకపుల వేలుపులగిడ్డి చాసిరెడ్డి, పద్మనాభునితోడ బుట్టుపడలేతి యగుట
కన్నపూర్ణమహాదేవి కన్నపూర్ణ, మహితసద్గుణనికురుంబ మాచమాంబ.

18

కి. ఆమాదమాంబవలనఁ బ్ర, ధామహితుండు వేంకటాద్రినయ్యంగ నియోక్
సోమవరస్తోమ శర, వ్యోమసరిధ్ధామకీర్తి నూర్జితమూర్తిన్.

19

క. వేంకటనాథుం డొసంగిన, సంకల్పఫలం బటంచు జనసీ నకుల్
వేంకటపరినామంబున, నంకిశు. గానించి రతని నాన్రి తరతునిన్.

20

క. శంకతంకానంకా, హంకారస్ఫారకౌశ్యహర్యక్షుండై
వేంకటపతి ధృతిమారట, వేంకటపతి యనంగ జగతి వియతికి నెక్కెన్.

21

కి. ఆవేంకటపతివరపతి, దేవి రహిం బాపమాంబ దినదినమార్యా
దేవి శ్రీదేవిని వా, గేవిని బూండు వసుమతికొ నుమరియనన్.

22

ఉ. నేరుపుమీఱఁ బుట్టినిలు నీరును రాలును గాంగఁబుట్టిరా
మారునింగన్న తల్లియుఁ గుమారునిత్తల్లియు సాటివత్తురే
భూతరప్రతాపఁడఁ బుట్టినయింటికి భవ్యకీర్తియొక్క
బౌరుషముక్ దనర్చిధరపై నొఱిడైతగు పాపమాంబకున్.

23

చ. పటుగతిఁ బాపమాంబకును బాభవవైభవకౌండియన వేం
కటపతికిఁ దనూభవులు గల్గిరి నల్వారు విక్రమక్రమో
ద్భుతిపువోరి జగ్గనరపాలుండు రామభూపాలిండు మా
రట మడియండు పెద్దకిలరామ మహాపతి వేంకటాభ్యుండున్.

24

- కా. ఆ వెంకటేశ్వరపాలసోదరుడు రామాధీశ్వరుండు ల్లన
 జ్ఞానబ్రహ్మంబున గావ్యనాటకగుణాలంకారపారిణతా
 ప్రావీణ్యంబున వాక్పటుత్వమున సద్భావంబునక విక్రమ
 శ్రీవైయ్యాత్వమునక బ్రసిద్ధుడగుచుకొని తెల్వారు నిద్ధారణిన్. 48
- సీ. తమ్ములయెడలనె మృత్యుమూపడుగాని రాజు కాంతులసాటిరాకయున్నె
 యిచ్చుచోగొణగి పెల్లెగురకుండడుగాని రసద మిగిలిసాటిరాకయున్నె
 సశరీరుడగుచు సాక్షాత్కరింపడుగాని రతిరాజు రహిసాటిరాకయున్నె
 కువలయామోదంబుఁ గూర్పజాలడుగాని రవి లేజమునసాటిరాకయున్నె
- తే. యీదరస్థితవదననకీవదాన్య, మాభిరూపకాలికిమానితప్ర
 తాప్తనకునంచుబుధులుచి త్తములనెన్నఁ, బ్రబలుపెనశివరామన్నరామకౌరి. 49
- సీ. ప్రథమాంశమునధర్మభంగముంకువగాఁగ, బాణిగ్రహణమైనవలుచందనము
 రాఁగూడదని పల్కురమణు వెంటడినేగి కానలోవిహరించుగడుసుందనము
 మాయామృగమువెంట మగఁడుపోవఁగ దంట మఱిదిసంపినసాటింకుతనము
 రావణాసురుపీట రహిఁబాసి నానాట చెఱిసాలనెలకొన్న చిన్నతనము
- తే హవణిదీర్వగఁగ్రవృత్తినవతరించి, పైఁడికులగోత్రమిద్ధాత్రిపాత్రముగను
 తెలుగురామక్షమాపాలుఁడెప్పపట్టె, భీరభోరణిజానకీదేవీకి. 50
- తే. శీవిందనరారుజానకీదేవివలన, రామభూపాలయిలకుండు ప్రేమమీఱఁ
 బడనెమువ్వరఁ దనములభరితయుల, హరిహరార్జుభవాంశమ్ములందువారి. 51
- క. వెంకటేశ్వరపతియనకొ, ర్యాంకుఁడులక్ష్యన్నయవనిజాళితకువలై
 గాంకుఁడనీతప్రభుఁడన, నంకితనామములవిజయమందిరిధరణిన్. 52
- చ. సలలితభాగ్యచిహ్నముల సన్నులికెక్కెడుచిన్నమాందికా
 జలరుహపాణిలోడనుఖసంతతిఁగాంచుచుభూరివైభవం
 బులఁ దనరారి నూరిజనముల్ జనముఖ్యుల డటంచు నెంచఁగా
 విలసిలురామభూవరుని వెంకటపాలుల డలొలుకీలుడై. 53
- మ. చిరుమామిళ్లకులాబ్ధిచంద్రుడు జయశ్రీసాంద్రుడవృన్ధు
 వరుడకొ వెఱ్ఱునూఁదనర్చుకరుణింబాణిగ్రహంబైకుభ
 స్ఫురణక సంతతిఁ గాంచి విప్రతలిక భూగోహరణ్యాదిభా
 వ్యరదానంబుల దృష్టిచేసి తనరక సభ్యుల్ ప్రశంసించగన్. 54
- కా. ఆరామప్రభుసీతభూతలవిభుం డక్రాంతవిక్రాణన
 స్వైరంబైనసురద్రుపంచకము గెల్వం బంచకాఖ్యాహ్వయో
 దారంబైనజహన్తవారిహమిద్ధాత్రిసురశ్రేణికిన్.
 హేరాశంబుగఁ గోర్కులినదనరుక హేమాద్రిలో మాదియై. 55

సీ. కులగోత్రముల కాదికొన్న చిన్నతనంబు విసములొ చువయించుకనరుదనము
పుడమి నంతకనాచుమునఁ బేర్పువైళంబు చేలు వెలారించుబేలతనము
కాపురిం బవ్వలగడపుకోచఁదనంబు నిఁచినచోట కాత్మిలనిగొనము
మేనిమచ్చల నిచ్చలొచువిన్నఁచనంబు గళిమున గరమూగు గడుసుఁదనము

లే మానదిగ్రాజదాసవశ్యానరూప, రూపగుణగణనిభృ మారూఢిగాఢ
వైభవస్ఫూర్తిమన్తోరి వసుధ బరగ, సదసుడైన సీతారాముఘరిణివిభుఁడు. 50

క. పదిన్ పేంకటలత్తీ, దేవీమణివలన సంతరిం గాంచుచు ని
ద్యావైదుష్యంబునన, ద్వాపంబున సీతన్యపరి ప్రబలన్ ధరణిన్ 57

క. ఆరామప్రభునంబుం, డైరాజిలులత్తజేంద్రయశ మిల వెలసిన్
దారాచలతారాధిప, తారాచయతాగహారతారాభంబై. 58

క. ఆలత్తీపరి నరపరి, వైలమునజానకమ్మ వలననిరువురం
బాలురం గాంచెం బృధ్వీ, పాలురిం గా నాయుడమ్మ పావయ్యయనన్. 59

క. ఆనాయుడమ్మ నెమ్మది, గానెలకొని పాపమాంబికాపహితుండై
నానా భభోగముల, నానాదమునొంది జగతి నభింబి గాంచెన్. 60

క. ఆనలుపురు మాటల, లోనంగడిగొట్ట సుజనగాలు డు వెంక
త్తనాథుఁడొ గోవిందాం, బాం రతిం గాంచె సీతయాభ్యుం దనయన్ 61

క. ఆనలుగురుధీరులఁ దగు, నానలుగురు మీఱునిభృ మాలిశయమునన్
ధీనిరతిజయమునం జను, రానసుడై రామభూషరాగ్రణి ధరణిన్. 62

పంచచామరము. పన్న గారివాహుఁడూహవన్ని చిన్న పా పడై
య న్న గారివెంటదంట యై చరించు వైభావ
బన్న గారివాహువాంశభాగిరామభూవిభుం
డన్న గారివెంటదంట యైచరించు వైభావ. 63

మ. అయంబు న్విసయంబు పండితుల కత్యాచారదుం గూర్చుపే
మనగేంద్రప్రతిమానధైర్యుడగురామజ్ఞానిపాబుండు తా
ఘనదానంబుల తాత్రము న్గలసి గుంకస్ఫూర్తి మూర్తిభవం
చినచందంబునఁ దోచుచు జూపఱుకు నక్షీణప్రభావోన్నతిన్. 64

లే. శీలగుణవృత్తముల ధాత్రిఁ జలగువాసి, రెడ్డివెనపడ్డవాభుశ్రీలలామ
భాగ్యములదీవి రామభూపాలుడే, పడఁతులకు మేటి రమణమాంబావధూటి. 65

లే. రమణమాంబికవలన నారామవిభు డొ, కసియె మువ్వరుతనయులగణితనయుల
ఘోరిన్ గోదండరామునిఁ గలిజనా, నయలపేంకటరామన్న నాయుడమల. 66

వ. అందు. 67

క. గోదండరామజనపరి, వేదండకరప్రకాశులనన్నిజబా

హోదండమున వసుంధర, బాసండహి న్నహించె బుధులు పులింపన్.

కా. మార్కండే శకువాసిరెడ్డిపెడత్తుతోటిభృన్దాళిక

గన్యారత్నము నాగమాంబకనకుం గాంతాలరామంబుగాఁ
'గోనోమశ్చన్యగిత్వా'దారభుటాడై హోదండరామార్థము
ధ్యాయండాత్తభవులజెలన్నయను ను న్నన్తూర్తిగాంచెఁ రహిన్.

క. శ్రీపతిభాతి జలనో, రీప్రతియలబోడెఘాడివేంకటరామ
హృదయిగానిపట్టిక, రూపవనిఁ బరీరమన్నిరూఢి వహించెన్.

ప. ఆమృత్వగిహసం గోదండరామన్మపాలునకుం ఁడగొట్టుతమ్ముండు.

ఉ. దండగనాయ డ౯ బ్రభుఃతంగండు ధండనభూమి భూరిదో
ర్నందలహండలాగ్రమగమండలి వై జలిసింపఁ గాంచి యొం
డొండతిలోత్రమాప్రభృతియొ పలుభూషణభూషితాంగు లై
చండమరీచిమండలమె సారెతుఁ జూచురు పొతుకంబునన్.

క. శ్రీవాసిరెడ్డినాగ, త్వాపరునకుఁ బార్వతమ్మ గారికిసుత యై
కొక గుంపకాబును, శ్రీపిలసిలు నాయఁడమ్మ చేకొనెతనరెన్.

సీ. సత్యభావల హాశ్చంద్రుండు శ్రీరామ చంద్రుఁ డీనంపాలచంద్రుఁడొకటి
నవనవోన్నతి రతీపాథుండు నివధభూనాథుఁ డీభారణీనాథుఁ డొకటి
కాంతి స్వాహావధూకాంతుండు పద్మినీ కాంతుఁ డీమేఘినీకాంతుఁ డొకటి
రణరంగమున బలరాముండు జనుగిన్ని రాముఁ డీమగులాభిరాముఁ డొకటి

తే. యీది ధనదుండు వనదుండునీతఁడొకటి, హేల నీతుండుమరుదీతుఁ డీతఁ డొకటి
ప్రబలు డనవిశ్రుతివహించె రామధరణి, పాలువేంకటరామభూపాలమాళి.

సీ. కనరాక కైదురుమాచినచాశం ముల దిగఁ దీర్చునవపయోధరముమాడ్కి
దననవాభ్యుదయంబు దగఁగోరుజక్కప కవల లాఠించుభాస్కరునికరణి
దననవాధగమంబుతటి వేమపవనచంద్రులఁ బ్రోదిగోన వసంతునివిధమునఁ
దనమసాంగత్యమాత్మదలంబుకుముదిసి కామోదమొసగునేణాంకుసరణి

తే. నభ్యుదయచుండినుజనుహవణిఁబ్రోచె, రాజధరరాజతాచలరాజభుజగ
రాజగోపాలకలశాభిరాజరాజ, రాజదలికీర్తివేంకటరామమూర్తి.

క. ఆవేంకటరామప్రభు, దేవి విరులతావి సిరులదీవి యమృతపుం
బావి నెఱిగీచి దనరుకొ, వేదిధమలవెంగమాంబ విశ్రుతిమీఱన్.

ఉ. ప్రోదిగ వాసిరెడ్డికులమాకొ గలమిక్ వెలయించు సప్త్రియా
పాదినీపాపమాంబకును భవ్యయశుండగురాజమాళికొ
గాదిపట్టియై శుభలికానమునం దగువెంగమంబకుకొ
మేదిని సాటిఁతురె ఘృణికొ హవణికొ రమణీశిరోవణుల్.

- సీ. పదిసోళ్ల భాషింపఁ బదురచ్చలకు నెక్కి పరమేష్ఠి నెలఁతయేభాషమెలఁత
నిలిచినచోటఁగా న్నిలవకవర్తించు శ్రీచుహాదేవి యేనిరులదీవి
చండియై తనప్రాణసఖునాటలాడించు గోరీపథూతియకళఁజోటి
యదుగున కోకగుణం బనహొచ్చుతగులై నలినోప్పుపుట్టియేనాటిసాధ్వీ
- తే. యనుచుననిచినహరిమినఁగి మఱఁగి, కలమిలేమిని భర్తతోఁగఁగిమోసి
హొచ్చుతగుల నొకరిలి నెనకమెఁగఁగ, వెలనెవిలసికకీర్తుల మెఁగమాంబ. 78
- క. శ్రీవేంకమాంబికామణి, కీవేంకటరామన్యవలి కిదినిరుతనయనల్
శివంగిగిగుణగణ, బావితులై రామన్యవలిపాపయ్యునన్. 79
- ఉ. మత్తగజంబులీలఁ జెఱుమామిళవేంకటరామకౌరవు
త్రోజ్జముడైన రామవిభుఁడోహాన సాహసశ్రుతోటిపై
గల్గెజటనదూసియెనకంబెనఁగి జళిపింపసింపుమై
గుత్తపుఁదాపితాఱవికటట్టుపటుస్మిన్ విచ్చె రంభకున్. 80
- చ. అహహ పెరుంగురామమహిపాశ్చతదానవయకప్రవాళులి
ట్లహరహమేఱులై పరఁగి యాశలభూభగమానుసానుజ
ప్రహతకటికటాహమలఁ బర్వమఁ మునివ్రలఁజేయఁద
న్నహిమములెన్నమిన్న మహిమండలిఁ గుండరాజమాళిన్. 81
- క. శ్రీమీఱఁ దల్లదండ్రులు, నామమిడిన వేంకటాద్రిసాయఁడనుచునా
రామకీలపతితమ్మసి, బ్రేమంబాపయ్యయనుచుఁ బిచ్చి పదిపన్. 82
- సీ. ఒకచానరుఁడు నభివృద్ధులవలనఁగిలేక, ప్రవాకశ్రవణుల మ్రగ్గి బలభి
నొకబ్రహ్మచారికోరికఁ దీర్చుఁగాలేక బిచ్చునెరసాతఁముఁజేర
నొకనరుండెడదాఁక నోర్పువీరములేక గిరిజాశివాగుండ, శ్రీంగువశీయు
నొకజోగిగొన్నగుక్కకు మించదడిలేక కలకాబ్ధిరాజు భంగముఁబడిగు
- తే. నేటిధృతి చుటిపతరఁగమేటికొర్య, మేటిగాంభీర్యమని నిరాఘాటధైర్య
దానకక్షికభీరతానునుఁ డగుచు, పరలువేంకటరాముపాపయ్యుకొగ. 83
- క. శ్రీమచ్చిఱుమామిళకుల, సోమునకన్ బాపయప్రచురనామునకున్
గామినియిభగామినిశుభ, గామినిమీనాంబకనరుఁ గలమిన్ బలిమిన్. 84
- సీ. ఆదిగచ్ఛేశ్వరిమినిబుధుల్ వెనులెంపఁ బుట్టుగోగములలోఁ బోలుపుమోటి
యనుకూలదాంపత్యమనుచులోతులుపెచ్చ దనిప్రాణసాధుచిత్తమున మెలఁగి
పరమపాపనియంచు బంధువుల్తోషించ నిత్యతాచారసినిగఁబాని
భాగ్యకాలినియంచు భామినిల్ గడులెంపఁ గూతులఁగొడుకులఁ గుర్చిఁగాంబ
- తే. శివదనరాఁడ బద్ధాక్షదేవికధిక, వైభవముల భాసిల్లువాసిరెడ్డి
రామలింగేంద్రునకును గారాబుపట్టి, నృసింహగఁగఁజేరితిరుంబ మోనమాంబ. 85

సీ. విలసదద్దంకిలిర్లలిర్లలాచార్యు సంప్రీ పల్లవయుగం బాశ్రయించి
హరివాసరశ్రీసదాచారకలనంబు నిత్యప్రతంబుగా నిర్వహించి
సత్తటాకవనాదిన ప్రసంతానముల్ సమధిశోత్సాహుండై సంఘటించి
హితపురోహితసమాహితసమాహితముగాఁ బురుషోహరియటంచు భూరిఁబంచి

తే. ధన్వనికవస్తువాహనిధాన్యపుత్ర, పాత్రదీర్ఘాయురారోగ్యభాగ్యమహిమ
శివదనరారుమినాక్షి దేవలోక, మహిశలేణాండు పాపయత్నవిభుండు. 86

ప. వెండియొక్క హృద్యానవశ్యవశ్యసద్యోతకవిద్యాసమున్యమోద్యద్విద్యన్నికరిసుకరాశీ
ర్వచనరచనాప్రదీయమానసంపశ్చంపరాహ్లాద్భుండు, రణగ్రవ్యగ్రనిజభుజాగ్రజా
గ్రన్నండలాగ్రప్రసారోత్సారికరిపుమండలహిండితచండమరిచినుండలుండు, నిరం
జరనిరంతరాయనిశ్చేయసన్నిధిశేషసహజబ్ధసత్తసంతాపరిపూరణస్ఫురణపరిణత స
ముత్సాహదోహలుండును శ్రీవెంగమాంబికాగర్భవక్తిముక్తాఫలుండును బ్రెండితుల
గోత్రపవిత్రుండును బావనచరిత్రుండును నగు శ్రీచిటుమామిళ్లపాపయ్యప్రభుం
డొక్కనాఁడు పుత్రమిత్రమాత్యబంధుసందోహపరివృటుండై సింహాంబున
సుఖానీనుండై సరసనల్లాటంబులం ద్రోద్దు గడపుచు. 87

మ. నను గామానుజపాదపద్మయుగళినవ్యాప్తయధ్యానపా
వనహృద్భాగవతావతంసపదసేవాసక్తిచిత్తుమరు
త్తనయారాధనచారులబ్ధకవితాధాన్వితసదాహుళభా
వను సాఫ్తానశివోనిజాశ్రితునిఁ బిల్వంబుంచి పల్నెట్ గృహన్. 88

క. పాత్రుండవైమైలేయన, గోత్రుండవైనారసింహగురువర్మనక్ష
బుత్రుండవై వెలయుదనీ, ధాత్రిక్షమాపమపునేయఁ దగు కృష్ణకపి! 89

క. అన్యయధవ్యాపహుగు, కావ్యరచనమియు మేలు గాదేబుధసం
భావ్యము విశ్వశ్రేయశ్శ, కావ్యంబనుమాత్ర మార్యఘటికం బగుటన్. 90

ప. అదియొ నుంకాకయొక్క విశేషం బాకర్ణింపవలయు నొక్కనాటి హరివాసరవ్రతో
కవాసంబున విక్రాంత యై యున్న మజ్జననిచరిణారనిందంబులకుం బ్రణమిల్లి కృతాం
జలివృటుండ నైయున్న నన్నుం జూచి వత్సా! సత్ప్రసంతానంబులయందుఁ గృతిం బడ
యొట విశేషలాభంబనియు మహారాజన్యచరిత్రంబు కలిదోషనాశకంబనియు నాము
ష్టికఫలప్రదంబనియును బెద్దలు నిర్దేశింతు రిట్లుగంజేసి యెద్దియేనియు నొక్కరా
జన్యచరిత్రంబు కృతిముఖంబుగా రింఁచింపగజేసి వేంకటేశ్వరార్పణంబుగా నివేదిం
పందగు నీదిమదీస్థితంబని యాదేశించుటయు నయ్యమనెయ్యంబునకుం బ్రీతుండ నె

జనన్యార్థానందరసంబు నలువం బూనియున్న నాకు భవత్సన్నిధానంబును దొర
కొనియెం గావున. 91

క. కృతికన్యావతి వేంకట, పతియట కృతిభారతార్థపథతియటయా
కృతి భవనిష్క్రమియగునట, కృతివిగదానీపుటగతిఁ గృష్ణకపింద్ర! 92

ప. ఆసి యిష్టధంబునం బ్రశంసించి తాంబూలస్వర్ణాంబరాభరణంబులం బగష్కృతుం
గానింఁచిన నేనుం బ్రహ్మష్టాంశగోణుండవై మశ్కృతిపతి యగు శ్రీ వేంకటా
చలపతి సభివర్ణించెద. 93

సి. ఏ దేవదేవునిసాదరాలోకంబు లోకంబులకు సౌఖ్యమొసంగు
నేమరాత్వరుదివ్యరూపానుభావంబు భావంబులకు మేలు పాదుకొలుపు
నేజగజ్జనుకునియచ్చావిహారంబు హరింబు ధారణీచారుముఖకి
నేమనోబలశాలిహేలావతారంబు తారంబుఁ ద్రవశ్రయమునకున్ 94

గీ. నేనుధీనిధికిగిగాఁపులై నుఖంబు, రంగబంగళి వోళికిళింగవంగ
గోళిపాంచాలనేపాళిమాళివాంఛి, శశియుంగరముఖ్యదేశముఁ బులు. 95

కా. ఆవిన్యాణపువేటపుందొర ప్రపన్నానీకమల్ గొల్వఁగా
శ్రీవైకుంఠపుంబువెల్వడి లనచ్చుంగారుండై యిందెరా
జేందోహ్నిని స్వామిపుష్కరిణీకతీరప్రదేశంబునన్
భావింపందగు హేమసౌధమున శుంభలీలఁ గ్రీడించుచున్. 96

రీ. ఆమోదమునామారామాఁలమంబు మెఱుంగారుముపై మెఱిపులీన
నహితలోకై కడుస్సహసహస్రారంబు లాలితంబగుచుఁ గెంగిలనమర
ఘనతరామలకనత్కనతోత్తరాసంగ దీధితియొడఁపైఁ దేజగల్గ
భూనిగ్రహచారుహితోటింబు హేమరారున్ త్రమాంగమునఁ దనర
గీ. లలతధాతుపిచిత్రశిలాపతేష, శేషగిశ్యంగశృంగాచితనిశాంశ
బహుళిమణిరాజరాజితభద్రపీఠ, సగనగతివేంకటాచలస్వామి వెలయె. 97

❀ పవ్యంతములు ❀

క. ఏవంగుణగణభృతికి, నేవలవిద్యాభిరతికిఁ గిల్పిషహృతికి
భావభావాకృతికిఁ విజ, యావహపరిణతి వేంకటాచలపతికిన్. 98

క. శంకృతికిఁ చితదైత్యా, హంకృతికిఁ మణిగణోజ్జ్వలాభరణ్యాతా
లంకృతికిఁ రణజయనక, భాంకృతికిఁ మదనసదృశభవాకృతికిన్. 99

క. శరదరశోదంబుదము, తరువగిర్జరసాత్మధాకరకరస
త్పరహరహరగిగిచర, చరదురుతరతరుణీక్షితాలోదరికిన్. 100

- క. శ్రీలునకుఁ నునకునాఁకున, నీలనకవనీవనీవనీచకరఁజ్ఞా
 శీలునకు నద్ధికన్యా, ఖేలనలాలుచకుశేషగిరిపాలునకున్. 100
- క. ఖరకరకరగరవైశ్వా, వరనరహరిహరిఖరారినవశార్థకలా
 భరిణునకున్ సకలకలా, భరిణునకున్ శేషశైలవరవారిణునకున్. 101
- ప. అంకితంబుగా నాయొనర్పంబుననశకుంభలాహరిణయం బుంబుహాప్రబంధంబునకున్
 గభాఽమం బెట్టిదనిన. 102

శ్రీ రస్తు.

ప్రథమాశ్వాసము.

కథాసారంభము. ౧

- లే. తాలహింతాలతూలరీసాలసాల, మాలకశమాలకృతమాలమాలతీల
తాలతాళిగళద్రజస్థగితగగన, రామణీయంబునైమిశారణ్యపదము. 1
- క. ఆనైమిశవనభూమిని, శౌనకకాండీయముఖ్యసాయమివర్యుల్
భూసిమఖంబునసూతుని, మానికగుణజాతుఁజూచి మచి ముదమొదవన్. 2
- ప. భారతకథాసుధారసంబు వీరుల సింహుచు మమ్ముఁ గృతార్థులం గావించితి వందు
శకుంతలాదుష్యంతలోపాఖ్యానంబు నవి స్తరంబుగా వినవలయుఁజెప్పుచునిన సూతుఁడు
పరమహర్షసమేతుండై శౌనకాదిమహామునులకుఁ జెప్పె నట్లు వైశంపాయనుండు
జనమేజయున కిట్లనియె. 3
- మ. కలదున్విత్ బలగన్వితాహితకచక్రహాగ్రహోద్యమ్యుశా
ర్థశిరాజద్విజరాజగోత్రశిఖరవాజన్యసౌజన్యపు
ష్కలసద్వస్తునమస్తహస్తిగరాఖ్యప్రఖ్యరాజన్యతీ
తిలకం బంగళింగవంగముఖదిగ్దేశాధిపాకాస్యమై. 4
- సీ. గురునైన భారతీవసు నైననోడించు విద్యత్ప్రసరులైనవిప్రవరులు
హరునైన దంభోలిధరునైన దమకించు రాజన్యమణులైనరాజమణులు
ఘనునైనపరిజవాహనునైన నలకించు నార్యాభిజనులైనయశ్వజులు
హరినైన గంగాలహరినైన విహసింతు బాహువిభులైనపాదభిఫలు 5
- గీ. వేదవిద్యాప్రభావభావితవితరణ, పరిణతయశగిప్రసారవిస్ఫారులగుచు
నలుపుమీటుదు రగ్రవర్ణములధీరు, లాజవంజవధారులారాజధాని. 6
- ఉ. నందితనూన్మరత్నవరణప్రతివాసరచంద్రచంద్రికా
కందళదిందుకాంక్షలక, స్త్రుతపాండురవాఁఁపుఁదముల్
చెందగనదమై పరిఖ చెన్నెనగున్ నిజవంశరాజసం
క్రందనులున్నకన్నగరిం గాచుసుధాజలరాశికైవడిన్. 7
- మ. స్ఫురదాకాశతరంగిణీమధురవాగిపూర్ణముం ద్రావణగాఁ
గరమభ్రమునకైతిహతినిమహాగంధేభరాజంబన్. 8

7

హరిసీలద్యుతితీవ్రవప్రవలయంబై యున్న తద్వారగో
పురమైహస్తీపురంబు పేరునకుఁ బెంపుం గూర్చు నశ్రాంతమున్.

సీ. మావట్టునొకవీధి కుసుమారతరపద క్రమణమాతంగచంగములగములు
కనువట్టునొకవీధి ఘనఘనాకర్షణరణ ద్ధంఠికాశతశతాంగములగములు
నసీమీటునొకవీధిః జక్రచక్రనుగాది గమనదుర్గమతురంగములగములు
మొనసూపునొకవీధి ఘనభుజార్గళనిర ర్గళవాహినీపురోగములగములు

9

గీ. తివురునొకవీధి బధిరతదిగిభరాజ, కర్ణకోటరపాటన క్రమసయగ్ర
పటహడిండిమ భేరి కావణవమద్ద, శక్రముఖిహృద్యవాద్యకోలాహలములు.

సీ. ప్రసవానవాసంగలసమానమదభ్యంగ విసరైకశృంగారరసలవంగ
మనుభూతఫలసారఘనతేక ప్రజభార వినమితఫలపూరిదిటపివార
మతను కేళినిలొలనుతయపల్లవజాల కృతనివాసతమాలతతదిశాల
మతులకోకిల పాతధుతపల్లవనైత నతలతాసంఘాతవిత్తతయాత

9

గీ. మానమితచంచులననకాలీనకలహ, కలిశకలకలకలరవకులకులాయ
రంగదుత్తుంగతుంగవారంగరంగ, మలరునక్వరహసరోద్భావనము.

సీ. కులుకుగుబ్బెతగబ్బిగుబ్బ పాలిండ్లపై వలపులీరుజనాది మెలంగిమెలంగి
యలసౌధములవన్నియలమ్మియలజాది యలరు శయ్యలఁజేరి యలరియలరి
బెరసిపుప్పొడిగిమ్మ పెరటిలేమరువంపుఁ దరులచందిరులపైఁ బొరలపారలి
మరు కేళినిలయకోమలికపాలములపైఁ బునుఁగుఁ జెప్పుటలతోఁ బొదలబొదలి

10

గీ. సరసపరిసరకాసారసారసార, సవిసరసరణిపరితప్రసరిణభీత
పరిణతపరాకపరిమళవహనడింభ, మోజ నలగించమించువారాజధాని.

11

ఉ. కుంతలకేలిశక్రవిళిలోనలసింహళగౌళమళవా
శ్చంతకరూశఘూర్ణరదకార్లకళింగశకాఙ్గమేదిసి
కాంతకీరీటరత్నఫలకప్రతిబింబితపాదుఁడైనదు
వ్యంతుఁడు తండ్రితాతలక్రియన్ ధృతిసప్తరమేలు ధీరుఁడై.

12

సీ. ఏరాజాభేరికాఘోరిగోపంబు ఘోపంబమరఁజేయుఁగుటి నృపుల
కేరమృగుణకాలిభూరిప్రతాపంబు తాపంబుగూర్చు నధర్మరతుల
కేమేటినిజభుజాధృతచంద్రహాసంబు హాసంబుగావించునశనిధార
కేధన్యువితరణసాధుసంకల్పంబు కల్పంబునకు వెలికాంఠనెఱపు

గీ. నతఁడు కేవలనృపుఁడె సూరాట్రహాన, చకితచకితాహితాహితద్వర్ణభ్రూర్ణ
విశ్వవిశ్వంభరాధురావిభురతరభు, జాగ్రజాగ్రస్థులుండు దుష్టంతపిభుండు.

సీ. కొదదిఱవానలుగురియుఁ బద్మన్యండు జగలిముక్కారునన్యములు పండు
గ్రామముల్ ధనధాన్యకటకంబులై యుండు నఱిమిధేనువులుచన్న వసిండు

బ్రాహ్మణోత్తమలకుబాధలులేకుండు విత్కోత్సవంబులు నెగడుచుండు
వంధ్యులకాత్మజావాన్తి గోర్కులుసిండు శరులనెవ్వడు పండ్లకనిగనుండు

తే. దరకమంబుల దామగతంపరనంగఁ, బూచేరె తినుటవలెభూప్రజలకు
నుత్తరోత్తరమభివృద్ధియొలయుచుండు, నెలమిన ధాత్రిదువ్వంతుఁడేలు నవును. 13

ప. వెడియు నమ్మనీమండలాఖండలుండు రాజ్యంబు పొందుచు గురుజనంబుల యెడ
వియ్యంబును సామంతులయెడ నెయ్యంబును మిత్రులయెడ మోదంబును శత్రుల
యెడ భేదంబును బొరులయెడ లాలనంబును బ్రజలయెడఁ బరిపాలనంబును శిష్టుల
యెడ ననుగ్రహంబును దుష్టులయెడ నిగ్రహంబును జారులయెడ నస్తేషంబును
సూరులయెడ సంతోషంబును నీతిశాస్త్రంబులయెడ శ్రవణంబును సదాచారంబుల
యెడఁ బ్రచరణంబును ధర్మసూత్ర విశేషంబులయెడ నాభిముఖ్యంబును ధర్మేశ్వరంబుల
యెడ వైముఖ్యంబునం గలిగి దిగ్విజయసమాపాదితోపచయః కృత్యంబులవివేక
సంకులంబు నక్కనిగరంబునం బిశ్వవైతానుసారం బగురాజ్యంబు పొందుచు
నొకనాఁడు మహర్షి పుత్రులకణిగిరిచచ్చటాకంచుకెత కాంచనసమృద్ధిసూక్ష్మానుందరం
బగునాసానమందిరంబునఁ బురోహితవిద్య తామంతమంత్రిప్రభృతు లిరు గెలంకులం
బలసికొలువ సింహాసనాసీనుండై పేరోలగం బుండు నవనరం 14

సీ. నెఱసంజకెంజాయు నెరసు లెన్నెడుపల్ల జడలతోఁ గరువంపునడలతోడఁ
నిపుట తియ్యనిలేనె దిపురుప్రామిచుకుల పలుకుతో పజ్రంపుఁజకుతుతోడఁ
బరమభాగవతసంపదమొఱునూర్ధ్వపూద్రములతోఁ జక్రవిహ్నుములతోడ
మందానిలాఘాతకందళన్న హతీస్వనములతో హాకీర్తనములతోడ

తే. జనుతులఁదీర్చు నుత్తమజ్ఞానపురుషుడు, ధర్మసూక్ష్మస్థి యతస్పరుండు
జోకసంచారకాలశ్రయోకథాఁ, శాపదుఁడు వచ్చె నచటికి నారమిండు. 15

తే. దేవమనిరాక విని ధర్మశ్రీకళత్రుఁ, యెదురు చని భక్తిఁ బదముల కెఱిగి రత్న
చిత్రితవరాసనమున నాసీనుఁడేసి, కుర్మరూపాద్యాదిసత్కార మాచరించి. 16

ప. కుశలప్రశ్నపూర్వకంబుగా బహువిధసంభాషనావచనంబుల నమ్మహాత్మునిబిత్తం బా
రాధించి తదనుచుతి నుచితసీతంబునం గూర్చుండి కొండొకతడ వజ్రదదారిపలుకు
లకుఁ బ్రహృష్టాంతరంగుండై యమ్మునిపతి ముఖకమలంబునం బూడ్చి నిలిపి నవిన
యంబుగా నిల్లనియె. 17

ఆ. ఎచటనుండి మీర యటకు విచ్చేసితి, రేగుశము చెక్కుకే మహాత్మ!
మిమ్మఁ జూడఁగంటి మీదనుగృప్తిచే, నభిమతార్థతాభ మందఁగంటి. 18

ప. అనిన దరహాసితముఖుండై నాగదుం డిల్లనియె. 19

మ. పురుషాతప్రముఖామరాధిపకళాఘోరప్రభాశాలయై
నరనాథుం డుదయించునట్టిఘను సన్మానంబునం జూచునే

వరమార్థం బనితోఁచున ట్లగుట భూపాలాగ్రజీ! మాకునె
వ్యతితో నేమగుధర్మపత్నలుల మై వర్తింతు మే మెల్లడన్.

20

వ. అట్లుంగాక యిది ద్రాదివిశ్వాలకసందర్శనమును గంగాదిపుణ్యలీర్థాచరణంబును గురు
క్షేత్రాదిపుణ్యక్షేత్రవాసంబును గాంచ్యాదిదివ్యభూవలోకనంబును భవాభ్యుతమహా
రాజాధిగమనంబును మాకు నవశ్యకైర్తవ్యములైననొకవిశేషంబుగలదాకర్ణింపుము.

సీ. శ్రీమహాదేవీలలామంబు నైదోడు పేవెలుంగులపేడివెలుంగుజోడు
యామినీకామినీకామసుం డగువేల్పు చిన్నారిబాన్నాదిజంకదాల్పు
కటికిచీకటులనొక్కట స్త్రంగుజగజెట్టి కలశపాథోరాశిగన్నపట్టి
మేటిదేవతలకామెక లాసాగెనుపోడ తొగవాలగటికిరి టోడునీడ

తే. కడిచి జడదారిసిగపూవు కళలప్రళ, మెలపులకు నీమ కాముపమేనమామ
కష్టివేల్పువఱింది భోగము గొంది, క్కగమిమకున్నవబొజంగు రేవెలుంగు.

21

క. కాంచె మృగలాంఘను డొరుకించినయొడనయొబుధుఁ బదానతవిబుధుఁ
బ్రంచితనుతింగనుసుతుఁగని, పెంచెబురూరిపు బుధుండు భృగసారపుఁడై.

22

చ. దినర బురూరపుండు దనయొం దనయొన్నగిఁ గాంచె నాయొపుఁ
భును డతఁ టాత్తటాఁ బడనె గంబు నమంతు జయింతు నన్నెఁ
గనదనురూపరూపయొతుఁ గానహుషున్నహుషుండు, గాంచె నొ
య్యన భుజకొన్నశీర్గదభియానియయాలి నయాలి లాలసన్.

23

వ. మఱియు నయ్యయొతఁకి బూరుండును బూరునకు జనమేజయించును జనమేజయన
కుఁ బ్రాచీతుండును ప్రాచీతునకు సంయాలియు సంయాలికి హసంయాలియు హసం
యాలికి సార్వభౌమండును సార్వభౌమునకు జయత్రేసుండును జయత్రేసునకు సురా
చీనుండును సురాచీరునకు మహాభౌమండును మహాభౌమనకు సయంతానియొతుండు
ను సయంతానియొతునకు గ్రోధుండును గ్రోధునకు దేవాపియు దేవాపికిరుచితుండు
ను రుచితునకు మలివరుండును మలివరునకుఁ ద్రచుండును ద్రిచునకు నీలండునం
గనిగరి. యన్నీలునకు రథంతరాదేవివలన నుదయించి సోమాన్వయంబు కీర్తిపారుషం
బుల కగ్రగణ్యంబుగా వెలయించు మహాభాగుండవ ట్లగుటంజేసి.

24

సీ. ఒకతాత కువలయాధికరంజనంబున నఖిలలోకములరా జైతనచ్చ
నొకతాత నిద్బాసముస్వమాపాదియై యతిబోధమున బుధుం డనఁగ నెగడె
నొకతాత భూమిభృన్నికిరకాసనమున నధికుఁడై ప్రాచీతుఁ డనఁగఁ బరఁగ
నొకతాత నిదదినప్రకటదానంబుగ మని సార్వభౌముఁడై మహిరహించె

తే. నొకఁ డొకనికన్న మిన్నయైనయన్నతంపుఁ, బెంపునకునొత్తఁ బ్రజలను బెంచి మనిది
పనుల మును నాచగించుదీవనలఁ దనని, రదిగదా నీదుసంప్రదాయము కుమార! 26

కి. శైలంబుకై శైలం బిరు, గేలంగీలించినాళిఁ గేళిగతులం

దాళగలిగెనదితనో, బాలుడనై యాడునానుబలిమికలిమిచేన్.

27

లే. ఐనులగ్రీడించుచున్న త్వములవలన, నాశ్రమములనొదవెనువోశ్రమము

వెడలుమడవినిపుడకావంపుమింపు, తాపహితాస్తిమానుఁ బ్రతాపసహి !

28

ప. ఏనుము భుజీవలయపరిపాలనిస్థాగరిష్ఠుఁ డగునృపశ్రేష్ఠులకు శాస్త్రసమ్మతం బగుట

మృగవృం బవశ్యకీర్తవ్యంబు గావున సార్యాభిభుతపరివృత్తులవై నిగతరుకంటక

శిఖాదుర్గంబు లగుమార్గంబులు నిరోధించి శరభశార్దూలానిమిత్తసత్త్వంబుల సుహ

రించి యాశ్రమాంబులకు సౌఖ్యం బాపాదంపు మమ్మహామనుల యుగ్రహం

బుడం జక్రవర్తిలక్షణలక్షితం డగుకుమారుం డుడయించి వంశకరుం డగునని

యాదేశించినంబ్రమోహపులకితస్వాంతండాదై దుస్యంతుం డట్లకాకయని యంగీకార

ప్రార్థనలగుండ బ్రణమిల్లి వీరికొల్ప నాశీర్వచనముఖరమాఖుండై యామంత్రణం

బాచించి యంతర్ధానంబుచేసినిం బహుపడి యశ్వదమితే డు మృగయువిదోష

కాశుకాయతదిత్తండా యుండునచరంబున నిదాసంబు పల్లభయము.

29

సి. బానుఁ డొప్పుఁ గొనిబిడబొగ్గి కెదుఁగి ల్లచంచు ననగాభిబాడబంబొ

బాడిచిరారవిఁజేర్చుఁ దేవద్యంపనాన చహుద్రి నననివివృజ్యలనమొ

ప్రతిమాధవోత్థమైప్ర బహిష్కరింపేర్చు నాభీలన్యహరితో పానలంబొ

ప్రాకృతవత్సరగంధభర్తజూచిప్రణీత యులయంచువేడిసిట్టనార్చుగిమియు

లే. తరతమంబులఁడఱుగిన్త్రంపిగాఁగఁ, చపనశవనియమాశపతావహిఁగ

గ్రాచుకాలకళాపిష్టాత్కారచయమొ, నాగఁనగఁబనిమహిఁగ్రామంబు.

మ. లలి సుర్యకలముంబగిల్చి నభమెల్లందానయెం, మృలం

గలకీలాంబుజాలుమేలుడిసి తన్ద్రాచక్రదలంకృతఃపా

బలనవ్వేసరిపక్ష్విదాశరణముకొ బ్రాగిందికన్ద్రైమ

జ్వలండా సాంటసుగోలెనాయుసఖుం డొకప్రఖ్యాతఁ గాంచెన్ ఛన్.

31

మ. ఆహహా లోకములేకొలంది మనుఁ కీలాభీలవాతూలదు

స్సహమైతీండ్రిలుమండువేసఁకి నీశశ్రీశవాగీశుల

న్యహముకొ మూర్ధమునందు శయ్యసిగమవ్యాపారపాత్రంబునకొ

బహుమానింతురువారిందత్సమయతాపక్రాంతిశాంశ్శక్తిమై.

32

ఆ. పగలువిస్తరించిమిగులవేడిమిసూపు, తపసుఁజొరకచాయతరులనీఁగఁ

బరమసాధ్యియయ్యభర్తవెన్నాడెనే, తగనిభిక్షనయెందగదు పరికి.

33

లే. సూర్యుండునిజప్రతాపంబుసూచనూర్చు, కాంక్షములరేఁగిపిష్టలుగ్రక్కందొడఁగ

నినుఁడుకోపింప బలించరమినుమడించి, కడిమిసూపుటభరణిసిక్కంబకాదె.

34

- సీ. యంశ్రధారాగృహభ్యంతరాళములందు వరపర్తి నీపయోధరములందు
గమనీయగోస్తనీ కాయమానములందు ఘనసారకదళి కావనములందు
బహుపాదపాదపప్రబలవాటికలందుఁ గాసారతీరస్థైకతములందు
మల్లీమతల్లి కావల్లిగృహములందు నికటపానీయశాలికలయందుఁ
- ఆ. బరవమగుచుండె వెన్నెలబయలులందు, దరళితమృతాళతాలవృంతములయందు
గోపలానకులగుచుభోగింపనురిగి, పాయరావందువేసఁ బతులునతులు. 35
- తే. ఆటనభంబునడంబయ్యెనంబుదంబు, వశ్యమంబునగంప్రచాపంబుదోచె
నోలసితూరుపుగాడుపులు త్తరమున, నవనవకట్టిల్ల తావితానంబుబెరసె. 36
- సీ. తపము పెంపునఘోరతమమెదిశలఁ బ్రాణి జలజహంధవుఁగి వృశార్వరంబో
కేళిసీవృత్తభంగికిఁగూర్చుమెఱిపులక్ గరదీపికలఁజేరుకజలంబో
బజ్జస్యకరణంబు ప్రాపంచిగఱులతోఁ జగలఁ గ్రమ్మరుశ్చలాచ్యుతచయంబో
ధరణీధరములేర్చుదవహవ్యవహాసున వెడలఁదూమస్తోమవిస్తరంబో
- గీ. యోగశయ్యభీముఖముగానొలయఁజూచి, శ్రీమహావిష్ణుపదముఁజేసేయఁటకును
వడలునిద్రావధూటిమైవిలసనంబో, నాఁగనభముననడిరెగనానునంబు. 37
- క. శళితళమెఱిసెక్ మేఘము, వెళివెళినుఱిమెక్ నభంబునిటలువాఱం
బలపలగురిసెక్ వన్నము, జలజలనిలనింద్రగోపఖాలమురాతెన్. 38
- తే. తపమనకువిఘ్నకరియించుఁచలవఁడయ్యె, జొలయువన్నావధూటిపయోధరముల
వేయికరములనింపెనవ్వేదబమున, నపుడ కాంతించె నతనిమహాతపంబు. 39
- ఉ. మించెదళితళిద్రుచులుమీఱిమెఱుంగులమొత్తమల్ విడం
బించెదిగంతరాళములఘోరిశ్మిదూర్జితగర్జితధ్వజల్
నించెఘనాఘనంబు ధరణీవరణంబునభూగవారి న
ర్తించె మయూరవారము పరిస్ఫుటబర్హసమర్హకార్హమై. 40
- శా. అన్యాయంబున హెచ్చి గ్రీష్మబుతురాజశ్రాంతముఁభోజనో
దన్యాతాపమునేర్పరింపఁగని శోధస్ఫూర్తిగర్జిల్ల
ర్జన్యుండభ్రుర్రస్థితిక్ మణిగణచాచయల్ దలిర్పక్మహా
జన్యస్థేమమునూపెనో యన శరాసారంబు పశ్యో వడిన్. 41
- ప. విండియుం బుటపాకభాస్వరికార్తస్వరితావితానంబులతెఱుంగునం దుఱుంగలించు
మెఱుంగులమొత్తంబులును, మెఱుంగులమొత్తములతోడ నుదాత్తమ్మలై మండల
మంధానమఘనపరిక్షుబ్ధదుగ్ధజలనిధినిర్ఘోషంబులవిధంబున మూర్జితంబు లగుగర్జితంబు
లును, గర్జితంబుతోడఁ బరిస్ఫూర్తికంబులై శశముఖసంక్రామనమయనమైవాన
నముద్దామరామకరళఘవనిర్గతకరాసారంబులకరణి ఘోరంబు లగుధారాళధారా
ధరధారాసారంబులును, ధారాసారంబుల ధరాపరాగంబులు దుర్దమంబు లగుకర్దమం

ఘటై నకొంబి నిలువక జాలువాటి కాలువలై నిలుక లీక తెప్ప జరలం బొరలుజలప్ర
పాహంబులును, జలప్రవాహంబులకరణంబులకుఁ గరణంబులలేక యిరుగడలం బడ
లువడి పడిగాఁపులై యున్న యుధ్వన్యులును, నవ్వన్యు లగువతులయొగఁజేవనమన్నే
వణంబు లగుభావణంబుల ముఖరంబు లగుముఖంబుల నిన్నఁదినం బొలయ నిట్టి ప్పి
సిగుప్పించు యిదిగ మనంబున కెదురుచూచుకుటుంబినులును, గటుంబినులధారణంబు
లకుం గారణంబు లయినకృష్ణివ్యాపారంబుల నపారంబులగు హాళివాలికిలంజెలంగు
ప్రబలహోదకులును, హోదకులహోదయంబులం బ్రశస్యంబు లగుసస్యంబుల నుదారంబు
లగుకేదారంబులును, కేదారంబుల సమృద్ధి నభివృద్ధి గాంచువంగ్రామంబుల శుభసన్ని
వేశంబు లగు దేశంబులుం గలిగి వర్షాగమంబు సుగమంబై ప్రవర్తించునందున. 12

3. వచ్చెన్ శరదాగమమొగి, వచ్చెన్నేత్రాంబుజములున్లుండెడు భరపై
పాచ్చెన్ గాన వనంబులు, మెచ్చెన్ బతునసరి మెనంగి మెనవుకనవులన్. 13

చ. కొలఁదల దేఁతఁ బచ్చినులకుంగనువేగులుదీతె మేఘముల్
వలఁకులఁజేతఁడొంకిలను వింకలఁబంకములఁతె భేకికా
హాళిహాళికంబులూరెఁ గలహంసరుతములుమీఁదఁ గేకినుల్
వలవెలబాతె సస్యము నవీనరుచిం దనరారె నత్తఱిన్. 14

చ. ఆరయఁబ్రోచి యే ఘనత నంది పయోదము భూవభూవవి
స్తరత సనంకదీవన మొనంగ జనంబులకేటిధర్మము
ర్వరనికవారికల్పవము వాఁపెనందు గహించెనో యనన్
శరదృతవంపెనొ హృదయసప్తద సర్పలవాగ్మిపురమై. 15

వ. ఇతైఱింగునం దుఱంగలించి శరద్వాసరంబు భాసురం బసటయొ నారదమహాముని
వాక్యంబులం బుట్టినయొగ్రహవేశంబున దేశంబుల యొగఁజేమంబులఁ దేరింబనిపిం
చారు బాదువ్యంతునకుం బొడనూపి జయజయశబ్దపు ప్పివ్వంబుగా మ్రొక్కి మహారాజ
శిఖామణి! దేశరయానలి నలుదెసల యొగఁజేమంబులఁ సివచ్చితి మమ్మహాముని వాక్యం
బు లన్వతంబగునే కంఠి తరఱువార్చిప్ర ముఖంబు లగునత్వంబుల గిరితరంగిణీ
తటోద్దేశంబులు దుష్ప్రవేశంబు లై యున్నయవి నయ చరణపరిణతసత్త్వ తరణం
బున నార్తులకు శరణంబు వగుము. 16

చ. లలమిరుకాశచామరవిలాసముపొంది రవంకజాతవ
త్తలసనముంబొనర్చుచు శరద్రవణీమణితోడునీడిగా
వెలువడివెంటనంటి యటవీతటవీధుల సత్వకోటులన్
నెలకొననీకత్తుంబఁ దగు నీలకుమారకుమార క్రమా. ! 17

క. ఆనిచారులువినిం దిన, వినివారఁగనివాసింది విఘ్నఁ డిట్టసియెన్
ఘనధాటిన్ వనవాటిన్, గొనగోటన్ సత్వకోటిఁ గ్రువ్వెద నెచ్చెన్. 18

క. రాజనువుండు పార్వతికుల, దేవనువుండు తెలుగువలెబిలేటనలువం

గాజనువుడు జయభేరి, వేదనువుండు కర్మకరుల వేగిరవలున్.

19

ప. అని యివ్వధంబున.

50

ర. ఆ భేటమునకుధాత్రీ, లేఖర్మభుండనుచుండు లేలెండనుచున్

జ్ఞానంచుచుండుడవాళుల, లాఖవమునఁబనిచిరగ్గలంబుగఁ జారుల్.

51

ప. తడవనంబున.

52

మహాప్రథర. మృగయా ప్రస్థానభేరి మిగులఁజఱచినన్ మిరుధుగోమంబుపెచ్చన్

గగనంబున్ భూతలంబున్ గడగడవడకున్ గంధులింకెడలంకెన్

దిగభ్రేష్ఠంబు లెల్లం దిగదిరదిరిగెన్ దేవయానోత్తమంబుల్

నగమల్ ఘూర్జిల్లె నానానగచరవంసుల్ నద్దెనల్ ప్రాకృతీన్.

53

ప. మఱియు నజ్జనపతి మజ్జనంబొచటచి చీనాంబరాభరణమాల్యాంగరాగంబుల నిలం

కృతుండై కాల్యకర్తణీయంబులు దీప్తి యిక్ష్విసమరాసంబు నడచి గోభూపరిణ్యా

దిదానంబుల బ్రాహ్మణులం దసిః భిక్ష్యభోజ్యంబులం దీప్తియై తమత్రాణశిరస్తాణం

బులు దాన్తి నన్నధుండై భూమిశీర్షచనపూర్వకంబుగా శుద్ధాంతంబు వెలుపడి

కక్ష్యంశరంబులు గడచి రుసుగు ముగసాలకు జేంజనునవసరంబున.

54

సీ. మెఱుగునెక్రములఁ బన్నినకిమ్మలనునుగాఁ గలకలఁనాతచక్రములతోడఁ

బచ్చరా మొసలివావవంపునొగల్పవై నొఱవైనజలనోతయంగముతోడఁ

బసిఁడిచట్టపులావ పద్మరాగముల చప్పురము చెక్కడపుంగంబులనోడఁ

నీలంపుటిరును టండికనమర్పఁ దలిర్చు కెంపురామలులఁ డెక్కింబుతోడ.

తే. గొసలజగజంపుముత్యాలగొడగుతోడ, సిగసిగక్కుప్పృరాగఘంటికలతోడఁ

జతురపల్లనపల్లదశ్వములతోడ, సారమగు లేరుసాంధి చేరఁజెచ్చి.

55

ప. ఇవిధంబున సారథి లేరాయిశంబు నేసి తెచ్చిన.

56

చ. వలగొని మొక్కుచుం జతురవైఖరి సారితల్లజంబుపై

నెలకొని రాధరాజుకినెయ్య మెలగ్గునివాళులిచ్చుచున్

తెలువము మీఱఁగ్రోవ్విరుల నేసలుచల్లిరి భామినుల్ నిర

ర్గళజయభేరికాపటవాకాహాళిముల్ మొరయం బొగంబొరన్.

57

ప. ఇట్లు మదద్విరదిరగతురగవైకకసికరిదుర్గం బగురాజమార్గంబున మందగమనంబునం

బురందెరవిభవంబునం జనిచని పురంబు నిర్గమించి.

58

చ. పరిఘభునుండి కాముసలపట్టినకుంతకుతారశూలము

ద్విరకిరవాలతోమరగదాశరచాపకతారధారులై

పరిగొని యగ్రభాగమునఁ బార్వతికుల్ నడవన్ మహీతల్

శ్వరుండు రథస్థుండై కనుమకాలివనాలి వయాళి వెల్వడెన్.

59

వ. ఇట్లు ఘోరంబులగు కాంతారంబులు ప్రవేశించి యవ్వడమిఁకాడు వీరభటులం
బురికొల్పిన. 60

సీ. ఘుర్గురధ్వనులుఁ దాల్కొనుచురాహులుఁ గడిచిబల్లెములతోఁ బోడివిపోడివి
కిచిసి గోల్పిలుచుఁ బ్రెక్కినపంచనఖములఁ బారుటి-టెల డిండువలిచివలిచి
కనికాండ్లుపొడిచి మార్కొనునైరిభంబుల ముసలమ్మగర్ముల మోదిమోది
గాల్లుంచు నెమర్పుకంఠీరపంబులఁ జంఁచునంబులఁ జదివె చనిపి
తే. గిరులచరులను దరులను నిరులఁగ్రుమ్మల, దొరిలబొరిలచుఁ జెరిలాడుకరులరులఁ
గెరిలమరినఁ జెరినఁ దరిలసిక, వెఱపుమఱి మేసి పొడిచి వీరభటులు. 61

శా. ఆరాజ్యుల డుదగ్రుండై పొడిచి సింహవ్యాఘ్రభట్టా భూ
దాండ్లువిడిచువన శ్చివనతతోఁజొనఁబు చావమ్మరి
న్నారాచ ప్రముఖాంబులఁబడిన్దాయించుచున్ గ్రమ్మనన్
ఘోరాగడ్డా పదాశ్రమంబుల బాఁజీభంబు మామైన్ గృహన్. 62

శ. ఇష్టసంబునం బుట్టినదీహంబులను ములకుఁగఁపరిసరంబులు బావనాశ్రమనికటం
బులను బగభ్రమించు స్రురసత్వంబుల ననగభ్ర కానఁబరిణత శరాసాంబులఁ బడలు
పడంజేయఁడు. 63

శ. ఘనసదచులఁనపదములఁ, జనిముదముల రాఁదప్పనత్వప్రశరిన్
మునిపదముల జనపదముల, ననుపదమును గెదల నృపతి యజీనుఁజినిఱకెన్. 64

ఉ. ఈరముచెంత మేయెనొకయేణును నేసినఁజూచి తల్పియి
శ్రీహిం బాసి వల్లభుని నేనుముఁ గోరుచునడ్డ మయ్యెఁ ద
దాండ్లుపొద్దిధం దాసి తానడిగించుకొంబుక్రిష్ణుఁడన్
మారటయాపునన్ గునిమి మానవభర్త నియాసమగుండై. 65

శ. గవయంగవయ్యాడైతమి, గవయంగవయంబుమీద గవగవగవయం
గవయించిన జాగిలములఁ, గవియంగానీడు భర్త కరుణాన్వితుండై. 66

శ. కదళీదళములసిడిం, కదళియొం గదళింబు నిదురఁగైకొనఁ బొదువం
గదతెఱుజారులంగ, కదలంగానీడుభర్త కనికర మొలుతున్. 67

శ. పున్నాగంబుల వలగొని, పున్నాగము విఱువఁజులు బుసబుసలాడన్
బున్నాగవిశుకనానృప, పున్నాగముచూచినూచి పొరిఁబొగ నవ్వున్. 68

వ. ఇష్టభంబున నమ్మఁకాంతుండు మోమంతశశిరవాసరంబుల మృగయావిరోధంబులం
దలిచి వర్తలునవసరంబున. 69

ఉ. మావుల కేలుమన్నెదొర మందసమీరునిసంగడంబునె
త్తావులతావు తామరలతంపరజాజి తొలంగుఁబావశేఁ

దీనమితారిజవ్వనపుదీముపి కాకుల మెట్టపంటఁ గ్రొం
బావిలు కాసి హితిపుఁ బోపరి యామని వచ్చెన త్తఱిన్.

70

సీ. నొలుదొల్లఁ బండుటాకులు చాలిననల్లె యొండురెండిరువుల నొఱపుమితఱు
బడవడితలిరుకొంపములఁ దుంపెనలాడి పసరు మొగ్గలతీని నెనక మెనఁ గ
వెను వెంటముకుళముల్ వివ్వవాఱఁ జనన్పిరులతంజములతో విజ్ఞప్తఁ గఁ
దోడ్తోడ నెత్తానిదొర గూపుప్పొడిరేచి కమ్మఁ దేసియుసోనఁ గడలుకొనిపె

తీ. బ్రకటమకవికళారీగధుకరనికర, నుకరకుగవకమరువకాళోకకులక
తిలకనసాకారముఖగీత్రీరుహళి, హరిఁ బాలించునవవసం తాగమమున.

71

అ. నుగ్రహి. —

అందములఁ బిందుకుఁ బంపములచందమునఁ గెందకులం గివికఁ గదోపలవిందై
సంమిగలయందొఱునై కొందరిరులంపనరు పెందరులఁ తెంగి చెఱవొందువిరులందున్
గంభీరమందముకఁ గందరసగునిగొనియుందుతమసుందరులకుంకనుపుచుందా
గంధనిసిదెందమలరందినమునానె మొక్కయందగుమిళిందములబృందమున్ గ్రంధున్.

72

ఉ. గుమ్మనుకన్తు తెమ్మెరలకుందులకించి వసంత వేళలన్
గొమ్మలుకాన నాంతరినికుంజములన్ తెలువాగనొంటిమై
బమ్మినరక్తిచే నెనయఁజల్ల వతోటులదూరచేలతో
గొమ్మనిమాడి క్రొవ్వలపుఁ గూర్చెబళిసుమనస్వఘాహముల్.

73

ఉ. స్త్రీతిఁదిలిర్చె మాధవుఁడు పెంపెనలారెమివేళభూమిరు
జ్జుగులకెల్ల నందు నొకజాతిరహింపక యున్మిఁజూచి త
జ్జాతిహింపనిష్ఠింపిమంబునఁ గన్గొనఁడయ్యెచూధపుం
డాతెఱఁగట్లగున్ భువననాశ్రీతులం గలుగింతురేన్మపుల్.

74

ప. ఆసమయఁబున.

75

ఉ. మోదమొగర్చె బుప్పొడులఁ ముగ్గులపై నొఱవైన మొగ్గులన్
గేదగిల్పాలటెక్కిములఁ గెందగిరాకులతోరణంబులన్
ప్రేదివహించుపక్కలపుంజములన్ శుకతోకిలాళిన
న్నాదములన్నికుంజభవనంబులనీలన్మపాలసూతికిన్.

76

ప. ఇట్లు వసంతసమయసముచితకేసలయతుసుమవిసరసరసరసాల ప్రముఖసాలరుచిరంబు
లగు సుద్ధానంబులం జూచుచుం జనునమ్మహారథునిరథవేగంబునకుఁ గాక నీరువట్టునం
బీటువోయి సైనికు లంతనంత నిలిచినం జనిచని.

77

మ. అటఁగాంచె నరలోకవర్మ్యుఁడు సమగ్రాశ్చర్యుడై మాలినీ
గలభూమిం బనసానసామ్రసరళ, త్తామి కాశాల్ల తీ

వటసారంగలవంగలుంగలవలీవాకాదికాఖిచ్చటా

రటదున్నత్తవిహంగచంగయుగళభాజన్వహోద్యానమున్.

78

వ. ఇట్లనతిదూరవత్రియగునయ్యుద్యానాబుఁ గనుఁగొని హృదయానందపోషంబు లగు నందలివిశేషంబులకు నాశ్చర్యంబు నొందుచు సూతునితో నిట్లనియె.

79

క. ఆనందనవనముంబలి, నానందనమాచరించు నశ్రాంతంబున్
దైవందినఫలకుచును, శ్రీనొందిన యివ్వనంబు చిత్తంబునకున్.

80

సీ. ఘనసారఘనసారకదళికామోదంబు నాసాపుటప్రీతినాబోనర్పు
ఫలతూరఫలతూరమిళద్రావ్యజగలంబు రూఢిమై రసనకు రుచులు గొలుపుఁ
గలకంతకలకంత కాకలికలనంబు శ్రవణిండ్రిములరంజనమొనర్పు
వనజాతవనజాతఘనచాకచక్యంబు నయనాబ్జములకు నానందమొసఁగు
లే. నవిధవివిధాగమక్రమప్రసదంస, లసుమరపమగ్నమాలినీలదళంగ
భంగశీకరనికర్దార్ద్రపవనడింభ, మవయవములకు నుల్లాసమావహించు.

81

క. జ్ఞానేంద్రియవంచకమున, కానందమొనర్పుచున్న యడియట్లగుటన్
మానీశ్వరుఁడొక్కఁడై, కాననమాశ్రమముగాఁగఁ గైకొనఁబోలున్.

83

సీ. తాపసార్థకకరస్రాపితాహారంబు రుచిచూచుగండభేరుండచయము
గండభేరుండముల్ కంఠూయనముచేయ జతగూడిక్రిడించుశరభవితతి
శరభచంగముల విష్ణురదూరువులమేలు లూని నిద్రించుపంచాననములు
పంచాననములతోఁ బరిచయంబులు పసి భయమేది వివరించుభద్రకరులు
లే. భద్రకరికరశీకరప్రబలనేక, సరళకర్పూరకదళికాతరులీడఁ
బోరులుమాఝాలములమీఁద నొరయనెలక, లద్భుతక్రమమైన యాయాశ్రమమున.

సీ. వేదాంతవాగర్థవివరణంబొకచోట నొకచోటన్యత్సన్ధయూరనివహ
మధ్వరక్రమసముద్యమఘోషమొకయోర నొకయోర మత్తాభినికరగీత
మధ్యాగతబ్రాహ్మణార్చనం బొకశ్రేణినొకశ్రేణి బారావతకలరావ
మలిఘోరనియచుసంయమియాధ మొకపజ్జ నొకపజ్జ కారికాధికవిలాస
లే. మఖలతంత్రస్వతంత్ర సంఖ్యావదగ్ర, గణ్యభుణ్యకథానుధాకలనమొకట
నొకటనవతుంజపంజరణకమృదూక్తి, కాంతకృంగారముల వేడ్కనలుపునిందు.

84

క. ఈయాశ్రమలిలకమునకు, నేయాశ్రమ మైన ధరణినిడనఁదగునే
పాయక తపమియెడనన, హయంధైనేయుచున్న యతఁడెవ్వరొక.

85

క. ఆమునిసుత్రామునినభి, రాముని సేవింపవలయు రాజల్లలికా
ధామమునఁ బ్రేమమున, సేమమున నిలుము హరులు సేదలుజేరన్.

86

క. అనుచుంజనుచుకొననుచుకొ, మునిచంద్రుని జూడఁ గోరి ముదమెదనొదవకొ
దిననాథలేజాడగున, జననాథుఁడొ లేరుడిగ్గి నత్నరుఁడగుచున్.

87

వ. ఇద్విధంబున నన్నరపతి రథావతరణంబుచేసి వికాలరమణీయం బగులతామండపంబున
రథంబు నిలుపునట్లుగా సారథిం బనిచి సవినయంబుగా నాశ్రమాభిమాఖండై నడచె
ననవిని టుతూహలాయ త్తచిత్తుండై జనమేజయుండు తరువాతిచరితంబడుగుటయు. 88

చ. సనకసనందనాదిమునిసన్నతపాద ! రమావినోద ! కాం
చనమయవాస ! శత్రుజనకాసన ! దాసనమస్త్రియాప్రియా !
వనరుహనేత్ర ! ఐత్రరథవత్ర ! పవిత్రచరిత్ర ! సామగా
యనకున శేషతైలనిలయా ! పలయాదివిశేషభూషణా!

89

పంచచామరము. పురాణభోగిభోగభాగ పుణ్యగణ్యనర్తనా !

విరించిసంచిత ప్రపంచవిశ్రుతాత్మకీర్తనా !

స్తరాతిసుందరాంగ ! సత్తమస్తమోవికర్తనా !

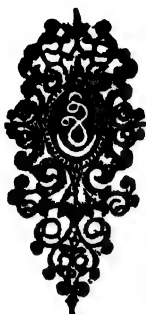
చిరస్ఫురద్విశేషశేష ! శేషతైలవర్తనా !

90

గద్య. ఇది శ్రీమత్సల్యానందనప్రసాదసమాసాదితకవితావిచిత్ర మైత్రయసగోత్ర
నృసింహగురుపుత్ర కృష్ణకవిప్రణీతం బైనశకుంతలాపరిణయం బనుమహాప్రబంధ
మునం దిప్పడేవతాప్రార్థనంబును, గృతిపతిగుణకథనంబును, గ్రంథావతరణంబును,
దుష్యంతనారదసంవాదంబును, ఋతువర్ణనంబును, దుష్యంతమృగయానోదనం
బును మొదలగు విశేషంబులం గల్గిన ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ రస్తు.

ద్వితీయాశ్వాసము.

కర! రవభీకర! ర

త్నాకరగంభీర! పండితవశీకర! ప

ద్వీకరవరవర్మక! గు

ణాకరమణివలయ! వేంకటాచలనిలయా!

1

ప. దేవా! వైశంపాయనుండు జనమేగమున కిట్లనియెనట్లు దువ్యంతుండయ్యాశ్రమంబుఁ బ్రవేశించి యందలిమునికుమారులవలన నది కన్వాశ్రమాబనియును నమృతాత్మండు తీర్థయాత్రాచరణంబునకు వెడలె ననియును విని విఘ్నమనోరథుం డయ్యెను నాంగి కంబు లగుశుభసూచకంబుల నిరూపించుచు వధూజనసల్లాపంబు లాలించి యవ్వీశేషం బన్వేషింపం దలంచి.

2

శా. ప్రాంచద్బాలరసాలమూలమున శుంభల్లీలనాసీనుడై
కాంచె బాగ్గివమాళి పూజదలయిక్కుం బక్యదించాధరం
గించిత్కుంచితకుంశలన్ మణిసింహాంగిన్ జక్రవాకప్రసిన్
జంచద్భూయగమధ్యనప్తమనిశాచంద్రాలికం బాలికన్.

3

లే. కాంచుదనవికాసంబు గౌరవంబు, సాదరాలోకనమునంశయంబుమరులు
విస్తయంబును రాగంబు వెఱుగుదోప, భావశబలాంతరంగుఁ డై పార్థివుండు.

4

ప. ఇట్లు కనక్కనకరంభాసుభగంభావుకకదంబకమధ్యంబున ద్రాక్షగుళుచ్చరింఘోళికా
మధురమధురసామోదమేదురమధుకరనికరయు కారసంతులం బగులవలికాయమానం
బు చేరువం గునుమితలతావలంబనంబునం దనరు నవ్వనరుహముఖం గాంచి యనన్య
కన్యాసామాన్యం బగునక్కన్యకామణిలావణ్యంబునకు నాశ్చర్యంబు నొందుచు.

5

క. శరణాగతభరణాతత, కరుణావరుణాలయండు కమనీయసుధా
కేణాన్యవాయమణి య, య్యరుణాధరః జాపి సందిహామండగుచున్.

6

- క. సురకన్యకయో విద్యా, ధరకన్యకయో నిజంబు తర్కింపఁగఁగి
 స్వరకన్యకయో కాకి, న్నరకన్యకలందు నిట్టిసలుపుం గలదే. 7
- పంచచామరము. జగానిగారపుకొమెఱుంగుచాయలీనుమేనిదాల్
 మిగుల్ మొగుల్ మఱుంగుఁబాసి మించుమించులకొ జిగి
 దగుకొ సదంగభూలిచేలి దాలిరిలి మెచ్చుఁగూ
 ద్దుగొంటువాలుఁగంటిజాడ జూడఁ గంటి నొంటిమై. 8
- ఉ. ఏమహిళావతంసమున కేనవమన్తఘూర్తి కిట్టి క
 న్నామజి గల్గెనో యలివరాశ్రమమంజులకుంజపుంజమి
 క్కొమలియాటపట్టగుటకుం గతమెయ్యదియో నిసర్గలీ
 లామధురంబు లీవెలఁదిలక్షణముల్ గణుతింప నర్హముల్. 9
- ఉ. ఆనడ లామెఱుంగుదొడ లాఁజిపొక్కిలి యూనితంబ మా
 కొనలయూరు నాదిగువుగబ్బిజగావనుగుబ్బలాగళం
 బానునుఁగేలు నాపెదవి చూకనుదోయిబెఱుంగు లాకురుల్
 గాన జగంబునం గలువకంటి నొకర్తును గంటి నియ్యెడన్. 10
- మ. తలిరుంబోడినితంబబింబవిలసదమ్మిలబంధంబుతో
 బలభిన్నీలము చోరి పూరిఁ గఱచుకొ బాధోధరశ్రేణివె
 ల్మెలఁ బాఱుకొ గుమ్మరై మదభ్రమరముల్ నెత్తములం జేరు నె
 మ్మలపింఛములుజాఱు నంధతమనంబుల్ బల్లుహల్ దూఱిమన్. 11
- ఉ. ముందుపసిండితమ్మిబలుమొగ్గల మొగ్గరి మావరించుమే
 ల్పించెడువేల్పుగుబ్బలివజీరుని జేరు నధశకరింపఁగాఁ
 గ్రందలిరాకుబాకుదొరకుం దొరకించు భవంబు చెల్లరే!
 చందనగంధిచన్నుఁగవ చంద్రుఁడో యింద్రుఁడో యాయుపేంద్రుఁడో. 12
- మ. స్ఫురదాపీనకటిరసైకతకటిసువ్యక్తసాఖీసరో
 వరమధ్యంబున రోమరాజి యనుతేవకొ బద్దనాళాంకురో
 త్కరముండోచి వలీతరంగముల నూఁగంగుట్టలశ్రీపయో
 ధరముల్ గ్రొవ్విరిలీలమోమకులచందంబుక్కురుల్ గైకొనున్. 13
- లే. కెంపురాఁబోడితలిరుఁబాయంపుగుణము, పచ్చిపవడంపునిగనిగల్ భాగనియతిఁ
 గూర్చి యమృతంబు పదనిడి ఘుటిక చేసెఁ, గాక విధి యింక యొప్పునే కఠిమేది.
- సీ. కణఁకనూర్ధాధరాంగవిధానమున ధాతకరయంత్రణంబులఁ గ్రాగనోపు
 నంతకంతకు నింకలైనగుబ్బలు విఱ్ఱి వీఁగి పైఁబడు నంచు దాఁగనోపు
 జఘనభారము ఘనస్తనభరం బని మొనఁ ద్రోయమధ్యస్థమై తొలఁగనోపు
 గురుకళత్రంబులఁ గూడినపరితాప మెద కగ్గమైన వహింపనోపు

లే. నహనా ! నకలాంగ గౌరవంబావహించు, దరుణిమంబుఱ్ఱితంబైన తరుణిమధ్య
మరయనరయంగ నతికృశంబయ్యె మనవి, కనుననించిన మదిమానఁడనెమకరణి. 15

ఉ. కొమ్మ మెఱుంగుఁజన్ముఁగవఱోల్లభిన్నములైనయాత్మకుం
భ్రములఁజూచి యాచరిసాబంగుఁ దొడల్ దొడరక వగర్చుచా
స్తములఁ జూచి తన్నుదుపదమ్ములు పుష్కరమూన వ్రాలునా
గమ్ములఁ బ్రోవబాలగజగామినియక విరుదంబుఁ గైకొనెన్. 16

మ. ఒరపుంబూతపసిండివంటినునుమే నొయ్యగరపుక మధ్యమున్
మెఱు గుం జెక్కులు లేనెలూరుపలుకుల్ మించుల్ పిసాళించువా
తెఱి విన్నాణముఁ గుల్కుముద్దుమొగమున్ దీరైన ఫాలంబు వి
త్తరపుంజాడ్కి వలుందగుబృకవ వింతల్ గూర్చుఁ దన్వంగిరెన్. 17

వ. అని యివ్విధంబున. 18

ఉ. నీలన్యపాలసూరిరమణీమణి సన్నక సన్నవేది దృ
క్షాలముబాలఫాలఫలకమ్ములఁ జెక్కులగుబృచన్నులన్
గీలుజడన్నడక్ దొడలఁగేల్గవ మైచిలమైనయందమన్
మేలిధనంబురాజానకు మెచ్చుగ మ్రచ్చిలినించెనెప్పడిన్. 19

ఉ. బాలికమోముచందురునిపై మధురంబగు మోవిజాంటిపై
నోలిఘనస్తనస్తపకయంగ్ముపై నునుఁగేలుఁదమ్మిపై
హాలిఁగవోలపాలికలనందము గుల్కుజవాదిపై మహీ
పాలునిపీక్షణభ్రమరపత్తులు గంతులిడున్ జెలంకులన్. 20

వ. ఇల్లెఱుగున నక్కన్యకాఁపురువరిసరదామోదవృత్తిఁంబు లగునీక్షణమధుకరంబుల
మరలింపఁ జాలక భూపాలలిలకుండు సౌశయిడోలాయత్తం బయ్యునుం జీతంబిగు
రొత్తం గ్రొత్తమరులునం గెరులుచు నాత్మగతంబున. 21

క. చదురాడఁ బశ్యమనితోఁ, చదు రాడనపత్నీమనుచు సదమదమయ్యున్
మదిరానన పశమైనా, మది రాననపశమెమరులుమరలుదసింకన్. 22

చ. అకటకటా ! మదీయచ్ఛాదయంబనయంబునయంబటంచునెం
చక యకలంకభావమునసంధిలు కణ్వమునీం ద్రుపట్టిపైఁ
అకటకరానురాగమునఁ బాయకయండుట చిత్రమయ్యెఁ గౌ
తుకమున నిందువంశజాలు దుష్టవిచేష్టికముల్ భజింతురే. 23

మ. అని ధాత్రీవిభుఁ డంకఁగొంతపడి చింతాక్రాంశుడై క్రమ్మఱుం
డనచిత్రమున నిశ్చయించె సిటులేదర్కించనింకేల క
ణ్వుని లోకమ్మున నూర్వరేతుఁడన విందుగాదె యష్టట నా
యనఘుం డీచెలి నెట్లుగాంచుఁ గలదే యాకాశచిత్రంబిలన్. 24

వ. ఆదియునుంగాక.

25

ఉ. అంకిలిగాదునాదు హృదయంబు తమోరహికంబునూ వెనీ

కుంకుమబొమ్మపైమరులుకొన్నవిధంబుఁ దలంచిమాచినన్

శంకిలనేటికీ వెలచి యీత్రపరిగ్రహపాత్రయై తగున్

మంకుండనంబులేనిఘనమానసవర్తనముల్ ప్రమాణముల్.

26

వ. అని వెండియు బహుప్రకారంబులం దరిగించుచు నక్కించినవలగ్నయెడ లగ్నం
బగుట నున్విగ్నంబై నిజాయత్రంబుగాక చిత్తం బక్తన్యకానరససల్లాపసమాకర్షన
కుతూహలంబునం బొదలగ బొదలమాటునం బొంది సమయంబుఁ బ్రతీక్షించు నవస
రంబున నత్తెఱింగెఱుంగక యత్తన్నియుద్యానసమన్వేషణంబు నేయుచు.

27

మ. తనయప్రేమవివిధమానసరళద్రాక్షాలవంగానినూ

తనకాఖిప్రకటితల్ దడవి పాశస్నేకమున్ జేయఁగా

ననసూయాదులఁ బంచి ముచ్చుతనకై యారాజవర్మండు పొం

చినయోలంబునఁ గన్నెగన్నెరుపాడం జేరెన్ యదృచ్ఛాగతిన్.

28

క. చేరువఁజేరినవారిం, గారవమునఁ బొరవుండు గనుఁగొనుకుండెన్

సారసముఖి యూరసికడు, తారసమెయ్యన్నసన్న దలకొనకునికీన్.

29

వ. కుసుమఫలభరానమృకమృతరతరునికరముల నలుగెలంకులం గలయంఘాదుచు.

30

సీ. సరసులఁగలఁచునంచలమించునడఁడి కడ్గిదనకు దోష మలవించుఁ

గన్నెమావులకొమల్ గముచుకోలముల పరువంపుఁగలరవార్పటినడంచు

ఫలభంగములునేయుకలికిబల్కలనోటి పరుసఁదనంబువాటలిమిమాన్యు

సుమరసమెల్లరు జూఱుఁడెదులేండ్ల లఁబిత్తరపుఁజూడ్కి నిలువరించు

లే. యానమునఁ బ్రాధికాన వివ్వలసిరూఢి, పలుకులసౌటంగు వాఱుఁగన్నులబెడంగు

శసరఁదనరాకవనదేవతలు భజింప, నాత్మవనవాటిమెలంగుచు నవ్వధూటి.

31

వ. వెండియు.

32

చ జరిచిపైకైక్కులార్చుచుఖచిక్కునముక్కునఁ బక్వదాడిమి

ఫలయుగళంబునొక్కునొకబాఁతకంబురకంబుఁ జూచివా

బలిమినదల్చుదున్ విరులబంటివెలంతుక దానినేసెను

త్తలమునఁ దప్పిదారియదితాఁకె నృపాలునిపెన్నురంబునన్.

33

క. దూరపుఁజూడుక్కులనున్వీధు, లూరదునెడ విరులబంటి యురమునసౌకక

జారుముఖవై చెనదిగని, మారుఁడుధృతిఁ గరచె నృపతి మలిదామఱచెన్.

34

లే. పొంచితానుంటయెఱుంగక పాలఁలిపైచె, దవిలె విరిబంటి చిలుకకుఁదప్పికమ్మ

విధిక్యకంబైనయట్టియవ్వేడబంబు, కనికనినిజంబుదెలియఁ దచ్చునుజవిఘ్నంబు.

35

లే. ఆత్మవత్సర్వభూతాని యనువిధమునఁ, దామరులొగ్గన్నవాఁడయి తరుణిదమ్ము

మరులుకొని చేరవచ్చియమ్మాననూన, కందుకంబున వై చెనకాదలంచి.

36

వ. మఱియును.

37

చ. పొలంతుక దావ పావకము పూరుషు డాబ్బునుటంబటన్న ప్లాం
బలుకు నిజంబుగా మనుజపాలుండు శ్రొవ్విరిచెందుసోకినక
గులుకుమిటారిగిబ్బిచరుగుబ్బసురమ్మనఁ గ్రమ్మినట్లు మి
న్నలమిఁకొనుం బ్రమోదకృతహారచారిముఖాఁబిందుడై.

38

వ. ఇవ్విధంబునం గంపర్వగోచరుండై యనురూపంబు లగుచిలంపచేష్టితంబులం బొరలి
యెట్టి కేలకు నక్కశవశంబుదక్కి ఘోర్యం బవలంబించి భూనాగుం దిక్కిందుకపాతం
బు నిమిత్తంబుగా నమ్మత్రకాశినియన్వయనానుగోత్రంబులునుం దుభిప్రా యంబునం
దెలియువాడై యిట్లనియె.

39

చ. కలుషనిక ర్తనంబయిన కణ్వమహామునిదర్శనంబువాం
ధిలియటరా మనోరథము చేతుదయ్యెఁ దపస్విలేమిసం
ధిలుగమనశ్రమంబుఁ గడలేర్చుట కిచ్చట విశ్రమించితిక
గనికిమిటారి! యిట్లు ననుఁగందుకతాడితుఁ జేయఁబోలునే.

40

చ. దంతురదందిదంతములతాఁకునోర్చిన పెన్నురంబు పూ
బలినగల్చునీయతనుబాహుబలంబున కగ్గమైవరి
క్రాంతుడనైతి నిందుకులసంజనిసొండను బొరపుండ దు
ష్కృతుడ గుంతలక్షతమసారమణి! రమణీశిరోమణి!

41

క. ఓచెలి! యేనతిథి నవ, ర్యాచరణార్హుడ నటంచునాకస్తి కమా
రాచదొరపలుకుపలుకుల, కాదిలుకలొలికియులుకు నలుకుక బెలుకున్.

42

వ. ఇట్లాభూపాలుండు సాభిప్రాయంబుగాఁ బలుకుటయు లజ్జాభయపరాధీనరతయగు
నమ్మగ మధురగాభీరంబు లగునాకస్తి కమహిపాలాలాపంబులకు 'కిపడి చకితకురంగ
కాటంబుకరణిం గ్రేట్లలుకు బేడిసమీలకరణిం బ్రేక్షణప్రభాకాలంబలు నలుగ
డలం గడలుకొనఁ గొండొక పరిభ్రమించి బయోధరమధ్యంబు వెడలు మెఱుంగుఁదీ
గియ తెఱుంగునం బొదలమఱుగు వెలుపడి యన్నరనాథుం డాసీనుఁ డైయున్న
యన్న వసహకారభూరుహంబుచేరువకుం జని.

43

ఉ. కోరికలూరఁ గన్గొనియెఁ గుంకుమబొమ్మపసిండిచాయలం
గేరెడుమేనివాని శక్తిగేరెడువక్తమువాని వెన్నెలం
గేరెడునవ్వువాని హరిఁగేరెడుమధ్యమువాని వన్నధుం
గేరెడుశివవాని రవిఁగేరెడుతేజమువాని నవ్విభున్.

44

సీ. చిగురాకుగిరి కాటనేయనంఘ్రులవాని రంభోరుగుంభోరురచనవాని
సురబొన్న నెరిగొన్న పొటగుబొక్కిలవాని దృగబోధ్యముగమధ్యమెగుచువాని

మొగరాలనగఁజాలు నెగుబుజంబులవాని బింబానుబింబాధరంబువాని
 నలతమ్మిచెలవమ్ముజిలుకుకన్నులవానిఁ దొగవిందుబెగఁదొందుమొగమువాని
 లే. హోరగలతోరమాసలహాయలువాని, నొఱపునెఱపెడువెడలుపుటురమువానిఁ
 జాక్కలను జాక్కలను నఖస్ఫురణవానిఁ, గాంచిపులకితగాత్రయైకలువకంటి. 45

ప. ఇట్లదాటునం గదిసి యలసవలితంబులును మహార్జుకుభీకృతంబులును బ్రభానిర్జి
 ద్రంబులును బ్రేమార్ద్రంబులును భావవ్యంజకంబులును హృదయరంజకంబులును
 నిమేషఽముఖంబులును క్షణక్షణాభిముఖంబులును లజ్జాలోలంబులును నగువీక్షణ
 జాలంబుల మదనసుందరుం డగునారాజపురందరుం జూచి కంచశరసమాక్రాంతం
 బైననిజస్వాంతంబు భయవినయలజ్జాసంప్రమసంభా)తం బగుటయు. 46

ఉ. బాలవృపాలు మ్రొలనిలువకొ ధృతిసాలకమేలిజాతవా
 చేలచెఱంగుజాతి నునుఁజెక్కునెమర్చుగ లోచనప్రభా
 జాలముక్తేభ్రవాఱఁగఁ గుచద్వితయంబు చలించఁ జొక్కుచుకొ
 సోలుచు సారెకున్నరలిచూచుచుఁ జేరె నికుంజగేహముకొ. 47

ప. ఇట్లు పేరెలుంగునం బెదరినమదనకలహంస కామినీ కామనీయకంబున నమ్మత్తకాశిని
 తోరంబగు కరవీరంపుటీరం బోలమానగొని. 48

ఉ. పూచినకప్పురంపనఁటిబోదెనుఱుంగునఁ జేరి మున్నతా
 వైచినబంటిచే నతనివత్సముగందుట కాత్మ విన్ననై
 యాచెలి రాచటేచెలుపునందముచందము తొంగితింగితొ
 జూచుఁ దలంగు వెండియును జూచుఁ దలంగు మెఱుంగుచాడ్పునకొ. 49

ప. ఇద్విధంబునం జూచుచు నాత్మగతంబున, 50

సీ. వదనశీతాంతుబింబస్రవన్నవసుధా విలసనంబుపహించువీనినగవు
 స్ఫురదంతరనురాగపూరస్ఫుటోద్ధార గరిమంబుఁగనువీనికావిమోవి
 కాయకాంచనకుటస్కంధబంధురకాఖి కారూపములు వీనిఘనభుజములు
 నయనపద్మవలాశనానటన్తధుకర నికరాంచితము వీనిచికిలి చూడ్కి
 లే. యహహా ! విధుకులకలశవారాకరమున, నవయవహ్నుర్నిమన్తూర్నినవతరించి
 బాలికామానవారుఁడైనవంచశరుఁడొ, కాకకేవలుఁడే యీగుణాకరుండు. 51

ఉ. ఆనగు మోముమోముగదియందులకించుఁగదాయధానుఖం
 బాననమోవి మోవిగదియందిలకించుఁగదాప్రతిక్షణం
 బానునుమేను మేనుగదియంబులకించుఁ గదాయహర్నిశం
 బీనరసాధునాగుఁ నిఁగ నేయరుణాధరనోఁచెనో మహి. 52

ఉ. ఈనుమతోమలావయవుఁడీసుఖదర్శినుఁడీసువర్పినుం
 డీసులలాటుఁ డీసులభుఁ డీసుగుణాకరుఁడీసుధాధరుం

డీనుకపోలుండీనుముఖుఁ డి త్తటి నన్ను వరించు నేని నేఁ
జేసినపుణ్యమెవ్వరును జేయరువో యువతీవతంసుమో.

53

క. దీమై పెరచేఁపఁగనృప, సోమునిచుభవనరుహమునఁజూడ్కులతోడన్
నామదివలగొనిమరలదు, తామరసభవుండు దలఁచుతలఁ పెట్టిదొఱో?

54

ఉ. క్రచ్చతిచుద్గురుండయినకణ్డమహామునిదర్శనార్థమై
పచ్చిరివిప్లవప్రితయవాసులువారలలోననొక్కఁడున్
మెచ్చునుటంబఁడిట్లు నవసీరజదృగ్భక్తమానమానపా
టచ్చరహర ! యీశనిబెడంగుతగుండగు మేలు మాయురే !

55

లే. ఇశనిఁ గూడనిసౌభాగ్యమేటిభాగ్య, మితనినుడువనినునుఁబల్కులేటిపల్కు
లితనికినిగానిమైచెల్వమేటిచెల్వ, మితనిమెచ్చనిసస్థణ మేమిగుఱము.

56

మ. ఆనుచుం డెందముగందఱింప భృతిజవాడంగ మోహంబుపై
కొన సిగ్గుఱుటలూఁగఁ గ్రవ్వలపుఁజూడ్కుల్ మీఱి వాంఛాలతల్
ననలెత్తన్ నరనాథదర్శననవానందం బమందాకృతిన్
గని యమ్ముడులగుచ్చు మన్తగబలాత్కారభలస్తూరియె.

57

ఉ. తూఁగొనిముందరందఱుముదుస్పహరాగభరంబుడంబునన్
జేకొని త్రస్తగిన్ దిగుచు సిగ్గున ముంగలికిన్ బిలీరికిన్
బోకడరాకడల్ వశముపోవక మన్తఘ డానవెట్టిన
ట్లాకలకంతి నిల్చె నచలాకృతిఁ జిత్తరుబొమ్మకైవడిన్.

58

చ. ఇట్లు కొండొకతడవు నివ్వెఱిపాటున నెద్దియొందోఁచక నిలిచి యంతంగొంత వివే
కించుకొని యుత్తరంబునకు మాటుపలుకక యవగణించి మరలుట కర్జంబుగాదని
యూహించి యక్కాంతాలరామంబు సంతాపదంతుగతం బగునిజస్వాంతంబు
చిక్కంబట్టి పొదలమఱుంగున నిలిచి మధురాక్షరంబుగా నిట్లనియె.

59

ఆ. సార్వభౌముఁడనుచుఁ జంద్రాస్వయోత్తముఁ, డనుచు మోహనాంగుఁడనుచుధీరుఁ
డనుచుశూరుఁడనుచు నభ్యాగతుల్ పచ్చి, మిముగణింప విందు మీతెఱంగు.

60

ఉ. భూరికరప్రతాపమున భూవలయంబున దుష్టసత్త్వసం
హారమునేయుచున్ గరుణనాశ్రమవాసులఁ బ్రోచి కణ్డసే
వారతి మీరలిందులకు వచ్చుట నామది నెంచిచూడ భా
గీరథి పిచ్చుకుంటువయికిం బ్రపహించుట సూ నృపాగ్రణీ!

61

ఉ. చేసితి మీకవజ్ఞ నృపసింహు ! సైరణ సేతురేని మీ
చేసినయాజ్ఞలో మెలఁగి చిత్తమరానడతున్ బ్రసన్నవీ
క్షానుముఖంబుగాఁగదలి చయ్యనరాఁదగుఁ బర్ణకాలకున్
నాసఖు లేనుగూడి భవనంబున నిచ్చెద మర్హపాద్యముల్.

62

- ఉ. గాదిలిదిల్క చండుగొలుకందొరఁగొన్న తెఱంగఁగఱింగి నా
చేదభగొత్తుకొత్తవిరిచెందున గండఱి నేయ నేయ మీ
మైతవులంగఁబోలు నవచుంజాలవంజాలకుంజవంజర
చ్చాదితులై భవాద్యతులు చానలఁ గానలలో నలంతురే. 63
- అ. కాదుబుద్ధికృతము గానిమ్ముకఠినమ్ము, గాదువిరులబంతి మేదినీళ!
దీనికింతద్రవ్యిరితగ వెట్లొకో, మిమ్ముఁజేసికొన్న మెలఁతనుఖము. 64
- క. ఈవైఖరినావెలఁదుక, భావాకూతంబుగాఁగఁ బలుకంబలుక
భావల్లభుఁడావేల్ల, దృష్టావోల్లసదతనుతాపభగవరవశుఁడై. 65
- ప. ఇత్తన్వి దైవానుగ్రహంబున నాయెడ బద్ధానురాగ యయ్యెంగానోపు లజ్జాభయం
బులఁ గుఱంగట నిలువంజాలక మఱుంగునకుం జనునప్పుడు తరుకంటకనన్ధంబగుచే
లంబు సడలించుకొనునెవంబున మరలి సాధిసాయంబుగాఁ జూచుచుం జనుటయు
క్షమావణంబునెవంబున నాజ్ఞానుపత్తినినై చరియింపంగలదాన నని యభిప్రాయ
సూచనం బాచరించుటయుఁ గఱిగియున్నయది యట్లగుట నారదవాక్యంబు సమకూ
డెంగాకేమి మదభిప్రాయసూచనంబున నిక్కలికిం గఱఁగించి మనోరథంబు సఫ
లంబుగా నెలకొనందగునని యమ్మహీకాంతుండు సాంత్వనస్వరంబున నయ్యంతితో
ని ట్లనియె. 66
- క. ఇవ్వలనవ్వలఁబువ్వుల, క్రొవ్వలపులఁ బొదలిపొదలి కొననేటికి నీ
వెవ్వనిజవ్వనివివ్వని, దవ్వనివెఱవఱవ మెలఁగెదవు మేలు బభీ! 67
- క. వాలాయంబుగనీయెడ, నాలోలం బయ్యె వృద్ధయ మలికులవేణీ!
హేళారతులం గొంగిట, నేలెదవోకంక మరునకెర నేనెదన్గొ. 68
- సీ. జలజాక్షీనీకను శ్రమవారిఘోరమ్ము పాదోద్ధృతకముగాఁ బరిణమింతు
భద్రేభగమన! నీప్రమదాశ్రుకణాల మర్ఘ్యిలోయమ్ముగా నవధరింతుఁ
గలి! నీకడగంటిగరువంపులేఁజూడ్కు లలరులసోనగా నందగింతు
నతివ! నీయధరాధరామృతాస్వాదంబు పరసంపువించుగా నమ్మతింతు
- గీ. బంధరచనాచమత్కారభరితసురత, మానితాయాసనిశ్చ్యాసమారుతమ్ము
హితజలార్ధానిలమ్ముకానిచ్చగింతుఁ, గనికరమ్మనఁబంగారు గనికరమ్ము. 69
- సీ. కరువపల్లకచీరపరిధాన మెట్టోర్చె? నీమేను నవనీతకొమలంబు
ప్యూకలూనకుశళిఖామిళన మెట్లు నహించె? నీయంఘ్రులభినవనీరజములు
బాలపాదపనేకపాత్ర మెట్లు వహించె? నీకేలు పల్లవశ్రీకరంబు
ప్రసవశేణుకరాళపవన మెట్లుభరించె? నీమోము దర్పణనిర్మలంబు
- గీ. శీతలజలావగాహమన్నేహతువర, కందమూలఫలాశాదీకదశనంబు
నేయుటకునెట్లు దనరె? శచీవిలాస, మెన్నదొరఁగొన్న నీదిన్నె యివురుబోడి! 70

మ. చతురంభోనిధిమధ్యభూపలయత్రాజ్యప్రాజ్యసామ్రాజ్యశా
శ్వతదివ్యావ్యయనవ్యభవ్యముల నశ్రాంతంబువిశ్రాంతుడన్
ఋతంగా నన్ను వరించి యంచితమహాభాగ్యముఁ గైకొమ్ము ర
మ్మలివా! నామలివాంధఁ డీర్తువదిమేళాలంచి లాలించవే. 71

తే. అనినరాగంబుసిగ్గు మోహతిరేక, మాభిజాత్యంబు సమైచమతిశయిల్లు
బొదలమాటున నెఱిసిటుపొదలమాటి, మాటికినిదొంగిచూచుచు మగువ పలికె. 72

మ. గురుపత్నీరతుఁడానుధాకరుఁడు మీమాటఁబఁచు నా బభీ!
సరసాగజ్యలుమీరు మీకిదికులాచారంబు పారంబరీ
వరీపాటిక బలుకక విడంబనముగా భావించితిక మేలుమే
లురుకన్యాపరిరంభణంబునకు సంకోచంబు మీకెట్లుగున్? 73

తే. నట్టడవిలాసనన్నిట్టునట్టుపఱిచి, గొట్టుమ్మిడ్డనేటికిఁబట్టభద్ర!
పుట్టునకుమున్న లేమకుబొట్టుగట్టి, చెట్టుపట్టుటకొకరుండు పుట్టెఁ కావె. 74

శా. నాకున్న జనకుండెఱుంగనివిధానం బెట్టుగావించనా?
లోకుల్ మెచ్చరు మిమ్ముమానితనయాలోలాత్మకుండంచు ను
ల్లోకుండెతగుతాతకశ్యపుఁడుపచ్చుకొ మెద్దునిచ్చుకొననుకొ
మికున్నాకుసరోహాసనుఁడు బల్లింసూర్చిన టైనచోన్. 75

తే. అకట! గుడమిశ్రమగు పాయసాన్న మేని, నుడుకుకాఁజినరుచ్చమెయ్యండుటెట్లు?
తారతమ్యంబుభావించి తరతమంపు, మేలుఁగ్రోమ్ము కరుణనన్నేలుకొమ్ము. 76

మ. ఇన్విధంబున. 77

తే. అధిపుఁడాలించియాలించి యభినుతించ, రమణి మందాక్షమందాక్షరంబుగాఁగ
నెలుక పలుకులనమృతంబుఁగొలిపిరికి, చకితచకితాంగయప్తియై సంభ్రమించి. 78

క. ఉత్తరముంబ్రత్యుత్తర, ముత్తమముగ నిటుల నడసి యుత్తరమాపై
నెత్తక చెలిమరలెడదా, యత్తతఁజిత్తమునమెత్తనగుఁడన్ నగుచున్. 79

మ. ఆయ్యవనరంబున. 80

మ. కలకంఠీ! వరవర్ణిణీ! మదవతీ! గంధేభకుంభస్తనీ!
జలకాక్షీ! మృదుభాషిణీ! శశిముఖీ! శాలోదరీ! సుందరీ!
యలివణి! రమణిమణి! కలి! తన్వంగీ! మనోహరిణీ!
లలనా! యెచ్చటనొంటినుంటివనిగొలంజేరిరాభిజనత్. 81

మ. తదనంతరంబ. 82

ఉ. కించిదువజ నాత్మ బరికించి తదాననదిహ్వాముల్ విలొ
కించి తదీక్షణంబు పరికించి తదంతరుదంతమున్విశ
పతీ మనె చుకెన్. 100
సరివంపునడ బెళుకున

- గ్నించి తదంగయస్త్రిపులకించిరహిండుటఁ జూచిమాచి శం
కించి భయంబుగూర్చి దిలకించి ప్రియంపద లేమిట్లునున్. 83
- ఉ. తోరములైనభూదలఁదూఱఁగనీసకలాంగకమ్మలె
ట్టోరిచెనమ్మ! భృంగములయొద్దటి నీవదనారవిందమే
తీరునవైచెనమ్మ! విరిచేనెలసోనలరొంపులెల్ల నీ
వేరహి దాఁటితమ్మ! యిటులేకతమేకతమే తలొదరి! 84
- ఉ. నవ్వులు గావు నీదువదనంబునవిన్నదనమ్మహేతుకం
బెవ్విధి సంభవించె? నిటులెవ్వరు నీకహితమ్మ చేసి? రే
యొవ్వమిలేదు నావలననొక్కయెడకోమము బుజ్జగించి నీ
వివ్వనవీధి నివ్వటిల నేమికతంబు? నితంబిసీమణీ! 85
- ప. అనిన నక్కనార్జరత్నంబు కొంఁజొకభావించి కించించితలజ్ఞాసజ్జితహృజ్జలజంబుగాఁ
బ్రియంపదతో నిట్లనియె. 86
- అ. మేలుదెలిసికొంటివాళీశరోమణి! వింశలేనియావులంతగలదె
చెలియ తెలియవినుము చిత్తదౌర్బల్యంబు, దీఱఁగలతెఱంగుఁ దేటపఱుతు. 87
- మ. లలనా! ఘోరలనావరుండోరుఁడు కేళాకూళికాచూళికా
కలసాపుష్కలపుష్కర ప్రకరవంగద్భృంగచంగాంగనా
కలనాదామృతవీచికావలనజాగ్రచ్చిత్తచక్రాంగుఁడై
యలనాళీకశరుండునుంబలెఁ బ్రమోదాపాచియయ్యోరహిన్. 88
- క. పేరన దువ్యంతుండఁట, కైరవబాంధవకులగ్రగణ్యుండఁట క
న్వారాధనకుతుకము సిం, డారఁగ వచ్చెనఁట యేతద్వాక్రమమునకున్. 89
- తే. అతనియెడనొక్కయవరాధమాచరించి, చింతిలుచునున్నదాననో చివురుఁబోడి!
చేతివిరిబంతిమాచాయఁ జిలుక నేయఁ, దప్పియారాజువక్షంబు దాఁకెనదియ. 90
- ప. అనినం బ్రియంపద భయంబొదవ నమ్మదవతిం జూచి. 91
- మ. లలనా! మవ్వపుజవ్వనంబుకటిబాలత్వంబుకత్తవంబుగా
నిలుపందాదృశుఁడీదృశక్రమముదానిందానిగర్హించినం
బలుగాకున్ బలుగాకు నేయుదురు నెవ్వంజేర్చ నిట్టొప్పముల్
దలవంబోలునె? రాజరాజతఁడు మేలమైతె? హేలవతీ! 92
- తే. తాతకశ్యపుఁడరుగుచుఁదరుణిసీతు, నేమునినునంత దువ్యంతుఁడిటకువచ్చు
నర్జునుమిఁజుకరాఁధింపనకనిపెంపు, తెలియదఁటె? తల్లి! హేలావతీమతల్లి! 93
- గీ. శీతలజలావగాహాఁగ్ విగులనాడి ప్రియంపద రాజాపాలిక్
నేయుటకునెట్లు దృఢుల నెల్లయలం బ్రియమాచరించి య

ట్లనియె ఐమంధరాధరశశాంక! విశంకిటవృత్తి ని త్తైత్తి
గనుంగొనఁగంటిమా శ్రమని కాయశుభాయకునిన్నుఁగన్నులన్.

94

తే. పాలవంటికులంబునఁ బరఁగుసోముఁ, డమ్మహామహుసంప్రదాయమునఁగీర్తి
నెసకమెసఁగెనునాదిగ ర్భేశ్వరుండ, వసిధివైలవి పావనమయ్యె వనము.

95

ప. అని బహుప్రకారంబుల నభినందించి మఱియు ని ట్లనియె.

96

ఉ. ఇంతి యదల్పఁగా బెదర కీట్టుగుమ్మరు చిల్కమీఁదఁ బూ
బంతికటాన వైవ గుఱి వాసి యయూరే! దయూరసార్ధ! దు
వ్యంతమహీప! నిం దవిరె శాంతిమెయిం గరుణిపుమయ్య! య
శ్రాంతమహాపరాధములు నైవ భవాద్భుతార్థుఁ మహిన్.

97

ప. అని యివ్వధంబున త్తమావణంబు లగువాక్యంబులం దమ్ముఁ బ్రార్థించునకిన్యాసహ
చరిం జూచి యజ్ఞానకృతం బగునిక్కార్థ్యం బనార్థ్యంబని శోకింప నాత వడింగులమె
యది యట్లుండని మ్మికాశ్యపులుర్ధ్వరేతులగుట జగత్ప్రసిద్ధంబైయుండ నివ్వనం
బున నీజవ్వని నివ్వటిలం బనియెమిఁయి క్కమిసేవృత్తాంతంబంతయు విన లతుం జెప్ప
మనిన నమ్మహారాజుతోఁ బ్రియంవద యి ట్లనియె.

98

సీ. ఆలగాధినుతుఁ డాగ్రహ గ్రహవిప్లుఁడై యాఁసిస్థులగెల్వ నలపగాకి
సరవిబాహుజబాహుజవిమగ్నించుచు బ్రహ్మరిభావంబుఁబడయఁ గోల
హిమవదు త్తరతటాశ్రమసీమ నిససించి దృఢతరనిష్ఠాగరిష్ఠఁడగుచు
దపమాచరింపఁ దద్దారుణానలశిఖల్ కడఁగొని నభిమెల్లఁ గలయఁబ్రాగ్

గీ. దివిజనంగంబు భయమునఁజేపిభుని, నుఱువుసోచ్చిన నమ్మహామహుని దాని
నిఘ్నమనకును పాయంబు వెదకి మేన, కావ్యాయముఁ దాల్చినచృగనామలింబి.

99

కా. విక్వామిత్రతఁగి ప్రభావకలనావిర్భూతఘోరాగ్ని
శక్త్యంబెల్లఁ దలంకుచున్నయది నీఁనిన్నాణముం జూపుచున్
విక్వాసంబొలయించి యమ్మునికపోవిఘ్నంబు గాపింపుమీ
శక్త్యత్పిర్తిరేపహింతు పీఠధరనాచంద్రాగ్నవఃం గోమలీ.

100

చ. అనిని మేన విన్ననయి యారసి యారసికావతంసుతోఁ
గనుకనిఁబల్కె గోవనుఁడు గాధిజుఁ డాధిజనింపఁజేసెడిన్
గనివిని మీరుపంపఁ జనఁగావలెఁ గావలె సత్సహాయముం
బనుపనగున్ సమీరణకుమారుని మారుని నమ్మధుక్విధుక్.

101

ప. అనినఁ బ్రీతుండై పురుషూతుం డి ట్లనియె.

102

క. కంతుం బంతున్ రిజనీ, కాంతుం బంతుం బ్రమోదకరు గంధవతీ
కాంతుం బంతున్ మోల వ, సంతుం బంతున్ లతాంగి! చనునుసి పుష్పాన్.

103

తే. అట్లు లాలించి పనుప నయ్యలరుఁబోడి, యెడఁగికుటన ముంపంపునడబెళుకున

- గ్రామైఁగులీల రాయంచొడమభాతి, వెడలెఁ బెఱుగంటివేలుపుఁ గడిఁదిప్రాట. 104
- ప. ఆట్లు వెలువడి శీఘ్రగమనంబున. 105
- సీ. సురసరిత్పరిసరస్ఫురదురస్ఫురపుర స్ఫురదురు త్తరమదు త్తరువరంబు
దినదిన స్థనితనిస్థనికనస్తునిమనగ బనితనూతనఘనాఘనఘనంబు
కలభేటిట్కులచలచ్చలదలసలదల దలమిలజ్జ లజలజ్జ లజలంబు
ప్రవణవజ్జవనవత్సవనవన్యవనవ శ్రవణవత్సవనవిష్టవపదంబు
- తే. గజగవయగండభేరుండఖడ్గచమర, శరభశార్దూలశంబరశల్యవృకవ
రాహసింహవలీమఃఖప్రముఖదుప్త, సత్వముఖరంబుఁ గనియెఁ దుషారనగము. 106
- ప. కాంచి విస్తయూవేశంబునం దను త్తరతటంబునం బ్రవేశించి. 107
- క. అందుంగల కందువలకుఁ, గందభిరంబగుచు హృదయకమలం బలరక్
సుందః మునిమందిరమగు, చుందిరమగు నాశ్రమంబు జొరఁ జొర నెడుటన్. 108
- సీ. తటముపెంపునఁ దోచు దహనకీలములతో జటిలంబులగుపల్లజడలవానిఁ
భసితాంగరాగసంపదలసొంపఁజెంపఁ దగుఁ బీవలితగాత్రంబువాని
మైఁ బుట్టుపుట్టతోమలచీమలెగఁబ్రాకి మార్పచేర్పడనిలోమములవాని
వ్యాఘ్రాజినోత్తరీయముమేనిచాయగా బలుమొంగంబునఁ దొట్టపఱుచువానిఁ
- తే. గందమూలాదికాశనకాయశోష, విశ్వవిష్టాంగసంగతయోగభాగ
పావనబ్రహ్మబుష్టిభావభావనాప్ర, తీతదీక్షావిజేయు గాధేయుఁ గాంచె. 109
- ప. ఇత్తెఱుంగున నతిఘోరతపశ్చరణపరిణతదీక్షాలక్ష్మితచక్రమం దగుపితృమిత్రుఁగాంచి
తల్లెటోవిశేషంబునను సాధ్వసంబు రెట్టింప నన్నిలింపగణి కాలలామంబు. 110
- క. కనుఁగొను గనుకొని మునుకొను, మునుకొని మునుకొనక వెనుక ముందై కుండక్
మునుతనుబనిదినపనికిం, గొనకొనుఁ గొనకొనదు తపసి కోవచుఁ డనుచున్. 111
- ప. వెండియు. 112
- క. భూనితపగిప్రభావమున భూవలయంబునభంబుఁ గ్రాచుచుక్
జేరనుజెందనుం బ్రణలినేయను శక్యముగానిమానినే
నే రహి మారుబారికెలయింపుదు నట్లని ప్రోలుకృత్తరం
జేరిన వానవుండలుగుఁ జింతితకార్యవిపర్యయంబుగాన్. 113
- తే. ఆమరనాథుండు లోకహితార్థమనుప, శక్తియుక్తులనదిత్రాని సంఘటింపఁ
బిదపనెట్టెనఁ బేరును బెంపుఁబగు, దవ్వుదవ్వుల వెఱుఁత్రానితలగుటెట్లు. 114
- తే. అనుచుభానించి భావించియలరుఁబోటి, గాఢనిశ్చయమాన మనగకమల మలరఁ
కెలులుఁ దానువిలాసవిచేష్టితముల, గాఢిదానిమ్రోలఁ గ్రీడించెఁ గలితనమున. 115
- సీ. నృత్యన్తయూరికానికురంబమునఁజేరి నగుచునృత్యమునేయు నగునగుంధి
భావన్తరాభికాతల్లజంబులఁ జేరి గతులవై ఖగిదాపు గలుపరింటి

- ప్రతిపదశారికాపరికరమునఁజేరి మధురముగాఁ బలుకు మంజువాణి
కూజద్విరేఖికాకులఁ ముజతఁగూడి శ్రుతివిభాగ మొనర్చు సుందరాంగి
లే. సవిధమధుమాసవాసరోత్సవనిశేష, లసదలంకారముకుళపలాశకుసుమ
ఫలభాగనమ్రపాదపవటలజటిల, గాధిజాత్రమసీమశృంగారగతుల. 116
- వ. ఇద్విధంబునఁ గొండొక పరిభ్రమించి. 117
- మ. సెలఁకత్ దాను సుగావగాజలములన్ నీరాడికై నేసిత
త్పూనస్థానమునందుఁ గ్రొవ్వలపుగాడ్చుంగూన వైవీవఁగా
లలిఁ గూర్చుండి విసంచి కారణనముల్ రాజిల్ల నయ్యప్పరక
కలకంఠిలకంబు సేయఁదొలఁగెన్ గానాబహునంబుగన్. 118
- క. వీనులవిందై సెలకొను, గానామృతమానె మానె గౌళికుడు నిజ
స్నానంబున్ మానంబున్, ధ్యానంబున్ మొదలుకొనుపిధానంబెల్లన్. 119
- వ. ఇట్లాలించి యాత్మగతంబున 120
- క. కాదగితులప్పుంకారము, కాదలకొకిలరుతంబు కమనీయసుధా
సోదరమిన్నాదరసం, బాదఁజీయముయడియ మనికను దెలిచెన్. 121
- వ. ఇట్లమ్మసికులాగ్రేసరుండు నిమిషితోచనందై నలుగడలంజూచునవవరంబున. 122
- ఉ. సోమునిలేమభారె బరిశుద్ధసువర్ణశలాకచామ్మనన్
గోమలకల్పసల్లివలె గున్న సుకుంకుమబొమ్మ కైవడిన్
గామునిహేతిరీతిఁ దొలుకాని మెఱుంగు తెఱిగునన్లతాం
గీమణిదోచెఁ గట్టెదుటఁ గేసలమున్ వనదేవతాకృతిన్. 123
- ఉ. ఆనయంబునన్ మదనుఁ దగ్గలికం గళికామఖిలులై
భాసీలుతూపులన్ హృదయపద్మము లత్యము నేసి యేసినన్
గాసిలి కొళికుండు తమకంజనఁ దన్ గనుసన్నచేసి యు
ల్లాసమువెల్లివీక గఘ్నలన్ నిలువన్ నియమించి గ్రక్కునన్. 124
- మ. కలుకుల్ దేనియ లూరఁ గౌమునునియం బాల్గొట్టఁబొంగారఁబొం
దకుకుంబయ్యెది జాతి వేణిపారలన్ దాటంకరత్నద్యుతుల్
కులుకుంజెక్కులఁ జేరఁగన్నులబెడంగుల్ మీఱ నయ్యప్పరో
లలనారత్నము వచ్చి గాధిజానిమ్రోసిల్పె నప్రాంగియై. 125
- ఉ. అంచితభక్తియుక్తి వినయమైనయన్నును శేలుదోయి బో
డించి నమస్కరించి నెఱిగివి దలిర్పఁగ మ్రోలసిల్పినన్
గాంచి మహామహుండయిన గాధిజనూజుడు కూర్చి పేర్చిడి
వించి లతాంగి ! నీవెవతెవే భృతి వేకలఁగెన్ నినుంగనన్. 126
- వ. అని సాభిప్రాయంబుగా నడుగుటయు నమృతమున నమృదవతి యమ్మనితో నిట్లనియె,

- క. మేనకయని పిలువరు నను, మానికులాగ్రణి! లిఖితమాహేమాదుర్
నానెచ్చెలు లేమచ్చర, చానల మెందేనివేడ్క సలుపుదుము రహిన్. 128
- క. ఎక్కడిమీ చెక్కడినే, మెక్కడిరతి పరమమునుల కివియుం గలవే ?
మొక్కిడి దీనించుటకై, యెక్కటిరా నిట్లుపలుక నెల్లిదమైతిన్ 129
- క. సామాన్యలఁ గా మమ్ముం, గామింపకుండేము నూఱుక్రతువులవానిం
గా మోపభోగములకుం, గామింతుమునూ నిజంబుఁ గనుగొనుచునఘా! 130
- క. పావనభవదంఘ్నిద్వయ, నేవనమును విమలకమల శిశిరనభస్వ
త్రేవనమున్ దొరఁగొనునట, నీవనమున మెలఁగువార మీరలుగకుడి 131
- తే. అనుచుఁ బ్రతికూలవాక్యంబు లలిపవలకుఁ, జిలుకబాబావజీరుండు చిలుకుములుకు
టలరుటంపఱతాకుననలసిస్థాని, ధీరవర్తన మెడలి ప్రాప్తంపఁదొడఁగె. 132
- సీ. తటిపివెన్నెలవేడి తలఁకించె గలఁగి! నీ యధరాధరామృతం బాననిమ్ము
వలపుఁ జెప్పెరకున వడఁకించె మగువ! నీ కళకుపైటచెఱంగుఁ గప్పనిమ్ము
విరికటారిపుజోడు వెఱపించె వెలది నీ కుచదుర్గములకాత్తుకొనఁగనిమ్ము
పిక్కుకసికరమ్ము బెవరించె నలిపి! నీ సాహాయ్యమునఁగేలి సలుపనిమ్ము
- గీ. జలదశభుజానిలాహారినదుపవాస, చిరితగ్రతదీక్షానిశేషశుక్ల
దవయవాయూసమునబావ మలసమయ్యె, బాలసీమ్రాలశక్రమఁ బడయనిమ్ము. 133
- వ. అని యనేకప్రకారంబుల. 134
- కా. ఈశాడంగరంగించుచున్ గృరణుండై హేలాపరిన్ వేడుచున్
జేజేతందెమనించ జాచిహసితస్త్రేరాననాబంబుతోఁ
గూజన్ను పుఁఘటికావభులతో ఘువ్యన్ రాశీగరిన్
రాజీవాననయిట్టుం బెనఁగదూరం బైనబీరంబునన్. 135
- క. మెలఁగున్ దలఁగున్ భయమునఁ, గలఁగున్ మలఁగున్ లతాంగి కవటారభటిన్
తెలఁగున్ వలగొను నెనరున, నలఁగున్ దొలఁగున్ నను న్వయారముమీఱన్. 136
- వ. ఇట్లమ్మనిగృహీతం బగునిజకరాజ్ఞాతంబు సడఁపిఁగొని కరీరంబులయారంబులను,
దమాలంబులయాలంబులను, లవలీళంజంబుల పుంజంబులను, ద్రాక్షకాయమాన
మ్ముల వితానమ్ములను, దిలకమ్ములకులకమ్ములనుఁ గాసారంబులతీరంబులను, గిరితటం
బుల నికటంబులను బగిభ్రమించునుక్కివంబునఁజేజిక్కక చిక్కులఁబెట్ట నెట్లన
గాధిపట్టి యిట్టట్టఁజాట్టినచ్చి చెట్టఁబట్టి పట్టుపఱచుచు నిట్టలనియె. 137
- కవిరాజవిరాజితవృత్తము.—
కలఁకలు నేయకువే కలికి నుడిగైకొనవే మరుత్రాములికి
కొలఁకుల గ్రంకకువే యబలా మదిఁ గొంకకువే భృకకామబలా

శాలకులదాంతువే లలనా! వెదకింబకువే కనుగోంగలనా
సిలుగులఁ బెట్టకువే రమణీ! నను జేకొనివే గుణహీరమణీ!

138

తే. అనుచుఁ బ్రార్థించి దౌహృదం బవధిగాఁగఁ
గూడియుండుట కొడఁబడి తునుమగంధి
సంయమింపునితో వచ్చె సహచరీసు
కన్వితంబైన కీసలయతల్పమునకు.

139

ప. ఇట్లయ్యప్పురోలనామణిహస్తంబు నిజహస్తంబునం గీరించి యనల్పకన్వితాన్వం
బగుకీసలయతల్పంబుఁ బ్రవేశించి తనగిప్రభావంబునం వదనురూపం బగురూపంబు
గ్రహించి మన్మథరాజ్యవట్టాభిషిక్తుడై శిశ్వామిత్రుఁడు.

140

సీ. లుగువైటచెఱంగుఁదొలఁగించి తొలఁగించి యునుటుగుబ్బలగోరులునియుని
బిగువుఁ గాఁగిటిలొనసొగయించి సొగయించి సవరుగా మైదీప నిగి నివిరి
కదిసి మోమున మోముఁ గదియించి కనియించి యలమి వాతెఱిలేనె లాని యూని
కేళిమైఁ దమకంబుఁ గెరలించి కెరలించి కళిలూర మరుకేళి గలసి కలసి

గీ. సొలసి సొలసియుఁ గ్రన్తుఱి ననఁగి పెనఁగి, యొడలబడఁగి వాయ నయ్యుచివినేయు
నొగనంపాహనంబున కలగియల్చి, కడపె నారాత్రి సుఖతుండఁ కౌకితుండు.

141

వ. ఇచ్చింబున.

142

క. సుంతరుపరికరధరణీ, ఫలవరశిఖరస్ఫుల్లతాభవనమునకే
జరతరీరతరాగంబున, సుంతరుణిం గూడి మాని సుఖముననుండెన్.

143

తే. అంతఁ జలచలపిదపిదమనుచుననిచి
కలలమైవివృవాలుచుఁ గరుణగట్టి
తలదలిర్పంగ గర్భమై తరతరంబు
నెలమనలఁ జీరచిక్కినన్నెలఁత కథిప!

144

ప. ఇట్లు గర్భంబు నమమానప్రారితం బగుటయు.

145

క. రాజుర్ని వలననిర్జర, రాజవధూతిలకమునకు రమణీయంబై
రాణిలులగ్నంబుననీ, రాజానన గలిగె ఖచరరాణి నుతింపన్.

146

ప. ఆమైయి నమ్ముని నెమ్మనంబునం బమ్మినసమ్మదమ్మన నక్కూతునకు తాతకర్పాదిసం
స్కారంబులు నిర్వర్తించినంగాంచి యమ్మత్తకాశినిమైత్తమైత్తన నత్తపాధమచిత్తం
బారాధించి ప్రధమాధికమంబునం జేసికొన్నసంకేతంబుఁ తెల్లించితి నింక యథా
కామంబుగా వర్తింపంగలదాన నట్లుగుట నాశ్రితరక్షావిచక్షణంబు లగుకటాక్షపీఠ
ణంబుల నన్నుం గృతార్థంగావించి వీడుకొలుపం దగునని సప్రణయంబుగాఁ దచ్చర
ణంబుల కెరఁగి పొత్తికల నత్తమ్మిన్ నయయ్యుత్తానశాయిని దనపొడిఁగిట నిడకొని
సవినయంబుగా సన్నిధి నిలిచియాన్వహరున్నటీలికంబుదెసం దేహి చూచి యట్లకాక

యనుచు నొడంబడి తత్కరతలంబుల మణిశలాకికాకారంబునం బొదలుతనయం
దనయింక కలంబునకుం దిగిచికిని బొమ్మకులలోచనం దగుచు సూర్యప్రాణంబు
జేసి ముంగేల చిబుకంబు నిమగ్నుడు మేనకంబు విక్రమవ్యవహారప్రదీపకు
నకు నగ్రమహిషియై చక్రవర్తిలక్షణుడైతం దగుమూరుం బడసి చతురుదధివేళా
వలయితసామ్రాజ్యసౌఖ్యం బనుభవించుచు నుభయకులంబులకుం గీర్తిపౌరుషంబులు
సంపాదించంగలయది యట్లుగల బహుప్రయత్నంబున దీని నురక్షితం గావించునది
యని క్రిష్ణుని నిబ్బాక నమ్రేనకకు నొప్పు జెప్పి గాఢాలింగనాదిసత్కారంబుల
నుపకాలనం బొహించి యయ్యచ్చరవల్లంబిం బ్రియంబున వీడుకొల్పి తాను
యభావూర్థుంబుగాఁ దపోసత్తాగరిష్ఠుండై యుండె మేనకయుఁ బ్రియపుత్రిం గైకొని
యేతదాశ్రమమమీవంబుఁ బ్రకటించి.

147

చ పొనువగుమానీసనిలప్రారముచేరువఁ జారునైకత
స్థలముపయి నుజాన్ జలజాతమృదుచ్ఛనిశయ్యనాత్మలో
నలకికకూతుడెంచిరిహినచ్చర మిమ్ములు వ్రాకెభోగిని
లలనలచీలక్ష్మితవులం బనునామెత నిక్కువంబుగాన్.

148

ఉ. ఆదట తాతకశ్యపుఁ డహర్ముఖుఁ గనిమాటెనీనదిం
బ్రోసిజంబులూడుటకుఁ బోవఁగ నొక్కడ నొక్కబానికి
రోదనమున్వీనంబడిన రోయుచుఁ దామరపాకుబొగ్గకం
బోదినలేకయట్లొరలఘాపమిటాగినిఁ జూచి యూర్తుడై.

149

కి. ఎవ్వనిబాలారత్నం? బెవ్వఁడు జనకుండు? జననియెవ్వరే? జననం
బెవ్వఁన? దీనిఁగొన నే, నెవ్వఁడ? నెట్లుచుఁ ద్రియనెట్లుగునడచన్?

150

లే. అయిదు సందేహాదోలాయితాంతరింగు
దగుచు: దనయోగదృష్టినయ్యాటనిసుఖ
పుట్టినతెఱంగుఁగనుఁగొని ప్రోదిఁ దెలుచు
వాంఛ నూహింప నశరీరవాణి వోకె

151

క. మేనకకుగాధిజనకుఁ, మానుగనుదయించె దీనిమనుపందగుఁ ద
తూనుఁడు నీదాహిత్రం, నభయత్రాతజనకుఁడనునుడివినవే.

152

వ. అని మఱియును.

153

క. కుంతలమఖరాజవధూ, కుంతలకాశ్మీరదానగుణచణబాహు
కుంతలనయశరీర శ, కుంతలయసిదీర బేరుకొనియె మునివినన్.

154

వ తదనంతరింబ.

155

లే. పుట్ట బ్రహ్మచారిపుత్రమిత్రకళత్ర, యోగభోగరహితుఁడూర్ధ్వరేతుఁ
డహనా! దైవపుటనమాపిన్వ పాపమే, నలమిగొనుచు ముద్దులాడఁదొడఁగె.

156

ప. ఇట్లు విశ్వామిత్రతపశ్చప్రభావంబునం గ్రవ్యాదిగోచరంబుగాక శకుంతరితీతయై
నవనలినవలాశతల్పంబునం బొరలుచున్నయక్కన్యకాలలామం దనపొదిగిటఁ బొదివి
కొనివచ్చి పర్ణశాలం గుళాస్తరణంబునం బనిలంబుగ నిడి యథాశక్తిం బ్రేమచుచున్నం
దెలసి యదిలియం గశ్యప్రభావతయో నమ్మననసూయనుం దిక్కటి పుచ్చాకా
జనంబునుం బనిచిన నేమనుం గులపతిం గాంచి తపిమచుటనిక్కాంచనగాత్రిం బ్రేమ
చుచున్నవాం మిదియిక్కటికి జన్మప్రకారంబు. 157

చ. ఆనవిని భూఃభుండు దరహాసవికాసబిలాసభాసురా
ననవనంబుగాఁ బట్టి నాతి ప్రియంపదవే నిజంబుగఁ
జనవుననిగవునింపుచునుసారెఱుసారెఱు ధీరభోజిం
బనిగొనిపబ్బువల్కుల సభాజనభాజనమయ్యెడెంనమున్. 158

లే. ఆనుచుమునికన్యకావృత్తమతిప తెలుప, వినుచునానందరసమునిభుండుమెచ్చ
నట్టియెడఁ గర్జితాడితంబయ్యె బహుళ, హాళహళంబగువాహినీకలకలంబు. 159

ప. ఆయ్యవసరంబున. 160

ఉ. సైనికసింహనాదములుసామ్రాట్టంహితముల్ తురింగి హే
మానినదంబవక్రరథచక్రపరక్వణనంబు ఘోరమై
వీనులఁగ్రమ్మునేరఁజెలివేయఁలెన్ మరలెన్ సఖీజని
బానరసాక్షుఁడెన్ మరలెనాశ్చర్యమినివేశనాగియై. 161

ప. ఇత్రైతింగున నాశ్రమంబువెలుఁడి నిజసైనికులకుం బొడసూసి శదాశ్రమంబునికు
నమ్మర్దంబుగాకుంపినట్లుగా నిజస్కంధావారంబు నిచ్చింపంబనిచి తన్వధ్యునినిం
బటకుటిరం బ్రెన్పించి విచిత్రాస్తరణశోభితంబును బ్రలంబమణిమాంకాలంకృతం
బును గృష్ణగరుధూపధూశితంబునునై మనోహరంబగునప్పటనందచంబునం గిలయ
తల్పంబునం బవ్వళించి యమ్మునికన్యకాసమాగమోపాయంబుదొరకొనక మనోజ
వేదనాదోదాయమానమానసుం డైకొండొకనినోపంబులం క్రిదుగడపుచుండె నంత
నక్కడ. 162

క. ఆనరనాగ నిచెలువము, మానసమున బాఁడుకొనఁగమానిని సఖులుం
దాసైయంద్యానంబున, సూనాపచయంబు నేయుచున్ విహరించెన్. 163

ప. ఆయ్యవసరంబున. 164

ఉ. తమ్ములతావితానముల దావలమైవలమైనగాఁతొ
యమ్ముల కామలింపఁజటులాలనలై వనకేళిసేయఁగాఁ
దమ్ములతావితానముల దావలమైవలమైనగాఁతొ
యమ్ముల కామలింపఁజటులాలనలై వనకేళిసేయఁగన్. 165

- ఉ. గమ్మనుతమ్మి నెమ్మొగముకల్వలు కన్నులుకప్పవిప్పలం
బమ్మిననాఁచుకొప్పనెడఁబాయని జక్కవగుబ్బచమ్మలుం
గమ్మనిలేనెమోవిదినకాండభుజములు నొప్పమీఱఁగాఁ
దమ్మనపోలయొప్పనొకతమ్మి కొలంకుపుగాంచియచ్చటన్. 166
- తే. కొమ్మలందఱురతనంపుసొమ్మలూడ్చి, నూనఁజములుసోఁకినసొలపుమేను
లమరగంటలుదీసిదుమ్మాడినట్టి, మరునిమడమేనుఁగులరీతినరసికొరఁగ. 167
- చ. ఆడుగులనంటియూరువులనాసిసితంబములందినాభిసిం
బుడికి పగుల్ స్పృశించిఁబచ్చుల్ ఎడిముట్టిసరోవతంసమ
ప్పడఁతులఁగూర్చికానివలెబం, కంకణకర్ణికావళిం
దడవుచునిల్పికైకొనియెఁదన్నయతంబ్రతిబంధవైఖరిన్. 168
- సి. ఒకలేమవలగుబ్బనొగివృణాశముఁజాట్టి తారుణ్యకలశాభిఁదరుచునొకతి
యొకచానకనుబెక్కులొలయ నూర్చులుగట్టి హాయిలుగాఁజేయూఁతలూనునొకతి
యొకతన్వివృదుహస్తమూఁదియప్ప, దొట్టి పద్మానుభావమేర్పఱచునొకతి
యొకచామలనదూరు వుదఘోరమునమెట్టి మకరేభకలహంబుచుచునొకతి
- గీ. యొకలతాంగినిజేయూఁత నోటుపఱచి, వీలులంటిజుమ్మిలఁ నూనునొకతి
సఖులుదానుశకుంతల జతలజతల, నతులగుతులజల్మీదలూనువుడు. 169
- క. పేడుకమీఱఁగజలఁము, లాడిసరోవరమువెడలి యన్యోన్యంబుల్
దోడయి కై నేసిజల, స్త్రీదాలసలగుచునలవరించి నొడవుల్. 170
- చ. కులుకుమిటారిచమ్మఁగవఁ గుంఠమసంకుమదానులేపమాన్
దగుకులప్రేమ నెమ్మడుటఁ దామరపోదరిరేణుచిత్రకం
బఁకులపేణిపేణి నవమాటకపింజరమంజరీతతిన్
గలిపిసాళికిన్నఁగవఁ గజ్జలమున్ రచియించి రచ్చెల్లల్. 171
- చ. పాలుపుగజాభవానసిఁడిపుట్టముగట్టి జగనిగారపున్
మెలఁపులవైరిణిదోడగి మేనిమెఱుంగులతారహరిన
స్తలవలయాదిభూషణకదంబవిడంబన ముల్లసిల్లన
త్రిలకినియొప్పమీఱె నసిదీరినమారునివాలుపోలికన్. 172
- వ. ఇవిధంబున నలంకృతలై. 173
- ఉ. తామరసచ్చదంబున ముదంబున ప్రాసేరి చేసేరినైఱిన్
గామునికామనీయమును గాదినిచిల్కహుమానుమాశ్రమున్
సోమునిసోమనస్యమును జాక్కలరుక్కలనంబు చందనా
రామలలామశైలశిఖరస్ఫురదాతతవాతపోతమున్. 174

ఎ. ఇట్లు పోయించి కిసలయపితంబున నక్కమలపలాశరస నిగిడి నిభృతయాచంబుల
సన్నిధిం గూర్చుండి. 175

ఉ. మొల్లలమెట్టిదామరల మోనువు మొగ్గల బొన్న పుల్ల
మల్లెల గన్నెగన్నెరుల మామిడిగుట్టల రాచకల్వల
పాల్లకమా కాపకులనందుచోనిహళి గేళిని
వల్లభుఁబూజచేసి రభివంపనభా ద్విముగాఁ దలొదరుత్ . 176

క. ఇ వ్వధంబున భృనావాహరాదియాదిహోవచారింబుల శంఖరాని
చంబు శకుంతలం బొది యిక్కాముఁ గామతాథంబు సమహుగ్రు బ్రాగింపు
మని యాదేశించిన నక్కన్యాలలంబు మ్రొక్కి మనంబున నిట్టని పనుటంజె. 177

ఉ. ఆయ్య ! రమాశనూభవుడవయ్య ! మహానటునోర్పుమేటిని
వయ్య ! విరాగుంగలఁతువయ్య ! తలంపుఁగడిందిజోపి
వయ్య ! మద్దిస్సికంబు వినుమయ్య ! భరాఁడు నన్ను గూర్చి
మయ్య ! నమావమోధినగుమయ్య ! గుణ్ గలంబుగ్ గతీవర! 178

ఉ. తుంటంటి కార్డు కంబుకరిదొట్టిన లేంటంటి చింటినారి నే
యంటినవాడుతూపులంటి యప్పులపాలంటి శిశనంబువా
గంటిపలుంగు గుఱ్ఱమంటి కాయములేనంటి నీకు లోకములే
కొంటెతనంబునం గెలిదిలోది యచ్చెయంబు మన్మథా. 179

సీ. నీయంగుమనికదా నెమ్మిరాచిలుకనా బంజగిమ్మనా బెట్టి పలుకుచుండు
నీతూపులనికదా నెత్తమ్మి ప్రితుల గారివప్పన గండ్ల గప్పికొందు
నిమామయినికదా నీరజారిని బొది పాననంబున గూర్చి నలముకొందు
నిసువ్వాత్తనికదా నినువు దెమ్మెగట్టు నాగ్రాణనముగా నమ్మకొందు

గీ. నీదుపరివారమనికదా నీలకంఠ, మునకు నటనంబుఁగలహంసమనకు గవన
మరికి శ్రుతి కోయిలకుగానమలంకింపఁ, గోరికలనిన్ను మనమై గైకొమ్మ చుదన! 180

కా. విణిమాణవకాక్షియాసరణి నుల్పేక్షోక్షులం గేళిని
ప్రాణేణ్ విసులించి పుంజనల నారాధించి యాచెంతఁ బూ
బోజుల్ వేడుకనూడిగంబునలుపం బూవించిజేక్షేక్షడన్
బ్రాహ్మచారము వడ్డలీలవిరిశయ్యుండేరి మైమ్రున్నడన్. 181

ప. ఆత్మగతంబున. 182

ఉ. మక్కువమక్కింపబెడలి మాటికిమాటికిరాజరాజుత
స్సెక్కువతక్కువల్ నెలస కెంతసంవేడినమానసంబునం
దక్కటికంబుదోపమికి నోయని పాయనిచింతసెంతయన్
బిక్కివిరాలిస్త్రి నునుఁజెక్కిటఁ జంగదియించి విన్ననె. 183

- ఉ. ఏటికిఁబచ్చె భూమిపేఁకుఁడివననాటికి ? వచ్చుఁగాక నే
నేటికిఁ బూలబంగినటుచేసితి ? నేసిన నేమియాఘనం
డేటికి నన్నుఁదావలది యింతలు ప్రార్థన చేసె ? యెవ
నేటికి నాని లోఁ గొనక నెల్లిదమైతిని మారుబారిన్? 184
- క. అనుచున్ నలుగెలఁకులుగఁచు, గొనుచున్ దనుఁదానఁసిపొనుచున్మో
ల్లునుచున్ సారెకునుసురఁచు, రనుచున్ జెలులపహసితురని వెఱుగొనుచున్. 185
- ఎ ఇట్లు నెలంత బలవంతంబగుపలవంతం బొరలనవసరంబున. 186
- చ. పులుఁగులుగూండ్లఁదూతె పిబోజులయల్కలుదీరె భానవో
పలములకాఁ కలాతె నినిఁపశ్చిమశైలముఁజేరె నిమ్మలన్
దలమగునాఁక జేరె రలినాయకుండములనూరెఁ దమ్ముల
గ్గలముగఁచి బారె విరికల్వలలేనియలూరె నత్తటిన్. 187
- చ. కరమనురత్నఁడై పరుషకాంతివహింపక భర్తచల్లనౌ
కరముల బుజ్జగింప వినఁగానక పద్మిని మోమువాంచె నౌ
కరమనురత్నఁడై పరుషకాంతి వహింపక భర్తచల్లనౌ
కరముల బుజ్జగింప వినఁగానక పద్మిని మోమువాంచునే? 188
- సీ. ఖరకాలకరవాలఖండితవానర కంఠస్కంధవక్త్రంబనంగ
సముద్రచరమవిశ్వంభరాధరశిఖా పావక్వనాడిమీఘమవంగ
బల్బిచూశావధూపటుతత్తనతట స్ఫారకాశ్చీరలేపంబనంగ
సాయంసమూరభజలధిసంధుక్షణ త్తణదీప్తబడబామఖంబంగ
- గీ. విరహిణిజైత్రయాత్రామనవనంగ, కేతనస్థితమకరప్పగిష్టలనంగ
నొడలనెఱుసంజఁకెంబాయలొలయనవంభాగమున జేరె పద్మినిబాంధవుండె. 189
- మ. బలభిన్నీలశిలాకదంబములతో భద్రేభయాధంబుతో
జలదశ్రేణులతో మిళింపములతో శైవాత్మకాంకంబుతో
లలనానందయుతకేశపాశములతో లక్ష్మీధరాంగంబుతో
వలదిందీపరపాత్రతోఁ జెలిమి వర్వఁబర్వఁ గ్రంభంకటుల్. 190
- సీ. గగనగంగాతరంగములతాఁకున మింటఁ దెనులుఁడివేరఖండములమాడ్చి
వియదలత్రాపింభవిటపచ్చటానట జ్యోతిరింగిణగణద్యుతులభాది
శివతాండవత్తోన్మోహనమునందు నెలొన్న చిఱుతపన్నీయలపగిది
రాజమార్గమునది గ్రామాశిరోమణుల్ చల్లునాచారాజలవిధమున
- గీ. యామినిఁసోమునకు చివాచామునందనరు, చలువపందిటిముత్యాలనర్చుసరణి
విష్ణుపాదముఁ గై నేయువిరులపోల్కి, కటిమివాటించెమొలక చుక్కలబెడంగు. 191

ఉ. ఘోరతరాచ్యభల్లవనతుంజరపేచకచిత్రకాయమా
 రాజరవిహారవేళలనుశంకదలంకకజారచోరు
 చాచరుచిరప్రవర్తనలు సల్పి దోడంగిరి జాంగిలంబులం
 దారయ వేమఱుం గనక మక్కట ప్రాణముకంపె తియ్యనా. 192

వ. ఆనమ సుగమన. 193

చ స్ఫులికనవోత్పలద్యుతులు చొప్పుడయ్యుమిని కాసునీభవ
 మ్మరహరమూర్తియై శమముఘోషంబు నెన్నెలపులువేలుపు
 దొరలకొనంగఁబూనినవినున్న సుధాకలశంబుచామ్యునకే
 సరసభావలసరససాంద్రుడు చంద్రుడు దోచె దూర్జునన్. 194

చ. తుముదినిపొంగె బద్ధినులగోము పొలంగె నభస్థం జరి
 ములు చెలంగె గోకనికరిమ్ము గలంగె సధండు పూర్వభా
 గమున వెలింగె నంబురుహకాంతులు కాంతి దొలంగె నా
 కము శన మేలుగాఁ దలంచుగా నానాపరాధపంబిలన్. 195

నీ. అంభూనవమల్లకాస్త్రప్రసారంబో? హిణిజనతనూలననంబో?
 కమనీకమలనత్కముదిసిహాస బో? పక్వవంజీపపాయసంబో?
 ప్రవదిండునుణిగణసారసీసారంబో? షణదాభిసాకాస్తనపటంబో?
 జాగణీతరణోత్సవసూనవ్వింబో? ఎయ్య ముక్కలశాబ్దాకసంబో?
 గీ. యన గ బ్రహ్మాండమండపాభ్యంతమున, బాలగారయొన్ననలీలమెఱసి
 పునమిందారబోసినపాలుపు మిలి, పంపి వెన్నెల సింధె చిత్తండలమున. 196

గ. శకరశి ధనికరములు, శ్రీకాంతానుతరచివురుచీకరలగలికే
 దాకగఁజేయఁనొడ్డుచు, నాశొమిరెమిటాగకలికియలుఁదొలంగన్. 197

ఉ. హాకరుగాఁడెన! ననీనాహిత! చింతలుచున్నదాన నీ
 వీకడఁజేరినమ్మ నలయించెడు నీదుతులంబుఁజేరిగం
 గాక గుణంబు మంపనుగుఁగాక యందమ్మ వలీమనంబగుం
 గాక భవచ్చరీరమరుఖండములై చెడుఁగా దుర్జిత! 198

ఉ. మందరమెత్తెదెత్తిల నమద్భుల నొక్కటిచేసి వాసుకీ
 బందముత్రాచనన్బహు పాలనమునముల్కుటల్ మరు
 ద్భృంపముఁ బ్రేవ నా భువనభీకరి! నిన్ను సృజించి పాంథులకే
 మ్రండగఁజేయఁగా కహవా నల్లనివలె నమృతచ్ఛునే. 199

ఉ. తమ్ములనేచెనో? నెఱుసుదాత్తనో? గౌరవహానిగెనో?
 యమకచెల్ల హలహలవల్లున దానినణించి యుత్తమాం

కంటకోష్ఠములై కడు మ్రోసెదరుగదా యాటలావిమితు లేటలార
వక్షపాతముమీఱఁ బరువెత్తెదరుగదా మించుకొనివిమితు సంపలార
గీ. యొక సెన్నఁడుమాలోడహితముఁబూని, ముచ్చటాడఁగూడఁగోమోమునందుఁ
బొలయఁగోవెంబడింపఁగోబోయమరునిఁ, సూడినంత సెయిటులుపోరాడఁదగు సె. 209

ప. ఆని యిద్విధంబున నిందుకందర్శనంబానిలమిళిందశుకపిక చక్రంగమయూరవారంబు
లం దూఱుచు నంతకంతకు నగ్గలంఁజైఁబెగ్గలంబున మఱియు నిట్లు వికర్షించు. 210

ఉ. వారక వైపయిఁబొరలపచ్చుమహావిరహంబురాశి నే
నే రహి సీఁదుదానఁ దుదిసెన్నఁడు క్రూరుఁడుమారుఁడేనియుం
బీరముమీఱ నేయఁడొక పెట్టునఁజెట్టినఁబోవనట్టియా
వీఱిఁడిజీవమేటికనిచేమరు చేమరులేచుచుండఁగన్. 211

వ. వెండియు. 212

శా. నీరేజారినిదూఱిదూఱియనిలున్నించించినిందించి ప
ల్లారుక్మాదునిఁగేరికేరి విరహాష్టాయత్రనూయప్తియై
యారాజానన యెద్దెవెక్కుచు దృగంతాశ్రచ్చటల్ చెక్కు. లకా
జారం గోళికాకలీస్వరసుధాసారం బసారంబుగాన్. 213

వ. తడనొకరంబ. 214

తే. ఆకలికికంత కాకలినాకలించి, చేరఁజనియారజని నిట్లుమారజనిక
తాపమున వేపమానాంగియైపోలంతి, వెచ్చకూర్చుకొనెచ్చెలుల్ పిచ్చలించి. 215

ఉ. అవుకచెల్ల! యెటివెకలవు! కనుంగవనీరునించెదే
లవు! విరాళిజాలిగొనకవు! ప్రియంబునమాటలాడవే
మవు? లతాంగికిట్లుదగదవు! సఖుల్ వినరానిగోప్యమే
మవు? మనోగతముసెపుమవు! ఘటింతుము బాలికామణి! 216

క. రావించుము సీజనమని, సేవించుము సీదుకొర్కిచేకూర్పుటకై
కావించుము సీయివ్వుచు, భావించుముమీఁది తెఱఁగుపలుకుము తల్లి! 217

ప. ఆని యనేకప్రకారంబుల నెచ్చెలులు విచ్చలవిడి ననుసయించి పసిండిగిన్నెలంబోని
మెఱుంగుఁజన్నుల మున్నీరైతొరంగుకన్నీరుకనికరముల నరుణాశాళికనికరములకర
ణిం బ్రభాకరంబు లగుకరంబులనద్దుచుఁ దిలకంబుదిద్దుచు విమలంబని ముఖకమలం
బునం గమలుకూపుచుం దెమలుక్రమజలలవంబులం బల్లవంబులన్ వినరుచు మాటికిం
గొనరుచుఁ జిబుకంబు నివురుచు వేనలిం దివురుచు నక్కనంజేర్చుచు మక్కవ మూ
రార్చు నవసరంబున. 218

తే. జీవితమిటారికొండొకనేదనేరి, ప్రాణసఖులార! నానుడుల్ పరఁగవినుఁడు
ఁగొననడఁచినగుట్టునాఁగొనమట్టు, పలువరామినింకదాఁపఱికఁజేల? 219

- ఉ. మొల్లపు మొల్లపూఁ బొదల మొగ్గలనగ్గల మైనతీవలం
దల్లనఁజల్లనై యొలయునందపుఁ గండపుఁగొండగాడ్పుచే
నల్లికబిల్లికందనరునామిడిమామిడిక్రిందభూమిభృ
త్తలఱఁడల్ల జాలరివిధంబునఁ బొందిహరించె డెందమున్. 220
- ఉ. నాయకురక్షిచెప్పవలెనాయని యూర్జులచాటుదానఁగా
నాయని రవ్వకోర్వఁగలనాయని గంజాలపోండుగోరినా
నాయని తత్తఱంబుదగునాయనియీతలు నేయదాననే
నాయని సంప్రమింపనగునాయని సైరణసేసితిఁ ధృతిన్. 221
- ఉ. అన్యనుదాతనుం గఱకులాడఁగ నేటికి? దాదులైనమి
మైవ్విధిమించనాడ నగుహేయవిష్ణుతు దాతకశ్యపుఁ
బ్రహ్మఁగదూఱఁగాఁదగదు పుట్టిననాఁడె దయాదిహితులై
దవ్వులఁట్రోచిచన్నతలిదండ్రిల దూఱివ సారసారెకున్. 222
- ఉ. పిన్నటనాటనుండియును బెక్కిఁజూమల్ పడుచున్నదాన నా
బన్నముఁ జెప్పనేల? యిది ప్రాక్తనశస్త్రకృతంబు దీనికిఁ
వన్నియవెట్టినట్లు జనవల్లభుఁ డక్కట! యెంతవేడినఁ
గన్నడచేసి తత్ఫలముఁగైకొనగంటినివేయునేటికిన్ 223
- ఆ. ఆమనోహరాంగుఁ డనురాగభరితుఁడై, వేనిధముల నన్ను వేఁడుకొనియె
నెంతవేఁడుకొనినసోఁగొనకెల్లఁబులాడి, వినక బేలనైతి వెలఁదులార! 224
- ఉ. నావెతఁజెప్పనేల? నరనాగుఁడమేను శిరీషకోమలం
బీవలరాజుతూపులకు నీవిరితావికడిందికాఁకటన్
దావలమయ్యె నేరహినిదాశెనొయ్యయ్యె! యెంతవేడినఁ
నేవిననేరనైతినినీతిలా'ననుతిన్ ధ్రువంబుగన్. 225
- తే. అధిపునేమమునానేమమాకలింది, నేఁడుకవగూర్చియిరువురనిర్వహించి
కనికరముపూనువరమోవకారులెవ్వ, రీతమకమెట్లునైతు నేసేమిసేతు. 226
- సీ. తరుణప్రసూనకేసరముర్దురంబుపా న్నునబిసాళించిపైఁ బొరలుదానఁ
బ్రోదిమెనిందాదుపూఁ జేసెకొలఁతున దుస్సాహసముచేసిదుముకుదానఁ
బరువంపుఁచిగురాకుబాఁకుఁ జేకొనిలేది హుమ్మరంచుసురమ్ముగ్రమ్ముదాన
మెయిగొన్నవలపుఁ దెమైర కాఱుచిచ్చులో నావన్నిదముదీక్షనడచుదాన
- గీ. నీమరునిబాణములరాక లీచుధాంతు
కళలబలుకాఁకలీమరుత్కండభంపు
బోక లీకోకిలంబులపోకలోర్చి
గోల! వేయల నికతాళఁజాల నమ్మ! 227

సీ. నామ్రాలనిరతంబు నటనంబుగావించు నెమిలియెవ్వరిమ్రాల నిలుచునొక్కొ?
నావెంటఁబెనుదంటయైవిహారమొనర్చు కలహంసియే లీలఁ గడచునొక్కొ?
నాహస్తమునప్రాసలువొప్పఁగాఁబల్కు చిల్కయెవ్వరిచేతఁజేరునొక్కొ?
నాచేతిమేఁతచేనానాఁటఁ బెనుపొందు నీలేఁడికొదమ ప్రాపెనదొక్కొ?

గీ. యనుచురాజర్చి కన్యక పనవిపనవి, యలసిసౌసిప్రియంపయంక పాలి
హాద్రానదశదిశలలమెసఖుల, గమలహాహరఁముల కలకలము. 228

ప. ఇట్లు మూఁకట్టి నఁ బ్రియంపదాప్రముఖ సఖునిసగము నలుగెలంకుల నక్కన్యకా
మణిం బొదివికొని. 229

మ. కనుదమ్మికోహిమవాగ్ధోరమునుపంగావించుఁదాన్యధ్య న
స్తనకోకమ్ములఁజంద్ర కాంతమణులఁచందాళ లేదంచుమై
ననకూనంబలుమారునీజనములుఁనన్ రాదటంచున్ సఖి
జనముల్ దేర్చిరిమెల్లమెల్లనఁ జెల్లన్ సౌమ్యోపచారంబులన్. 230

ప. తదనంతరంబునఁ బ్రియంపద దరిహాసభాసురముఖ యగుచు ననసూయతో మెల్లన
నిట్లనియె. 231

సీ. పుట్టినవృద్ధాఁగాధిపట్టి గాదిలపట్టిఁ జూచిపగ్గినమాట సూన్యతంబు
మాలినీకటనీమగ్గలఁగాంచిపచించు మూర్ఖురేతనివాక్య ముత్తమంబు
ప్రాదీకైమనలఁబంపుచుఁజేయు నదిలిక శ్యపులసంవాదంబుసమృతంబు
తరుణిచిన్నెలుచూచి దైవజ్ఞులగుఘనుల్ నిర్ణయించినమాటసిక్కుపంబు
గీ. సిఖలరాజాధిరాజమాణిక్యమకుట, తటఘటితపాదపద్మండ్రై ధరణి నాల్గు
చెరఁగులేడెదుదన్యంతుఁ జెట్టపట్టి, భూమిసౌఖ్యములందునీపువ్వుఁబోడి. 232

ప. ఇట్లు గుట గాలయావనంబునకు సమయంబుగాదు గెడచునంతకు నిక్కన్యారత్నం
బు నతిప్రయత్నంబున సురక్షితంబుగాంచునదిగూరి యనసూయాదులకు నొప్పం
జెప్పి నరేంద్రస్కంధావారంబుఁ బ్రవేశించె నటనటని జనమేజయలండు తరువాతి
చరితంబు వినవలెను ననుటయొ. 233

—ॐ ఆశ్వాసాంతము. ॐ—

క. శ్రీసురపూజాస్పదపద, భాసురవాసరకరోదవసితాలసిక
క్షాసురరక్షదక్షిణ్య, తాసురచంక్రమణ! వేంకిటాచలరమణా! 234

మాలిని, విమలకమలనేత్రా! విక్రమాకాంతమిత్రా!
ప్రమదకరచరిత్రా! ప్రస్ఫుర త్వత్ప్రివత్రా!
కుమరితృణలవిత్రా! కోమలశ్యామగాత్రా!
యపితగుణపవిత్రా! యభిక్తనాథకళిత్రా. 235

గద్య. ఇది శ్రీమత్కౌసల్యానందన ప్రసాదసమాసాదితకవితావిచిత్ర మైత్రేయసగోత్ర
 నృసింహగురుభుక్త శృష్టకవిప్రణీతం బైనశకుంతలాపరిణయం బనుమహాప్రబంధంబు
 నందు దువ్యంతుండు కన్వాశ్రమంబుఁ బ్రవేశించుటయు శకుంతలాసంవాదంబు
 బ్రీయంపదవలననమహీకాంతుండు శకుంతలాజన్మప్రకారంబు వినుటయు సేనాని
 వేశంబును జలక్రీడయుం జంద్రమన్తభాద్యుపాలంభంబును శకుంతలావిరహవేద
 నాభరణంబులైనైరికంజాలక ప్రియంపద సరేంద్రస్కంధావారంబుఁ బ్రవేశించుటయు
 నను విశేషంబులు గలిగిన ద్వివీరయాశ్వాసము.

శ్రీ రస్తు.

ప్రతియాశ్వాసము.

రమ్య వైజయంతీ
తోరణవిభ్రాజమానదోర్నధ్యగృహే
ధారశ్రీసంసేవ్యా !
గీరమణస్తవ్య ! శేషగిరివాస్తవ్యా !

1

వ. దేవా! వైశంపాయనుండు జనమేజయఁన కిట్లనియె నట్లుప్రియంపదనరేంద్రస్కం
ధావారంబుఁ దఱిసి తిరక్కరిణీప్రభావంబున నంతర్ధానగతయై మెల్లనరాజమంది
రంబు సొత్తించి కలయంగనుంగొనుచువసరంబున.

2

శా. ఆర్యుండనన్యగోచరమనోజ్ఞార్తిజ్వలన్తూర్తియై
యారాజార్తి సుతాధరాధరసుధాహారంబుపైఁగూర్చిమిక్
సారస్పారచతుర్విధాన్మృగమజ్జా పాయసాపూపవ
ల్లుఁరాద్యుత్తమభుక్తిమానసమునన్ లాభింపఁడిం లేనియున్.

3

వ. ఇట్లు శకుంతలావరహానలసంతప్యమానమానసుం డై యమ్మానవేశ్యురుండు.

4

సీ. ఉదయదిందుప్రభాఘ్నదయనంబదలకుఁ దలనూపనోపక తలఁగి తలఁగి
కలకంఠకులకంఠకాకలీకలనంబు కర్ణగోచరమైనఁ గలఁగికలఁగి
మరుఁడేయుఁగేదంగివిరికతారపువ్రేటు మదికగ్గలంబైనఁ గలఁగికలఁగి
చందనాచలమరుత్కండభంబులవారి దురవగాహంబైనఁ దొలఁగి తొలఁగి
తే. తేజమీఱఁగఁ దల్పంబు డిగ్గిడిగ్గి, లేపలేడకు నిట్టిట్టఁ దివిరితివిరి
పొలఁతి చెలువంబుమాటికిఁ బొగడిపొగడి, పసుధవ్రాయుచుమోషఁబాంబివాంబి.

ఉ. హా! యను మానిరాజతనయా! యను హోయసివల్కవే మిటా
రి! యను రఘునమ్మదకరి! యనుఁ గన్నడసేయకోలతాం
గీ! యనుఁ దాళఁజాలఁ గలిగి! యను ముద్దిడసిమ్మ కీరవా
ణి! యను జాలమేల తరుణి! యను రాజు ఎరాలిజాలిచేన్.

6

వ. ఇట్లు మునిశత్యకాధ్యానపరాధీనుడై యన్తత్ప్రలాపంబులఁ బొరలునన్నరవరుం
జేగంబని. 7

సీ. తివుటఁ నియ్యునిలేనె దివురువాలెఱగండ నుసురసురనివెచ్చునూర్చువానిఁ
కెక్కుట్రుములపైఁ జిందిజేరలువాఱ నిభృతుఁడై కన్నీరునించువాని
గోరంతసడిఁ గన్నగుండె జల్లునంగ సొలసిదిక్కులబేఱిచూచువాని
మేనబుప్పొడియొత్తఁ గానొయ్యనొయన విరులపానుపుమీఁదఁ బొరలువాని
గీ. మదవలీ! మత్తకాళినీ! మంజుభాషి, ణీ! మనోహరిణీ! మాసిసి! మరాళ
గామిసి! యెంతవేడినఁ గసిగిరమ్ము, బూనకేచెనవనియూర్చి బొరలువాని. 8

ఉ. కాంచి చతుస్సముద్రపరిభ్రాపృతభూపలయాధినాథుఁడ
కొంచనగాల్మీశుఁడ నినుఁమ్మున బిరిలుచున్నవాఁడు భా
వింఁచఁగఁ దుంటనింటిదొరిపీరలయిర్వగిపొందుఁ కూర్చునా
హించె బభీ! యటంచుఁబృథివీశవసుకుం బొడనూపె నమయై. 9

వ. ఇష్టిభుజున 10

క. జయజయశబ్దంబులలో, భయనయముల మ్రోలనిలుచువద్దడభాక్షి
బ్రయమునఁగనుఁగొని యిట్లును, నయనయవయమానమానసాష్టాంగుడును. 11

మానిసి. సేమమెతామరసోదిరిసోదిరిచిత్రనిభాననకాలిసికి?
సేమమెఫాలచలాలకజాలకశీర్మదవ్యామహాలికి?
సేమమెపుల్లనువర్ణనువర్ణమిత్వరేడిధితిమాలిసికి?
సేమమెభానజభావజరావహశీలఁడంబితకేలిసికి? 12

ఆ. ఆసుడుఁ బెక్కుమారులత్యాదరంబున, గన్నె సేమమరయుచున్నఁబది
సన్నవాఱనగుచునకియప్రియంబున, పాతిమేద్రుఁడొది పలికె నిట్లు. 13

ఆ. తడవులేదుమాది ధరణీక! యింకలా, సేమమరయుఁబెల్ల చిత్రమయ్యె
నకనుమంత్రసిద్ధి లగుమహాపురుషుల, కెగుసేమసేమ మెట్లుగలుగు? 14

ఉ. భావజరూప! నిన్నులరుఁబఁతినగర్వినయంతనుండియొ
దానిలమైనభూపరగతాపమునకొ మునిశత్య భిన్నయై
పూవులదండలకొవలచుపూతలుసొమ్ములుభవ్యభోజ్యముల్
కావలెనంచుఁగైకొనక గాసిలుచున్నదిమానశయ్యమై. 15

ఉ. ఆదినిబువ్వుబాణగనమంతరుదంతముగ్రాచెనగ్గమై
యాదటనవ్వ సంతకుసుమాకరముం బ్రతికూలమయ్యెజం
ప్రదయమంతకుంగరచుచున్నది రాజ్యుగాంక సేవచే
బైదలిమేనుసొఖ్యమనఁ బాటిలునోయనిమిమ్ముపేడెదన్. 16

క. ముదునగలవప్సవోదాతియొ, పాదనునెనకుండు తీర్థయాత్రకు వెడలె

- మది రాస్యయొడలిబడలిక, యదమిశ్శగుటందుఁ జెయఁ బెట్టొకొమిడన్. 17
- సీ. బింబోష్టి రాజకీరంబునొయ్యనఁజూచి చనురులాడఁగ నోడికొడుకుచుండు
నంభోజముభిరాజహంసంబు వెనుకొన వెల వెలఁబాటుచు వెనుకఁ ద్రొక్కు
లభురవేళి రాజుయూరమెదురెక్కఁ బరివరినిధముల బ్రవసిచూటు
రమణ సుశ్వులగంధి రాజబింబముఁజూచి యొద్దన్మనంబోలమాసగొనునా
- తే. రాజపవను ద్రితపదార్థ రామొడల, భయముగొని మిన్నఁచునిమ్ముఁబాభిదింది
కాననీయాన మచ్చశమ్ముగాదుచుమ్ము, రిమ్మ భయమిమ్ము కొమ్మకుఁ గాఁచూళి! 18
- ప. అచుచు పాటుంగ సతిచి తన్ముం దోడ్కొని చన నుద్యోగించుప్రియ భార్యదైహికాత్మం
బునకు మనంబునమెచ్చుచుఁ గామితార్థంబు సహహుటటం బోడనుఁజుకింబు
మొగంబునందోఁపనీక పులులొటదక్కి రాఁజంతీరువుం డక్కలకిరఁగొన్ సన్నియె.
- తే. ఏటువడిగ్రుక్కుమిక్కునకిట్టులాంటి, నేసితాగానినొందుట కేమిశశమొ ?
యగునగుచు మేలుమేలుగయాళికలికి, కలికితనుగంటి తెరగంటికలువకంటి ! 20
- తే. బాలసఖ్యం బకారణప్రహసనంబు, స్త్రీవివాద మసజ్జనసేవ చనవు
లేనిముఁపాబు రాగం జేరేపొందు, కానిపయిండు నులునిక్కంబు హావి. 21
- దు. తమిలంబిశస్త్రిశము. ఆలవసిష్ఠమహామునివెష్టెయిన్, గలఁచుగాధిజ్ఞాముసెబాధ
మెలఁచకూసినమేనకపట్టియై, వెలగులేమకుఁజేష్టలు వింతితే. 22
- క. సామోపతేజః క, భూమిశ్వరతిలకుఁడిబ్రహ్మిణిబొంబలుకన్
దామఃసానన యానన, తామరసము ప్రవగసముదలకొనఁబనికెన్. 23
- ఆ. బాలముద్దగాలుపసిగావుగనుగండు, మానముద్దుగుమ్మ గోలయెబల
యీతితాటిలాడనట్లు నోరాడెనో, రామరామ! నిరపరాధమమ్మ. 24
- ఉ. ఆగమసన్తుకబయచుసామ్యులుపల్కుదుగార్ములై నను
భ్యాగతులెదివేడినఁదదర్శము సిద్ధిలఁజేయటల్ మహా
భాగుఁడవీవు నీదయినప్రాగ్నిశమున్ సనుకూరునిత్తటిన్
రాగముతోడనచ్చటికి రిమ్ము సవర్మలుగొమ్ము కొమ్ము చేన్. 25
- ప. ఇంకంగుత్తర్కకర్మకవాదంబులంబనిగొనదేమను బహువిధం . లగుచుచూడంబు
లాచరించితిమెద్దియనమ్మదియయతనుతాపం . నశంబ్రతీపం . గాఁయ్యెనట్లగుటనత
నుతాపంబనితోఁచుచున్నయది యిదియను యదనంతరన్యాయంబున భవద్దర్శనా
నంతరసంజాతంబగుట నవ్వెడఁగునకుంబునర్థిర్ననా బొనంగి కనువేడుఱుదీర్చి
యూరార్చునది దీనినీకును నాచంద్రార్కం . గాఁ గీర్తిపారుషంబులు నెలకొను
నట్లగుట మద్వచన ప్రకారంబున శీఘ్రంబ యక్కన్యాసన్నిధానంబునకురావల
యునని సవ్యాంబుగా నూచించిన నొడంబడి ప్రకృందనదీనాంబాభరణంబుల
నలంకృతుండై గూఢప్రకారంబున నిజస్కంధావారంబు విలువడి, 26

- సీ. ముఖపూర్ణశశియోగమునమించురవిలీలఁదగురత్నమకుటమాదలఁదలిర్ప
హస్తాబ్జములవ్రాలునభుజునానీలంపుటుంగరంబులువ్రేళ్లనొఱపునెఱుప
గాత్రకాంచనయృష్టిఘనదీప్తిరింఘో? చెలువునఁబచ్చనిచేలజీరఁ
జివులుగెలువఁదాల్చినకెంపుజోడులకరణినంఘ్రులమోచికలురహింపఁ
- తే. గంతకలితసరస్వతిఁ గొంగిలిందు, నమరననిభాతిమరమునహరమడర
నంగభవమంగళాకృతినాశ్రమంబు, తీవ్రమైజేరెమృగంకభూషణుండు. 27
- వ. ఇద్విధంబున నాశ్రమంబుఁ బ్రవేశించి చనునవసరంబున. 28
- సీ. పోగూడదీదారిపుల్లహల్లకసార కాసారసీపారకర్దమంబు
చనఁగూడదీదారిసన్నాగభన్నాగ పున్నాగభిన్నాగసన్నతంబు
చొరఁగూడదీదారివరసంకుమదపంక పంకిలైకాంతోపలాంకితంబు
గమిగూడదీదారిసుమగుంజదలిపుంజ పంజరీకృతమంజువంజులంబు
- తే. నాథ! యిదికప్పురంపుటనంటికోన, మహిష! యిదిగో ప్రసిదాయమానసరణి
నృపకల్యాణి! యిదిమాల్సీప్రవాహ, మధిప! యదయాదుము శకుంతలావసథము.
- వ. ఇద్విధంబున నూచింపం బ్రయంపదావదసారవిందకందభదమందమకరందబిందు
సందోహంబులఁ దుందిలవృద్ధయహిందోభం దై యారాజపురందరుండు ముహు
ర్దుహురుల్లలవ్వాల్సీకట్టలఘుమఘుమారావంబు మూర్ధంగికవిమర్దనవరిణర్దనర్దభని
నదంబుగా, మధురమధురసప్రబుద్ధముగమధుకరనికరఘంకారంబుశ్రుతిప్రకారంబు
గాఁగోకిలకలస్వనవిశానంబుగానంబుగాఁ, బీత్రింబగువాదిత్రంబునకుంబాత్రంబు
లయి మాద్యన్తయూరకళత్రంబులు నర్తనంబులుం బ్రవర్తింప, నిలింపకుటవిటం
పాంతరనిర్భయధానుధాకరకలాపంబు కరదీపికారూపంబయి నలుగెలంకులగండలు
కొను సుధ్యాతిమిరంబుల నెడగలుగం జడియుచు మలయానిలవలనవిలులితలవ
లీలవంగలుం గాదిదివిధముమకేసరపరాగపటంబు మంగళాచారసముత్సారితపిష్టాత
కంబుగాఁ, గూఁగిచ్చుకనికరకాకలీకలకలంబు పుణ్యాహవాహంబుగా, మహోత్స
వంబున శకుంతలాభవనంబుఁ బ్రవేశించునవసరంబునం బ్రయంపదాప్రేరితలై
తత్పరిచారికాజనంబులు సీరాజనంబాచరించి, సప్రణయంబుగా నభ్యంతరంబునకు
దోడైర నుచితపీఠంబునఁ గూర్చున్నయన్నరసాగు సర్వపాద్యాదివిధులం బూజిం
చి, సఖజనమధ్యంబున లజ్జావినమ్రమాళి యై యున్నయక్రవ్యామణిం జూచి
దుష్కంతమహింకాంతునితోఁ బ్రయంపద యిట్లనియె. 30
- సీ. పనులసందడినైనఁబరులవీనులుసోకఁ జేరెలుంగడలేనిభీరుమధ్య
ప్రహసనంబున నైనబాహిరంబగునట్లు పకపకనవ్వునబద్ధగంధి
యాసాయమభ్యాగతార్చనంబుననైన నలసీలినననిపువ్వారుఁతోడి
సతకంబుతనప్రాణసఖులతో నైన ను భావంబుబయలుకొల్పనితాంగి

లే. యూర్ధ్వరేతుని పెరువుననోజగలిగి, యభయకులమును వనశీర్తినుల్లసిల్లఁ
జేయఁగలసాధ్వియాలేమది త్రవ్వుచు, బాలిసి పానించుకొనుము ధాత్రీశత్రు! 31

వ. అని చిఱునవ్వు దభకొత్త గూఢప్రకారంబుగా రాజునకు నక్కన్య నొప్పఁజెప్పి
తక్కటియనమాయాదులగుననన్యలం గవిషికోని. 32

సీ. అదితశక్యపులివ్వుడలివేణిమైకవ్వు వినిచూడఁదగునంచు వెడలె నోర్తు
మొన్ననాటితిమొక్కముంతమామిడిమొక్కఁ దోయమెల్లైదనంచుఁదొలఁగ నోర్తు
చిఱులేటికొడమది త్రగవుఁజూడులునేర్చి పూరిమేపెనంచుఁ బోయె నోర్తు
కలమంపుఁటెండువుల్ గవయంపుఁబండువుల్ చూచివచ్చెదనంచు జాణిఁగ నోర్తు
లేతనివ్యధిదొంపులేటిసిల్లలకింపు కాచియొండెదనంచు గదలె నోర్తు

లే. ధార్మమరనెదననితవ్వదఁటెనోర్తు, వైద్యుఁబిలిచెదననిజాఱువాఁటె నోర్తు
మాయములుబన్నియాలిల మహిమమ్రాల, బాలనిడి హేల నరిగిని ప్రాణసఖులు. 33

వ. ఇట్లు తన్నొక్కతెం డించి సభోజనంబు నలుగెలకులం డలఁగిన నుజ్జాతంబులగు లజ్జా
భయంబుల నజ్జలజముఖ నృపాలునివజ్జ నేకతంబ నిలువఁజాలక. 34

చ. కులుకులెసంగ నబ్బుగవుగుబ్బలుగుబ్బలిలంగ మేసిచా
యలు చిలుకంగఁ గౌనుమలియంగ మొగమునఁ గ్రమ్మిచెప్పట్ల
లిలిదిలిపొంగఁ బొందెభుకుఁజేలమెఱుంగఁడరంగఁ గంకణ
వలి గలుగల్గనంగఁ బఱవంగమకించె లతంగి సిగ్గునన్. 35

వ. ఇత్రైఱంగున నంతరంగంబునం దుఱంగలిగినవెఱంగునం గుఱంగట నిలువంజాలక
నక్కురంగఁజన మెఱుంగుదీవియకరిణిమణి స్తంభంబులమఱుంగునకుఁ బరుంగు
వాణినం బదత్రయమాత్రంబున నధాత్రీశత్రుం డకాకంచనగాత్రి దొట్టిచేవట్టి
కవుంగిటికిం దిగిచిన నెగిచి నట్టితనంబున నిల్చి గికురువఱిచి నురుచిరగ లింబఱచినం
గెరిలినమరులున గ్రమ్మఱునమరువంపుమొలకం బలుకఁంచుచుం గదిసి నస్తధ్యంబగు
నక్కన్య కామధ్యంబుఁ బిడికిటంగీలించి లాలించుచు నధరావృతం బాస్వాదింపం
గమకింపం దమకింపక చంపకగంధి గంధసింధుగం బాక్రమించినం జలమంచుతరుణ
కణిణిలలామంబుచాడ్పునం గాడ్పునం గదలుకంఁజి కాండంబునైవడి గైవడినెడగలు
గంజడియంచు నొడంబడనెలయించం బంచశరశరవరంపరావరాభూతంబైన మహ్మ
జ్జల జాతంబులో ని ట్లనియె. 36

క. పలికీపలుకవు మరుపూ, ములికీ! యాయంచగముల ముగించువుహా
హలికీభగనరతరుసర, దలికీరార్పణి డెదమలికీ గలికీ! 37

సీ. విరహపాథోరాశివెల్లివీడఁదొడంగ ననుదగి జేర్చుము నావభంగిఁ
గామాంధకరంబు భీమమైకెరలించె గడలేర్చుమర దీపకనిభాని

- మదనమాంధ్యమున నెమ్మది బోధరాదయ్యెఁ గావుము సంజీవకరణికరణి
నతనుతాపభరంబుమితిమీఱిసోగింపె మనువుము శర్మరాంభములవగిది
- తే. నతులతాపకరూపరేఖాసురాగ, రసయుగవిహారికలితజాగ్రన్త నోజ
భూతవేదననెంతయుభీతివాడమె, యువతి! నీసూక్తిమంత్రమ్ము లాలయనిమ్ము. 38
- సీ. మొనగుబ్బతదఁజేర్చి మోవిలేనియలిచ్చి ముచ్చటల్ దీర్చవే ముద్దుగుమ్మ!
కొనరువైపులనన్ని కోనగోట దువ్వివా తమిని స్థరింపవే తలిరుఁబోడి !
పొందిపాయగఁబాసిపాలయల్కఁ జేసినా బోధనల్ వివఁగఁజే పువ్వుఁబోడి !
మగచందమునఁగల్గిమాయముల్ పగ్గినా మదికింపుఁ గూర్చవే మచ్చెకంటి !
- తే. పరిపరిధంబురతులకేర్పడినమేటి, యంగములకెల్లనునికొప్పైసెనబోటి
విరులసింగాణిసురధాణివిజయధాటి, మేదిసిస్థలిఁ గలుగునే నీదుసాటి. 39
- ప. అని యనేకప్రకారంబులం బ్రార్థింప సాచిన్తి తలసితంబుగా మొగంబువాంచియెక్కిం
చుక భావించి యత్కాంచనగాత్రి గోత్రాకళత్రునితో నిట్లనియె. 40
- ఉ. ఆక్కట! తాతకశ్యపులయాదరణంబున నున్నదానన
స్వేక్కటినిట్లునేకొనుటయేవివరంబియేటిగొండ్లిమీ
యక్కఱదీఱిన బిదప నాఁజిఁగ్రచెదరేలయెల నే
నెక్కడిదాననయ్యెద మహీవర నేవరమగ్ధి వేఁడెదన్. 41
- ఉ. వైళము కణ్వులింతకును వత్తురు వారలయానతిం గడుం
దాలిమిఁ బెండ్లియాడుము యథావిధినంతకు నీకునెప్పుడీ
దాళికలేకయండిన హితవుగునేనియు నగ్రభార్యగా
నేలుము నన్ను మత్సుతునకిమ్ము మహీపలయమ్ము సప్తతిన్. 42
- సీ. అదిలిమాయవ్యకశ్యపుఁడుమాతాతసూ తొలుతవారలకెట్లుదోచునొక్కొ ?
తాతకశ్యపులచిత్తముకంచుపదనుమా దుర్వృత్తయనిప్రేమదోఱఁగునొక్కొ ?
నాప్రాణసఖులచందమునన్దురాదుసూ నుబ్బునుబ్బులదూఱఁజూతురొక్కొ ?
యందిపొందినవారలాచారపరులుచూ బాగుగాదనిబాహ్యపలుకురొక్కొ ?
- ఆ. యహవా ! రాజరాజయాజపంజవసుఖా, సక్తియుక్తినిలి సాహసమున
నీమనోరథంబునెఱి వేర్తునేనియు, నవులనెట్లునైతు రార్యజనులు. 43
- ప. అని యట్లు బహుప్రకారంబులం బరిహరించునమ్మించుఁబోడి నుపలాించుచు
నిట్లనియె. 44
- శా. కానిమేనిను నెమ్మిన్ గ్రమహిషిం గానంతరింతు భవ
త్సూనం బట్టముగట్టుదున్ మనకుసాక్షుల్ వాసరంబుల్ నికల్
భానుండఁ శశివంచభూతములు దిగ్భాగంబులున్ గాలమున్
శ్రీనారాయణదేవుఁడుం గలఁడు శక్తింపంగ రక్షింపఁగన్. 45

ప. అని యముద్దియనెట్టకేలకు నొడంబటిచి నురుచిరాకల్పం బగుకిసలయతల్పంబునకుం
దిగిచి. 46

కా. కాంచుక్ గామినికామనీయము బలాత్కారంబునంగేలగ్గి
లిండుక్ వేనలి చెక్కునొక్కికడుబద్ధంగుబ్బపాలిండ్లనం
కించుం గొగిటశయ్యకుందిగిచిసొక్కించుం గళావైఖరిక్
గించినధ్యక్ష గరంచి యాసరణిభోగించెక్ విభుండయ్యుడన్. 47

సీ. కొమ్మ! నీ నెటికురుల్ కొడవతు మైదలంచు సోయగంబరుదారజూచునొకటం
గలగి! నీకెమ్మొవికండచక్రరయంచు గొడంగిపానకమానంగోరునొకట
నెలత! నీచెక్కులుసిలుపుటడ్డములంచు దన మోమురహిగాంచదలంచునొకట
భామ! నీపాలిండ్లుపసినిమ్మపండ్లంచు నీటుగాంగొనగోటమీటునొకట

తే. గులుకులమీటారి! చిలుకలకొలికివనుచు, జెలగితమీడిజగొగిటం జేర్చునొకట
బాల! నీలీలగరగించిపార్థివుండు, హరినిష్ఠపభోగంబు లందుచుండె. 48

ప. మఱియును. 49

సీ. కొసరివాతెరనొక్కికనుంగంచెనోయంచు సిరతుండైముంగేల నివిగినివిగి
గోటగుబ్బలుమీటిసాతెనోయనుచుదా నాగ్గిచ్చే గుంకుమంబలఁదియలఁది
వెలయఁబాన్పునందార్చివిరుల్లాతెనోయంచు వగపుచే నురమువైందిగిచితిగిచి
తమిడిజుభోగించిశ్రమమయ్యెనోయంచు వెఱపుచే వీవనల్ విసరివిసరి
తే. సోయగముఁ గాంచి లెలకించి సొబగుమించి, మరులుగెరలించి కెరలించి మదిగరంచి
యజమరలు దీజలాలించియామరించి, కలికిలిలికూటమి విభుండు తులకరించె. 50

సీ. తరసాఘనస్తనస్తబకాదయాశ్లేష చరితబాలావక్త్రజలరుహంబు
పలికరవ్యలికరభ్రశ్యత్సునారూఢ వనితానవాఙకుంతనపటంబు
రమణసంక్రమణసంభ్రమవివర్తితయోషి దఖలాంగసంగిభూషారవంబు
పురుషాధిగమనుభిన్నుగితాశ్రులపలన స్తుగ్ధాముహుర్నేత్రముకుళనంబు
తే. రిభనవిలులితశయ్యోత్తరచ్ఛదంబు, పులకచులుకితదర్పణోత్ఫుల్లగల్ల
ముల్లలత్కేళపాకమనోన్యన్యరాగ, నిరతిశయ మయ్యె నవయూవనిధువనంబు. 51

కా. ఆలోలాలక మాచలత్కుచభరంబాస్విన్నగల్లద్వయం
బాలిభక్తియపాణిపల్లవనితంబాశ్లేష మామీలదు
స్త్రీలల్లాచన మాత్రపాభరదరస్తేరానసాంభోరుహం
బాలంబాభరణంబుగానువరతంబాలేమ సర్వైక్ ధృతిక్. 52

ప. ఇద్విధంబున నాదంపతు లశులసంపదలం బొదలచు నిద్రాపారవశ్యంబునం దనరు
నవసరంబున. 53

ఉ. తోయజవైరి మాసె రవిదూర్వుడెన నొన చేసెఁ జాక్కలుం
జాయబుదీసెఁ గైరవిణిసైకమునంగను మూసెఁ బద్మినీ
నాయిక కుందువాసె రతిసాధుఁడు వాలూరఁజేసెఁ గొక్కరో
కోయని కోడి కూసె నలకోకిని గోకముడాసె నత్తటికే.

54

ఉ. పూవులతావులం దనరి పొందిక కందిక లియ్య శయ్యలం
దీపలనావలం బెనఁగి యింపు రహింప సతుల్ పతుల్ భృతికే
భావజలేళిఁ దేలునెడఁ బమ్మినచెప్పటలారఁ దోరమై
వీవఁదొడంగె నంగముల వేఁకువ లేఁకువ గమ్మదెప్పెరల్.

55

ఉ. సారలసత్సహస్రకరశాఖలతో నినుఁడుగ్రముఁ ర్తియై
ఘోరతమములం దొరగఁగోన మన్నడియై యమారుఁడుకొ
థీరతమీతి నయ్యరులలేకువమా న్పెఁ దలంచినకొ మహా
శూరులఁ జేరుభీరులును జాపుదు రుద్ధతి యుద్ధతీప్తి)లై.

56

ప. ఆసమయంబున.

57

ఉ. గాములమేటి లోకమలకన్ను తమములను త్రి యోమినీ
భామతోలంగుబావ సెకవాఁకలగుండము చక్రివాకపు
న్నోములమెట్టపంట పదిమాటులచేతులజోదు పచ్చబా
బామెనమాపు లేదొరభానుఁడు తూర్పునఁదోచె నత్తటికే.

58

క. ఆలోనన తా మేల్కని, బాలారత్నంబు కూర్చి పతికొఁగిటిలో
నాలీఘగుండు గదిలక, మలమ్మననుండ ప్రిఘండు మేల్కనుననుచుకొ.

59

ప. తదనంతరింబ మేల్కొం నపతిం గాంచి సప్రణయముగాఁ దచ్చరణంబుల కెరెగి
తదనుభూత యై.

60

కా. వీడంబాటిన నీవితోఁ గిటినట ద్వేణిలరామంబుతో
వాడుం దేఱినపుష్పమాలికలతో వృత్తస్తవరాఘోతో
ప్రీడానమ్రముఖంబుతో శ్రమజలవిధాంగరాగంబుతోఁ
గ్రీడాతల్పము డిగ్గ బాల నురతల్లశాపనమ్రంగియై.

61

ప. ఆసమయంబున.

62

కా. తానుం బానుపు డిగ్గి యగ్గతిక నద్ధాత్రికళతుండు న
న్దానానూనకటాక్షవీక్షణములకొ మన్నించుచుకొ బ్రతుండై
చానంగొగిటిలోనికిం దిగిచి విశ్వాసంబుతో నిల్లనకొ
చ మానం బెటికి ముద్దిగుమ్మ ! నెలఁపిమ్మా సమ్మతికొ విటికే.

63

తే. అనుచుగవ నోస్తుఖుండనయి ధపుమోమ, రాచసికన్నె తప్పక చూచిచూచు
ప్రణనాయక ! నిన్నెడఁబ యెఁజల, దోడికొనెపొమ్మ నన్నగీత డ నెమ్మి.

64

మ. అనుచుం గుత్తుకదొట్టులేఁబలుకుతో నాకుంచితాంగంబుతోఁ
గనుదోయి న్నెలకొన్న బాష్పములతో గాటంపునిట్టుయ్యతో
జనిత స్వేదకపోలపాలికలతో జవాహిమధ్యంబుతో
వనితారత్నము వెన్నడిన్నడువ లేవక భూవిభుం డిట్లున్. (65)

క. కొమ్మా! యిచ్చొటనె నెల, కొమ్మా నెచ్చెలులఁ గలసికొమ్మా నెటిచే
కొమ్మా కులపతియనుమతిఁ, కొమ్మా నాసేమమరిసికొమ్మా పిదపన్. (66)

అ. అజ్ఞమీఱినడచి యయ్యయో! దిసికి, ఎన్నె వెట్టినట్లు వంచనమున
వస్సేదేని గారిపమున నినుఁజూడఁ, గానకలుగు మానిమానసమున. (67)

క. కోపించుంగ్రుక్కన నా, డేసింతుకొ గాన మానిది త్రముహూర్తికొ
రూపించినగరిమాదటఁ, బ్రాపంపుము హితులఁ బనుతుఁ బద్ధతిభాక్షీ! (68)

ఎ. అని బహుప్రకారంబుల నొడంబఱచి గాఢాలింగనంబొచరించి యక్కంతాలలా
మంబు నప్రేమంబుగా వీడుకొలుపం బ్రీతిండై యశ్రమంబున నయ్యాశ్రమంబు
వెలుపడి బలువడిం బయనంబు సాటించి చతురచతురంగ నేనాపరివృతుండై హస్త
పురంబుఁ బ్రవేశించి యథాపురస్కంబుగా రాజ్యంబుఁబొందుచుండె నంత సిక్కిడ
శకుంతలాపధూటియు సప్రదంబుగా సఖులకుం బొడిపూసి యథోచితవర్తనంబునం
బ్రవర్తిల్లుచు నాత్మగతంబున. (69)

సీ. ఎచ్చెఁబో కిచ్చెనేవాకుతూహలమునఁ బొదలచాటునరాజుబొంచనేల?
పొంచెఁబో చిలుకనుబూబంతినటువేయఁ దప్పియ్యిచ్చెఁబో ముఁదవులనేల?
తపఁబో యుపనిమి త్రముచసీయొడయండు భూపజుంబుగాఁ బలుక నేల?
పలకెఁబో తల్లిదండ్రులయాజ్ఞగొనక నే జగతిశ్వరుసిహూర్తి నలుపనేల?
తే. చలపిఠినిబోన్మపాలుండుసంయమిండ్లు, నాజ్ఞగొనినమ్మఁడోడ్కనకరుగ నేల?
తలఁచినతలంపెఁడంబుఁ దలఁచెనకట! యెట్లుగానున్నదోకొమిఁడసిక్వరాజ్ఞ? (70)

క. అమునికులసోమునితో, నేనుని వివరింతు మఱియు నిదివివరింపక
గామిని పరగామినికొఱి, గామి నిజంబనుచుఁ గనలి గర్హించునోకో? (71)

ఎ. అని యితైఱంగున పిచారడోలాయతం బగుచి త్తంబుతోనమ్మత్రకాశిసిత త్తఱంబునం
దలయెత్త తన యగ్రభాగంబున. (72)

సీ. పరమార్థతత్త్వానుభవముపక్కాఁజించు సమధిక బ్రహ్మవర్చసమువాని
కైవల్యచాంఛానుకీలనంబుపిఁపించు వ్యాఘ్రాజినోత్తరీయంబువాని
వెలిచూడ్కిలాలత్యీమలఁతబహిరముగా మనకొన్నకాంభివిమృదవాని
వేదమల్ మూర్తిభవించుమేడలపించు సముపతె ధ్యయినఘోషంబువాని
తే. మాతమాత శనిలేజుఁడైయొక్కవని, వారిచలఁతభక్తిపుంభావమైనవని
నాశ్రమధీమధింబుగాఁగఁగ నెచు, తతఁగిశ్యపు బొడిగాంపెఁడలేరుఁబోడి.

వ. ఇష్టిధంబునంబోడగాంచిభయలజ్ఞానంభ్రమంబులం దొట్టుపడుచు నభ్యుత్థానంబాచరించి. 74

సీ. ప్రమదాశ్రుజలముచేఁ దెమలుకాటుకజీర కులుకుఁజెక్కులజాణుకురులుగ్రమ్మ
మవ్వంపుమొలక చెవ్వుటల నెన్నుదుటిపై బొరలుపాపటముతైసరులుదాఁచ
మురిపంబుగులుకుపల్కొనలవాతెరఁచుదు కెంపుముక్కఁజూచాయకిరుగుఁజులు
గభ్రుకైన నెలకొనగములఁజేరురముపై రమణీయచంద్రహారములుమనుచు

తే. విదురవేగింపుఁగ నె్మంపునదమలంపు, మొలక సిగ్గుననగపడం మొగపుదిగువ
నొడలిబడలికగరుపంపునడలుదాఁచ, దండ్రికెదురేగిమొక్కి నత్తలిరుఁబోడి. 75

క. మ్రొక్కినగాదిలిపట్టిక, మక్కువదభ్రొత్తజూచి మానిమనహా
జొక్కమఁచివ్యవృప్తిం, గ్రుక్కున భావించి తెలిసె గత మున్ననుండై. 76

ప. ఇష్టిధంబునం దనదిన్యజ్ఞానంబునం గూఁతుం దువ్యంతుండు గాంధర్వపివాహంబునం
బరిగ్రహించుటయొక గన్యామణికిఁ దన్ములంబున గర్భప్రాప్తియొం గాఁగలసంపల్లా
భంబునం దెలిసి కృతకృత్యుండై కరుణార్ద్రకటాక్షవీక్షణంబులం దత్త జాబ యయ్య
భయ నభయానకరసంబువాసి మధురాలాపంబుల నుపలాలించుచు నిట్లనియె. 77

శా. ఆల్లండయ్యె మహామహుండయినదువ్యంతుండు ధాత్రీతలం
బెల్లందాలుచుచక్రవర్తిసుతుఁడైయిప్పటనీకుక్షీరా
బిల్వేల్లారసానివైతివి బభీ! చిన్నానిబొన్నానినా
తల్లీ! ధన్యతఁగంటి నీవలసనా దాహిత్రలాభంబుననె. 78

ప. ఆనుచు నాశీర్వచనపూర్వకంబుగా నక్కన్యామణికి దేచ్చి సుబోధనం బాచరించి
ప్రియంపదాదిసఖిలలాపంబులం బిలిచి యివ్వరాలోహ దేహృదవతి యగుటనెద్దే
నియం వంఛంపందోరగొని మాధ్వంబునవాక్రవ్వంజాలకుండుంగావునమనోరథంబరసి
సమహుర్చునది యసియాదేశించి యథానుగుణంబుగా వర్తింపగ గూఁతునాజ్ఞాపించి
తానును యథోచితవర్తనంబునా దనరుచుండె నయ్యవసరంబున. 79

తే. పారవాస్వయమునకాదికారణంబు, కణ్డదోహిత్రలాభైకల్పభూజ
మాళిజనదిర్బునోత్సవమలశకుంత, లాయవతిదార్పణ దేహృదలక్షణంబు. 80

సీ. కలలపోషణసుధాకలశముద్రలరీతి నలినాక్షిచను మొనల్ నలుపులయ్యె
మనుపసాదోరగాంచుమధ్యలోకముభాలి వెలఁదుకమధ్యంబు విస్తరించె
గర్భార్థకునియూర్పుగాడ్చుతోడ్పడినట్లు ప్రీతిమఱియూర్పులినుమడించె
నత్యజదయనిర్దదహితాపభులమాడ్కి లలితాంగివభులుపేలవములయ్యె

తే. జతరక్షితరాకరాళకాసారసార, సుపదగనలహంసప్రచారచారు
తరితనుభ వాసాభాషంబుతనరులీల, నరయనరయంగఁజెలియొనమలసమయ్యె. 81

తే. పంచభూతగుణంబులకట్టుగొమ్ము, భూంధనవర్గములకెల్లంబుటినిల్లు

అనిరసారసమాత్మజాడరయఃదలఁచి, మస్సువాచవిగాంచె నమృధురవాణి. 82

సీ. శరభశార్దూలాదిసత్వంబులనుబట్టి భీరనోరణిసిరోధింపఁగోరు
తైలంబుతైలంబులీలతోనిరుగేల నిడితాళగతులనాయంపఁగోరు
నుద్భటప్రతిభటపూహంబువైగిట్టి యస్త్రశస్త్రములనూటాడఁగోరు
నిద్ధారుణీచక్రమేకచక్రంబుగా నింపుఁపారఁబాలింపఁగోరు
తే. వాజపేయాధ్వరశతంబు పరుసఁజేసి, యిస్సితార్థంబు ద్విజకోటి కిడఁగఁగోరు
నార్యవార్యమనస్తైర్యధైర్యకౌర్య, దుర్భరార్భకనిర్భరగర్భయున్. 83

ప. ఇట్లు సంపత్సరత్రితయంబు కడ చమనవసరంబున. 84

క. ప్రాంచతుంగష్ఠగ్రహ, పంచకమై యుల్లసిల్లుపటులగ్నమునన్
గాంచనగామ్రతనూభవుఁ, గాంచెన్ భరతున్ భుజోపగతలాభరతున్. 85

మ. పదుధాచక్రమవక్రమై విలసిలేన్ వాద్ధుల్ చెలంగెన్ నదీ
విసరం బచ్చవయఃప్రవాహములఁ బర్వెన్ దారకానాథుఁడు
ల్లసితుండై తనరారె దేవగణికాలాస్థంబు మీఁతెన్ దెసల్
వెన రాణించె శకుంతలాతనయునావిర్భావకాలంబునన్. 86

ప. తదనంతరంబ యక్కుమారుండు తాతవలనం జాతకర్తాదిసంస్కారసంస్కృతుండై
పెరుగుచు. 87

సీ. ఆకాశకూలంకమెకాశవనవాటి నుదయించుబాహులేయునివిధమున
క్షీరపారావారభూరివీచిమత్స్యఁ గనుపట్టునవసుధాకరునికరణి
వాసవాకావధూవరగర్వవరణంబు గడచిరాణించుభాస్కరునికరణి
నిగమాగమాచారనిర్మితాధ్వరవేదిఁ దులకించువీతిహాస్యనివిధమున

గీ. గుహవెడలి మీఱుసింగంపుఁగొదమపగిది, గనిఁబొడమిపేర్చుబలమానికంబుమాడ్కి
వర్ణితాలిగఫలకవికీర్ణచూర్ణ, కుంతలుండైతనిచ్చెకాకుంతలంబు. 88

సీ. సరసార్పణీమేటిశరభసాభవకోటి పరభయంకరధాటిఁబరిభవించుఁ
గుంబితోరుకపోణినొంచదక్షిణపాణిఁ బంచాననశ్రేణిఁగొంచెపఱుచు
వారణంబులఁగిట్టిపోరితొండముఁబట్టి భూరుహమ్ములఁ గట్టికేరుచుండుఁ
జండవైఖిమిఱి కొండలోయలఁదూటి గండకమ్ములఁజేరిబెండుపఱుచు

గీ. రురుకరక్షుప్యగాలశార్దూలకోల, ముఖముఖరదుప్తసత్త్వసమూహమూహ
మోహరింపఁగఁదెగవాటిసాహసమున, డిందుపఱుచుశకుంతలానందమండు. 89

ప. ఇవిధంబున నిసర్గబలానర్గళభుజార్గళుండై దుర్గంబులగుకాంతారమార్గంబులం గ్రమ్మ
రు మహాసత్వంబులగు దుప్తసత్వంబులంబట్టి యక్రమంబుననాశ్రమతరంగం గట్టిపట్టు.
పఱుచుశకుంతలపట్టిం జూచి వాచయము లాశ్చర్యచర్యుండగుసీకౌర్యధుర్యుండు

సర్వదమనుండనునామంబునం బ్రభ్యాతుండయ్యెడుమనిదీవించినం గాంచి కన్యామహా
ముని ప్రహృష్టాంతరంగుడయ్యె నిట్లుయోవరాజ్యపట్టాభిషేకార్హుండగుకుమారుం
జూచి తనయోగజ్ఞేమం బారయునెడఁ బ్రమత్తుండై యున్ననృపసత్తమువృత్తంబు
నకు విచారడోలాయత్తంబగుచిత్తంబుతో నత్తమిట్ల పేగుతటిమేల్కొంచి ప్రియం
వసతో శకుంతల యిట్లనియె. 90

సీ. విరులపానుపుమీఁదఁబొరలుచుండెడువేళ వరదుండైనాథుండువచ్చినట్లు
నాథుండురాజూచి నగుచు దిగ్గనలేచి యెదురేగిపదముల కెరగినట్లు
పాదపద్మములపైఁ బడినమెల్లననెత్తి గ్రుచ్చికొఁగిటఁ జేర్చుకొనినయట్లు
గుచ్చికొఁగిటఁ జేర్చుకొనినంభ్రమించుచు హూయలుగాఁబాన్పుపైనునిచినట్లు
తే. హూయలుగాఁబాన్పుమీఁదనన్నునిచినుచి, మరులుగెరలించిలాఁబించిమదిగరంచి
యతులగతులనురతులనునలఁసట్లు, మేలుకలగంటి నంతట మేలుకొంటి. 91

కా. లేమా! లేమరలేమరల్పకవిరాలిందూలిసోమాన్యయో
ద్ధామక్ గోమున నాముకొంటినటవే తానైహితాలాపముల్
ప్రేమంగోమలకోమలాక్షరముగాఁ బెక్కాడిసొక్కింప న
క్కామిం గామిని కామినీమనసిజాన్ గొంటినాకొఁగిటన్. 92

అ. ఉరులుమరులుకొప్పియూరించియూరించి, కానిపోనిబూటకములఁదెమలి
కలసిమెలసితానుగానివానివితాన, రాజరాజు మరల రాఁడు నేడు. 93

మ. తలదండ్రితో దోలుబొల్లఁగూతునకు నుద్వాహంబు గావింపఁగాఁ
దలఁపుల్ పుట్టిన వీర్యకౌర్యగుణవిద్యాసంపదాచారపు
మృలమూర్తిక్ వరుఁగూర్తురత్తెఱఁగున్ గానయ్యె నాదైనమె
డిలి యెవ్వారిల నొవ్వనాడుదు పథూటి! నిక్కిమూహింపుమా. 94

క. పంపుదు హితులస్మిను రా, నింపుమనని నమ్మఁబడి విభుండత్తెఱఁ గూ
హింపక పొనినన్నుంగా, రింపందొరఁగొనియె శమనరీతనసీతిక్. 95

ప. అని యివ్విభంబునం గజ్జలఝులఝులంబు లగుబాష్పజలంబులుకుచలికుచంబులంజాతం
జారుముఖి ముఖంబు చూచి విన్నవై వెచ్చనూర్చుచున్నంజూచి ప్రియంవద నయం
బొద ననూనయించి కొండొకయవనరంబును గాశ్యపుల కక్కోమలిమనోభావంబు
విన్నవించుటయు. 96

తే. కాంతునాననమెవ్వడు గాంతుననుచు, గోరికలగూరుగాడికూఁతుఁజూచి
యోవరాజ్యపట్టాభిషేకార్హుండైన, భరతునిరతికయోత్సాహభరితుఁజూచి. 97

ప. శ్రదనంతరంబ యమ్మహాత్ముండు దన దేవియగు గౌతమిం జేరిందిలిచి గారవంబున శకుంత
లాపథూటింటిలువం బనిచినన్నిధింగూర్చున్న తనయనుద్దేశించితనపల్కితో నిట్లనియె.

- క. పెనిదిలిమి పెద్దజేసిలి, మనునూలుఁడు భర్తగలిగ నాత్తజుడొనవే
దనయామణి నత్తింటికి, బనుపకయిట్లునుచు టేమిభావ్యము సాధ్య! 99
- క. తనుపొదగు పుత్రనముల, మనుపొదగు భూషణముల మనుమని కూఁతుం
బనుపొదగు నత్తింటికి, ననుకందగుఁ దగునహాయ మాత్మజులొడన్. 100
- ప. అనుచుం దనదేవి నొడంబటిచి తత్తదనుకూలంబులగువస్తుజాలంబులం దత్తణంబ
సంఘటించి యాశ్రమనివాసులగుభూసురులకు సంతర్పణంబు గావించి మనుమసిం
గూఁతునలంకరించుటకుం బ్రియంపదాదులంబనిచిన వార లక్ష్మీరవాణిం జీనాంబరా
భరణమాల్యాంగరాగంబులం గైసేసి భరతుం గాంచనాభరణవిస్ఫురితుం గావించి
గౌతమియాం దారు నచ్చేడియం గణ్యులసన్నిధిం దోడితెచ్చిననచ్చెనువ జననిభను
పునం దనచరణంబులకుం బ్రణమిల్లి సన్నిధిని సప్రీడంబుగా నిలిచియున్నం జూచి
తద్వియోగవ్యభావిధుఁహృదయండ్డె యమ్మనివసం డిట్లనియె. 101
- చ. కనుకవబాష్పపూరములు గ్రుమ్మెడుగడ్గదభిన్నమైయెలం
గనువునరాదునూ హృదయమాకులనుయ్యెడు మేను ప్రాన్యదుం
బెనిచినవానికింతవగఁ బిచ్చటిగ్రమ్మెను కన్నవారలుం
దనయను బంపలేక పాతాపభరంబున నెట్లు నైతురో. 102
- తే. అనుచువెతనొందుజనకునియాననంబుఁ, జూచి యడలున భాషించె సుందరాం
బాఁటిమైతాజపెట్టినపావకంబు, నీవనంజనఁ బైవయి విసరిన్. 103
- సీ. బన్ధిపుష్పములబారిలోఁగించి మనుచునీ కోకిలార్థములేఱుకొనినతీరు
ఁన్ననాటనుగోలఁబెనుపఁజూలైనయీ హరిణిబాలింకరాల్లెనమేలు
నోనాటములుదీసిమామంసిడినయీ నెనుగోగంటిమానినవిధంబు
చేనాఁజాలారమూనఁబెంపైనయీ చెంగల్వకొలనుపూచినతెఱంగు
- తే. ఆయ్య! మనకార్జరవునిచేనైన చిత్ర, భానుచేనైన శృంగిచేనైన గ్రోధి
చేనయనఁ జెప్పిపనుపుము నెప్పిపనుప, వేని వేయో నీకు నాయానసుమ్మ. 104
- సీ. తోయంబుగామిగుఁదోయమెత్తక కాని తోయంబుఁద్రావదీతోయజాక్షి
చివురెత్తువేడ్కమైచివురుగైసేయమీ చివుండఁగోరదీచివురుఁబోడి
కుసుమాపచిలినన్యకుసుమంబకాని మీ కుసుమంబుఁగోయదీకుసుమగాత్రి
ఫలదానములకైనఫలియించియన్నమీ ఫలమంటధీమహోత్పలసుగంధి
- తే. యట్లుమిముఁద్రోదిలాలించియరయించున్న, మనశకుంఠలదనదుకుమారుతోడ
నత్తవారింటికేగెఁగెనునాదరమున, నాల్గియీదగు వనభూరుహంబులార! 105
- ప. అనుచు వనతరునికిరంబుఁగనుంగొని శకుంఠలతో నమ్మహాముని యిట్లనియె. 106
- మ. కలికి! యల్లిలు నీవు వోవుఁటెఱుగుంగాఁబోలునిప్పాటని
క్కులరంభాతరుపుత్ సుడింబడి నడిగంఁచె జ్యోత్స్నీలకత్

తలవాంచెన్నెటిమాతజాతములు చింతంబల్లవశ్రేణి నొ
చ్చిలునీహారముపేరన శ్రువులు రాల్చెఁ గంటివే కోమలీ!

107

వ. అనుచు నితైఱంగునం జనకుండునుం గుమారియు నొండొరుల నెడంబాయంజాలని
నెనరునందనరుసల్లాపంబులఁ గాలయాపనంబునేయంజూచి శార్దూలప్రముఖులగు
శిష్యులక్కాశ్యపులంగాంచి తత్త్వజ్ఞానసూచును లగుమీర ఓవ్విధంబున వివన్న
భావంబునొందిన నియ్యిందుముఖి డెండంబున మఱియునుం గుందుచున్నయదియది
యునుంగాక ప్రయాణముహూర్తంబు సన్నిహితంబై యుండెం గావున ధైర్యం
బవలంబించి యిక్కంచనగాత్రకి హితంబుపడేళించి సత్వరంబుగాఁ బనుప నవధ
రించునని యని విన్నవించినం గొండొక నేదిదేటి యమ్మునికులశ్రేష్ఠుండు పనితాజన
మూర్ధన్య యగునక్కన్య నీక్షించి యిట్లనియె.

108

మ. గురుశ్రుత్రువులు నేయుమీ సవలంబుగూర్చిన్వి లోకింపుమీ
వరివారమ్ములఁ బ్రోవుమీ నిరులగన్వస్థురైగైకోమమీ
పురుషుండూఱుమీ సతుల్ నడచునేర్పుల్ నీకు సూచించిరికొ
దివిజీహ్వికమకల్లి చేకొనకె మాకల్లి మదియొత్తులన్.

109

వ. అని సముచితప్రకారంబునంగూఁతునకు హితోపదేశంబుచేసి మనుమనిం గ్రచ్చి
కొంగిటఁ జేర్చి మూర్ధాఘ్రాణంబాచించి యభీచితంబుగా వీడుకొలిపి శార్దూల
ప్రముఖుల సవాయంబుగాఁ బనిచి తానును గౌతమియుం గొండొకదవ్వనిసి ప్ర
భుల్లహల్లకల్తాగనముల్లసితసౌంధసమీపహారం బగునొక్క కాసారతీరంబుననిలిచినం
గాంచి శకుంతలయు భరితుండును బునకపునఃప్రణామంబు లాచరించి సంక్రతు
లగుజననీజనకులచేతం గ్రవ్వుతి నమజ్ఞాతులై కతివయప్రయాణంబులం జని చని
గగనమాంకమభరిణంబు లగుప్రతప్తకార్తవ్యరభాస్వరవరణంబులను, కనత్కనక
ఖచితకాశ్చీరహారశ్చిచ్చటాసనాథంబు లగుసౌధంబులను, విద్రుమలతావితానమాని
త జాలకంబు లగుగోపురాస్థాలకంబులను, మదకలప్రంబేరమగమనాగమనదుర్గంబు
లగురాజమార్గంబులను, నానావిధభవ్యవ్రవ్యసన్నివేశంబు లగువిహారిదేశంబులను,
నయనాభిరామంబైయున్నయక్కరినగరంబుఁ బ్రవేశించి యరుగుచున్నయక్కాం
చన గాత్రంగాంచి యద్భుతరిసావేశంబున సవ్వరపురంధ్రీనికరంబు తమలొన. 110

సీ. నెలనాటిలేటికిల్లలకుఁ జూడులువిడ్చి కలికిది తరపుఁగమ్మలబెడంగు
ననలెత్తుపవడంబునకుఁ గెంపురకొనింపు తెఱవమఁబ్బంపువా తెఱ తెఱంగు
నిద్దంపుటద్దంపునిపురుదీర్పఁగ నేర్పు కులుకుమిటాచెక్కుల మెఱుంగు
నిపురేలేని మేనికిఁగళల్ దులకించు లలనాలరామఫలముసౌబగు

లే. పసిండికినివన్నీయలు వెటుభామమేను, చదలునకుసత్ససంబూనుచానకాను
శ్రీ కనవకంబురాటించుచెలియనిను, లహహ జగదేశ మోహనం బలివసాబగు. 111

ప. వెండియు. 112

సీ. నెఱునీటుగలవాడు విద్దంపుటద్దంపు డింబూచుగల్గడ్వయుంబువాడు
చూడఁజక్కనివాడు సురరాజకరిరాజ కరిరాజమమిదోర్ముగంబువాడు
కలికిచూపులవాడు చెలువంపుబలుకెంపు లలినింపునప్పలవమువాడు
మొలకనన్వలవాడు మురిపెంపుసిరిపెంపు మురిసింపఁ గులుకు నెమ్మొగమువాడు
లే. హూయలుగలవాడు వెడలుపుటుమువాడు, సమధిగతచక్రవర్తివిహ్నములవాడు
వావణిమారటదవ్యంతుఁడనఁగఁజాలు, బాలుఁబావికామణిబాలుఁడెట్లో. 113

శా. ఈలీలాపతి దేవగాంగోనుజనుం దేవన్యమూర్ధన్యుడో
రోలంబాలక బాలకుండు మనిపుత్రుల్ వెంటరా నొంటిరా
వైశంభేమొక తల్లియొం నకుఁ డివ్వమాక్షి కెవ్వఁడొ
వాలాయంబుగ వచ్చుచున్నయది యవ్వలంటినిం గంటిరే. 114

మ. అనుచుం జారులు బారులెనిఁ బ యయ్యబ్బాక్షి నీక్షింప న
వ్వనితారత్నము గాంచెఁ గాంచనమణిద్వారస్ఫుర్గపుర
స్థనదాభీలగభీగభేరిపటహధ్వానప్రతిధ్వానద
భినినాదంబగురాసాధము కియద్విస్తారసంరధమన్. 115

ప. ఇట్లధంబున శకుంతలరాజమందిరద్వారంబు సొచ్చి యచ్చి విదిత్రత్నప్రభా
రమ్యంబు లగుహర్ష్యంబులం గనుంగొనుచుఁ గత్కొంతింబులుగడిసి యొక్కయెడ
విరచిత కాంచనపాంచాలకాసంచయోదంచితంబులును, బ్రకటముకురిసికురుంబడిం
బిత ప్రతిబింబశోభాభిరామంబులును, గన్కొనకఖచితమణిప్రభావటలజటిలంబులు
నగువిదిత్ర భిత్తిఫలకం , లవలనను సుసభృతశతకుభస్తాభసభావితవితానా , ల
వలనను నత్యంతరమణీయ నలిపితాల , ను నగునభాభవన సాదు వేదవేదాంగ
త్రము లగుభూసురోత్తములును, దర్కమిమాసాదికాస్త్రుప్రసాగధోరణిపణిప
ప్రశాను లగువిద్వాంసులును, గావ్యసాటకాలకారనైపుణినిస్తంభు లగుకవీంద్రు
లును, భాగ్యోదయనిశాతు లగుసామాతులును, సింధుకార్ణాభానర్థవైఖరీసముద్భటు
లగునీరభటులును, మొదలగునచితపరివార పరిషేష్టింప గనకకంకణాకిణిర్భుజ
త్రియాసంకులంగాఁ బగజముఖు లిరుగెలకుల విజావత్ములు వీవ సము
న్నతరత్నసింహాసనమున నాసీనుడై యన్నయన్నరేఁబుని జూచి భయలజ్జా
కలంకితస్వాంతయై యాత్తగతంబున. 116

ఉ. ఈమహనీయమూర్తినభకేగతిఁ జేరఁగవచ్చుఁ జేరినే
నేనునివల్కుదాన జనులెల్లను నవ్వఁగఁ మూర్తపృథ్వి

- ధీమణితో వదించుటకు దీనునమెయ్యది యెట్లులైననా
హా! మదిగట్టువాపడఁతులందొకదానిఁగ న్న్ దలంపరే. 117
- ఉ. ఇత్తటిమాని యేకతమ యే విభుఁ జూడఁ దలంతునేని న
త్యుక్తమరత్నతోభితసమున్నతసౌధములన్వసించును
ద్వ్యుత్తమెఱుంగఁజేయఁటకు నేర నెఱుంగ నిఁకేమిసేయఁదున్
న్యత్తలఁ జేరనిత్తురె సరోజముఖుల్ గలరందఁజేనియన్, 118
- క. తనలోన నిత్రెఱంగున, వనిత విశ్కరించి యిపుడ వసుధాధిపునె
మనమనఁగఁజెఱఁగఱఁగెద, ననిక్రష్టఱ నాత్మ నిశ్చయముదళుకొత్తన్. 119
- తే. మృదులపదలీలమదహంసిగదఁబోవు, పొడవుదళుకొత్తమెల్ల న నడుగులినుచుఁ
జనవిభునిచెంతవఱిమయ స్తంభ మొకటి, తనకునఱచాటుగానిత్వఁ దలిరుఁబోజి. 120
- ప. ఆయ్యవసరంబున. 121
- సీ. కనుదోయిగాదిదిక్రముతు మైదగఱుల్ దొరలకుండినతప్తివిరులుగాని
మేనుగాదిదిమధు శ్రీ నూనఁగోయల దగఁగఁగానినిమ్రానిచిగురుగాని
మోముగాదిదికళాధామమై యేనాడుఁ బామెఱుంగనిచందమామగాని
తామ్రోవిగాదిదిబమ్మనరాచిల్క పిండుగాననిదొండవండుగాని
తే. చెక్కులవిగావునిద్దంపుఁజికిలిన్పి, తద్దయునెసంగుమగుచుటద్దములుగాని
దివ్యమోహినియటకు నేలేఁనోవు, ననుచునీక్షించె నచటిసభ్యప్రజంబు. 122
- క. ఆపుడొకవరి ప్రేగంటక, నృపమణి తనుఁజూచి చూడనివిధంబునఁ దా
వివరీతస్థితినుండినఁ, జవలేక్షణ డెందమందు సంయియిమిందెన్. 123
- ప. మఱియు నాత్మ గతంబున. 124
- తే. అకటకట! చూచిచూడనియటులుపేక్ష, చేయి చున్నాఁడెఱుంగకయో యెఱింగి
యో యెఱుంగనటంచులోనొదవుశంక, రాఁబిబాస్య యిమ్మహారాజుఁ జూచి. 125
- ప. జగతీవల్లభ! నన్నెఱుంగవె? గజాశ్వస్థందనశ్రేణితో
మృగయాసంగతి నేగుడంచి పృతనోర్చితముండించియొం
టిగఁగ న్వాక్రమభూమిఁజొచ్చి తమిఁజూడ్కించేరి గాభర్వమిం
పుగవర్ణించుచునన్వరింపవె? నభోభూదేవతల్ సాక్షిగన్. 126
- మ. ఆపుడేకా విలసద్గుటాక్షలలితాస్యశ్రీ విలాసంబుతోఁ
గృవమిఱుగ ననుఁజూచి వేగఁ దగువారింబంటు నీవస్త్రదీ
యపురీరత్నవిచిత్రహర్ష్యముల సుదృఢీలఁగ్రీడింప రి
మ్ము పయోజాక్షి! మదిగ్రపత్నివల నమ్మోదంబునం బల్కవే? 127
- క. నేటికి నెవ్వరిఁ బనుపక, నాఁటివచోరచనమనసునాటకనన్న
చోట్టునె నిలిపితి నుయశశి, పాటవమున నెసగుభూమిపతి దితిగు నే. 128

క. ఆపలుకులు దుష్కృత, మ్మోపాలుండు విహసించి జలజలభాక్షీ !

నీపాదయెఱుంగను మరిమరి, వాచివక పొమ్ము మున్నువచ్చినత్రోవన.

129

ప. ఇష్టిధంబున.

130

క. బాలుండు ననబాలుండని, బాలామణి తనదుధర్త పత్నియని మహి

పాలుం డెఱిగియె నెఱుంగని, వైదికమున బలికె లోకవాచచలితుండ.

131

ప. ఇష్టిధంబున నారాజముఖ యన్దుహాగాజపలుకున నావరవచనంబులకు నుల్లంబుజల్లన
వెల్లస్తై వెచ్చనూర్పుచు మున్నీరై తోరింగుకన్నీరు పయ్యెదచెఱుంగున నొత్తుచు
గటాచీవీక్షణంబున నారాజుపలక్షింప మహారాజా! నీవలయెఱుంగ వెఱింగియొసేన
కాని యన్యులెఱుంగరని తప్పంబు చెప్పెడు ధార్మికలగుమహాపురుషులకు సిట్టిదుర్వృ
త్తులు యుక్తంబగునె? పురుషులు నడచునాచారం బకువేదంబును ధర్మంబును
సాధ్యయు నశిరాత్తయు యముండును జంద్రసూర్యులును నహోరాత్రంబును
సాక్షులై యుండుటంజేసి నిచ్చలు తన్ను ప్రసృచ్చింపమర్థంబెట్లుగ? నీచేసినంతటి
సమయం తప్పి నాయెడ నవజ్ఞ నేయండగునె? ప్రజావలియుం గుణవలియునుసృష్ట
యొనగుకులసలి నవిగణించుట మహాపాతంబు అదియుచుం గాక ధర్మార్థకాముం బ
కుపకలెఱుంబనియును, జాగిత్ర పగిలినం నకాచార్యకంబనియును, నన్వయసితికిమూ
లంబనియును, సంసారం నకుం గారణంబనియును, హృదయలోచనంబునకుం బోప
కంబనియును దద్దయంబెద్దలు భార్యపగిగ్రహంబు లెప్పచేసెద రట్లుగుట నాయెడల
నినుగ్రహం నేయుట మీకు సర్వార్థసాధకంబు.

132

క. నీపాపం డీపాపం, డీపాపనిమ్రోలనద్దమిడి కనుగొనుమీ

దీపం, న సపంబగి, రూపంబగున్లు సద్భృశరూపుండు నీకున్.

133

శా. పారుష్యంబు వల్కనల నృపతీ? పన్నీరకన్పూరిక

కూరిస్సారిపటిరసౌభవయఃపూరం చంద్రాశపం

బారామానిలనేవనం మును మీ గత్రాంతముంగంతు శా

హేరాళం గల బుత్ర గాత్రమిళనంబెట్లొందునో చూడుండు.

134

ప. ఆనఘుండు వాజు పేయశతమగిఘటిగిడుమహామహుండు పా

పగచరితుండు శౌర్యనిధి వంశకరుండగు నీతనూధపుం

డని యశరీరి బాలునుదయం కలతి స్వీవరించె గూర్చి గ

నొనుమవనీశ! సర్వదమకుండని పల్కిరి వీని భేచరుల్.

135

ప. పట్టపుడేవింగా జే, పట్టుదు సిను దనయు రాజ్యభారవహుంగా

బట్టముగట్టుదునని వనిరి, బట్టపలుచునాటిసత్యపథ మెడలకుమీ.

136

నీ. విమలంగైసకూపములునూటిటికంటె బరికింపనొకనడబావిమేలు

హవణిచేనడబావలయనూటిటికంటె గణలింపనొక్కసక్రమపుమేలు

- ఘనత మైనట్టియొగములునూటిటికంటె సుగుణాఘ్నంఁడగునొక్క సుతుఁడుమేలు
సుగుణాఘ్నలగునట్టిసుతులునూర్వుఁకంటె ససినొక్క సత్యభాషణముమేలు
లే. "నాన్యతాత్వాతకంవర" మనుచువినుచు, వేదవాదులవచనం . వినవొమున్ను
వినియుముతిచిలివో కాక వేదబమున, నేఁచఁదలఁచిలివో ధారుణీశ! నన్ను. 137
- ఆ. సత్య మశ్వమేధశతముఁ ద్రాసున, బెట్టి, తొన్న ముల్లుసూ పెఁదులకు సత్య
మట్టిసత్యమునకు నఖిలవేదం . లు, సకలధర్మములును సాటిరావు. 138
- బి. కావున సత్యముగుటిగా, భావింపుము యౌవరాజ్యవృష్టుట ల
క్షీవిలసియెఁ గావింపుము, గావింపఁగధర్మ పత్నిగా ననుఁగనుమీ, 139
- కి. మేనకకుం గౌశికునకు, నేనుదయించితి నిగజ్జ్వలించుఁ బోగితిఁ
మానవనాయక! యన్యతః, ధానంః ఘటింప నంతధర్మే తలనే. 140
- ప. అని బహుప్ర కారంబులం బ్రార్థించునమ్మంజాభాషిణిసంభాషణంబులుసత్యంబులనితోఁ
చియునపురావిదులగుటసభాసదులెన్నియొందో చకమిన్నకుండెఁచ్చనపతియమ్మనవతి
సంప్రార్థనాబుఁ బెడనెపులంబెట్టి వండియు నిట్టియె. 141
- కి. ఎక్కడినుఁ జెక్కడినీ, వెక్కటి నేనన్యతవాదమేటికె గణి
చక్కఁదనంబున నుత్సము, గొక్కని నెదుర్కొడ్డవలుకు టుచితమె నీకున్. 142
- ప. అని నద్దేవి సిద్ధియగునీగిడించుచు గొండొకదడపూరకుండెక్కి ధారుణంబులగుట
తుంబులనమ్మటపతి నెమ్మోముఁజాతిచుఁజూచుచు గాంధర్వవివాహంబునంబరిగ్రహిం
చునప్పటివలకు లగ్గడివి కపటధార్మిక యప్పుడప్పటినొప్పొకైప్పియిప్పడిప్పిగిడి
దప్పొచ్చొచిననానోచిననోముసఫలగాఁగాఁగలదేనియడిగినసాక్షులు సాక్షాత్కరి
పటామదురేయనియెలుగురాల్పదాబలికి యక్కడికిఁ గుఁగొలఁతులగాజారుబాష్పాల
పూరంబుఁ గరతలంబులనొత్తికొనుచునృపసన్నిధానంబునచిలువనుమరరిపోవనుందోప
కయాత్మగతంబున గొండొకవికక్కించి గొకసాక్షియగువుండరి కాక్షుండుదక్కం
దక్కొరుఁకొక్కఁతఁ దీర్పంజాలరని తలంచి శ్రీహరిమద్దేవించి యిట్లని వినుకొనె. 143
- కా. శ్రీ భూనీళలతోఁబరాత్పరతరాజిల్లంజతుర్యూహితై
శోభిల్లకవిభ వావతారములమెచ్చుల్ గూర్చసర్వారతః
గాభోగంబువహింపఁబూజనలనుద్యన్తూరివర్తింపనీ
సౌభాగ్యంబుబుధైకభోగ్యతమమా సత్యం . నారాయణా. 144
- కి. కరిణీనాథుఁడె గాచిన, కరుణావరుణాలయుఁడవుగావున యుష్మ
చ్చరణారుణాంబురహముల, శరణమువేడిలి, సర్వసాక్షివధీశా. 145
- కా. పుట్టంబుట్టంగఁ దల్లిదండ్రులడవిఁతోడ ప్రవీరివైఖరి
బొట్టుంగట్టిన ప్రాణనాయకుఁడు పోబొమ్మంచు నోనాడెడిక

గట్టా కోయిలపిల్లచందమున బల్లాసి న్వైతంగొంటిన
నిట్టపొంగికురింపజూచెదవా కుయ్యాలింపజే సీహరి.

146

సీ. పురుడుదీఱకమున్న పూవప్రాయపుదాని గానిలోట్రోదిరి కన్నవారు
కోరికూడినభర్త జేరుమింతనటంచు గొడగివందిరి పెంచుకొన్నవారు
నీవేడనేవేడఁ ప్రవవ్వుమటంచు మన్నింపరై రేలుకొన్నవారు
పాదపుణ్యము లేలువతో చెప్పంగలేక మిన్నకుండిరి చుట్టునున్నవారు
లే. సాక్షిగామిమ్ము రూపిం జనిభుండు, నట్టడవిలోన నన్నట్టపట్టాచటి
వెడలిబొచ్చునుచున్నాఁడువేడబడున, నశరణశరణ్య యాలింపుమానుమయులు.

147

మ. ఆని యివిధంబునం బ్రాగ్ధించునమ్మించుటోడియలమటఁ దీర్చువలంది

148

మ. ఫలదుండైతగు పార్వతీరమణుని భామివధూనాగుఁడు
బలభిద్వప్ని ముఖాఖిలామరవరుల్ పార్వతి లంజుటిరా
లలదుత్తుంగవతంగరాజరిఘండై క్షేప్తనంతం గా
జలజాక్షుండు శకుంతలావరదుండై సాక్షాత్కరించెఁడహిం.

149

మ. ఇతైతంగున నమ్మతి కాశినినత్యం నకుం బాలిప్రత్యం . చతు మెచ్చి యచ్చెరుపాటున
వియచ్చరులు పొగడుకలకలం బొందుచు నీకుండును వాగీశుండును సుగాఁగ
దివ్యపురుషులు సొంగసాయంధనపరివారం . గా నలుగెలంకులంబలసి నిలువ శ్రీభూ
నీభాసమేతం . గా గరుడవాహనారూఢుండై కిరీటకటకై కేయకేయూనికాంఠి
ముఖభూషణస్థగితమణికిరణప్రభాజాలం నలుగడలంగడలుకొన నద్దేవదేవుండు
సాక్షాత్కరించినంగాంచి సామంతమగ్నిపురోహితప్రముఖపరివారసహితం . గా దిగ్గ
న లేచి పండప్రవాహం లాచలంబ ముకుళితకరకమలండ్లై రుద్ధిగాంబలుకనేరిక
మిన్నకున్నంగని యావన్నశరణ్యుం డగునవ్వుగళమానుండు . నరవాగునిసఖంబున
గరుణాంతరింగితం . లగునిజకిటాక్షకీయణం బొలయ మృదుమధుగింకీస్వనం . న
నిల్లనియె.

150

శా. సద్గుంతానళలామరద్రుమము సంసాగ్రియామలమా
వస్సంపత్సదృశావలంబనము సౌభాగ్యాలవాలమ్మ సి
త్యోత్సాహం లలపట్టుఁగొమ్మ శుకృతోఽఽగోగానుసంధానమె
వత్సా! యిటివలె ప్రతాలికమన్వించిచెడే శేలవై.

151

ఆ. నీమనోరథం నెఱవేర్చి విదవ నీ, నేమమరయఁగోగి ఆహూరిగి
బాలుతోడనిన్ను బ్రాపింపవచ్చిన, నవగణింపందగునె యవనినాథ!

152

సీ. ఆభినవస్వర్గక్రియారంభముననుగ్రదిక్షుఁ గానించుగాధిజాడు తం
గాకోపకారధమాకాశికుంతవ స్థితిమాన్పుమేనకాదేవి తల్ల

భూతలమున మార్గశ్రేణుడైతగుకాశ్యపుడు భయత్రాతయుఁబోవకుండు
చిత్రవిదిత్రస్పృషికభాధురీణుడై తగుకశ్యపబ్రహ్మ తండ్రితండ్రి
లే. యనుదుగాఁజూడగూడదీయలివ యలివ, రాశ్రమం ననీశ్రమంబవనయింపఁ
గలిగెనచక్రవర్తిలక్షణముదాల్చు, బాలుఁ డప్టదశద్వీపపాలకుండు. 153

న. అనుచు దుష్యంతుమహీకాంతునకు నాజ్ఞాపించి యానందకందభితవృద్ధయారవింద
యైయున్నశకుంతల ననునయించుచు నద్దేవదేవుం డిట్లని యానలిచ్చె. 154

లే. మామనీలమహీపాలమాళియత్త, గణితవృత్తరదంతస్సంబలికాంత
వరంగ దుష్యంతభూభర్త భర్తనీకు. భయమెడలుమచ్చ నీకేమి భాగ్యవలివి. 155

వ. అనియు నజలజలధరగంధీరమధురఘోషం . తో నంతోషింపంజేయునత్రోయ
జాతు సుపలక్షించి నవినయం . గా దుష్యంతుం డిట్లని వినుటంచె. 156

నందకము శ్రీమద్రమావిద్రుమోష్ఠీసమరూఢపక్షమామూషితాక్షసమీచీనవీక్షానిమిల
ద్విపక్షా నమత్రాణదక్షా పయోజాతజాతాండతండోదయస్థేమభింగాదిలీలావిచిత్రా
నిరాలంబచిత్రా మరున్నీలగాత్రా సరోజాతనేత్రా ధగిత్రీకళత్రా హితానందమూలా
శతానందభేలా సహస్రారహస్తా బహుస్సారశస్తాయనందం . లండం . లండం . లండం
వస్తుకాండం . యద్వ్యుశాశోతరావారముల్ యగ్గణం . త్ ప్రధానం . నం
బూ ఘండుక్ ప్రపాద్మృతయక్ యత్సరబ్రహ్మముక్ యుష్మదంశాంశలేశప్రతి
ష్ఠాగగిష్ఠం . లంచుక్ ద్రయాతత్త్వవాదుల్ ప్రబోధింతురీశా పృథివ్యాదులం గార్భ
ముల్ శారణస్థానముక్ జీరసంహారకేలీశాశీవైహలిభూతప్రపంచం . లండం . గాంచు
నవ్యాకృష్ణో శుద్ధసత్వాప్రణి . గూడిత్రీడించుచుక్ ద్రస్తవక్ విస్తరితక్ యద్య
చ్ఛానియు క్షీదదచ్ఛాబలజ్ఞానశక్తిత్రయిక్ జాట్కులన్ని పంచె . పైయసన్నామరూ
పప్రసక్తిక్ మహత్తేయహారమై వ చతన్తాత్రవైవచభూతం . తై దేవతిర్యక్తును
హ్యదికవృత్తులై చిస్తుల్ జాలకున్న గృహ జీవుల్ తావుల . జేర్చి పాలార్చియ .
దుం బశేతుడవై ప్రోచుచుక్ ఘృహభేదం . లండం . గాంచుచుక్ దివ్యలీలాపతాంగులం
దీర్పుచుంబ్రాంతిమైనంతరాత్మస్థురూప . నాజేర్పుచుంబో . గి గ్రీరంగ కాంచీజగన్నా
భశేమచలాది ప్రణిహారిదేశం . తానివృదేశం . లండం . భక్తవారం . లండం . సతతా
నదంఘ్రం . లండం . దేల్పుదీరుడ వీవేకదా ఘోరమానీరధి . బోరవైతూటి వేదాపహ
గిక్ విదానింపవా . పేర్మై . గూర్మ . మై . కూర్మ . మై . యుష్వుల్ . మెప్పుల్ . గుప్ప . గాసుం
దరామందరాగ . నక్ మందరాగ . లండం . గోపున్ మూపునదాల్చవా , శ్రీడ
మైగ్రోడరూపం . లండం . బ్రోడవైయాహిరణ్యాక్షుపైసోహగ్ సాహగిక్ దూటుచుక్
దారుచుక్ బోరుచుక్ జేరిచెండాడవా , భైరవంబొన్న . గిరమంబై భుజాగౌరవ
లండం . నిజోగౌరవం . లండం . దివంబెల్ల ఘూర్జిల్ల . జేయక్ బయోజాతభూజాతభూరిప్రధా
భర్తగర్వోదయా జేయు పైతేయుముంగోరులం బేరురమ్మక్ పడిక్ జీరిగారింబిప్రహ్లాదు

సాహ్వాదుఁగావించవా! గుజ్జవై వెజ్జవై హజ్జనిమ్మజగంబుజ్జగింబఁ బలిఁజేడవా! కామ
దగ్గుల్లిండ్లవై ఘోరధారాసముద్యత్కుఁతా గంబుచేఁబూనిముయ్యేడుచూఱుత్ మహాశ్రో
ధులఁ ధారుణీనాథులంగూల్పుడుఁ సాధులఁ వైభవామోదులంజేయవా! రామ
రూపంబునఁ భీమకోపంబునఁ లోకవిద్రావణుఁ రావణుఁ ధాటిచేఁ గీటణంగింతు
వంచుఁ, మహింగామపాలుండవై శ్యామచేలుండవై సామలోలుండవై భీమశీలుం
డవై శత్రుహాలాహులంబుఁ లలింబూని పోరంబ్రలంబాదుఁ మేదినిగూల్చు
వంచుఁ, మరుత్సన్నభిప్రాధాబద్ధరోపంబునఁ బుద్ధవేపంబునఁ దానవశ్రీనవా
మోదసంధాయి వై దేవతాజీవితంబుల్ ధృతింగాతువంచుఁ, గలింగల్లిభావంబునఁ
బల్ రవాల్లబుత్తున్నేటిరాహు తనైవాత్రిదుర్వృత్తులొమత్తులఁ గుత్తుకల్ గత్తిమైత్తు
గఁ గోసిబాహాలసద్ధోరణీధారుణిఁ బ్రోతువంచుఁ, బురాణంబులుఁ శాస్త్రముల్
వేదముల్ వేదశీర్షంబులుఁ బల్కునంచుఁ మహాయోగివర్యుల్ రుచింబఁ
వచింపఁ విసంగంతునబ్బోదరాసంవిదేకాంతమై యాద్యమై హృద్యమై భవ్యమై
దివ్యమై యాగమాగమ్యమై సౌమ్యమై నిర్మలంబై నిరాకారమై సారమై శుద్ధమై
బుద్ధమై నిష్కలంబై జయంబై నిజంబాభవద్దివ్యలేఖం బిళాసింగళామధ్యవీధిర్నిరో
ధించి భావించి నేమిచుధీరుల్ గదానిత్యసూరుల్ సదానంద గోవింద మావిందవై
యిందిరాజేవితోనందిరాజీవితో నిందురానెవ్వడుర్విం దిరం బై కడుఁ సుందరంబ
య్యో మగ్తోత్రముఁ బాత్రమయ్యో మదాచారముఁ సంతతోగారమయ్యో
గృతాద్ధుండవైతిఁ ద్రయీతత్త్వపారాయణా యాదినారాయణా దేవ తుభ్యన్నమ
స్తే నమస్తే నమః.

157

ప. అని యనేకప్రకారంబుల వినులించి పెండియు నిట్లనియె.

158

కా. దేవాకాశ్యపు నాశ్రమంబునకు నర్థింబోపనీలేమతో
జైవంబుఁ బెరఁచేఁగఁగొదవె గాంధర్వక్రమోద్వాహమీ
భావంబునన్య లెఱుంగమిఁ వెఱచితిఁ బాలామణిఁ గ్రణిన్
నాపుత్రాంతము నేనెఱుంగనఁటవె నాశీకవలేక్షణా!

159

ఉ. వినికఱేనికట్లుభయమిచ్చిరిచ్చలు నిచ్చులుఁ బర,
ధ్యానపరాయణుండనక తావక పాదపయోజయుగ్గమి
మృనినిసాక్షిగా నొడివి మత్సహచారిణి యయ్యె నయ్యెడఁ
దీనశరణ్యమీర లరుడెంచుట చిత్తమె తక్రసాక్షివై.

160

క. మెచ్చిరిరాత్నఁ సాక్షి, పచ్చిరిగిందుల జనాపవాదము దీఱఁ
బచ్చిరి మాకువిశ్రుతి, నిచ్చిరిభయప్రదానమిమృనినిశిన్.

161

ప. ఇతైఱుంగన హరిమద్దేశించి కలుకుచు సగౌరవంబుగా శకుంతలం గఱికిని శ్రీధూ
నీళాసహితుం డగునదేవదేవునకుఁ బ్రదక్షిణనమస్కారంబు లాచరించి.

162

ఉ. దండముపార్వతీపతిః దండమువాగ్రమణీవిశోదిన్
 దండమువాసవాగ్నియమదానవముఖ్యదిగీశరాజిన్
 దండమునారదాదులకు దండముచారణసిద్ధతోటిన్
 దండమటంచుదేవియునుదానును మ్రొక్కెను దేవతాభిన్. 163

వ. ఇవిధంబున నవ్యధూపదులు హరిహరవిరించిబృందారకమునిబృందారకబృందంబుల
 కుంగ్రమంబున వందనంబులాచరించి నవిషయంబుగా భరతుని మ్రొక్కంబునిదిన
 నక్కుమారుండును విష్ణుదేవునకుంబ్రతిమిల్లి పశుపతికింబ్రతిపాతంబుగావించి చతు
 రాననునకు దండప్రణామంబాచరించి యింద్రాది దిక్పాలురకుం బోహరుగావించి
 నారదాదిమహామునులకు నమస్కరించిన నద్దేవదేవుం డక్కుమారకంఠీరవుగాంభీర్య
 ధైర్యాదార్యాదివిశేషంబులకుమెచ్చి శకుంతలాదువ్యంతులంగాంచి యితండు వాజ
 పేయాధ్వరశతంబుఁగావించి యష్టదశద్వీపంబులం దనకాననంబు నిర్వరళంబుగా
 వర్తిలంజేయుచు వంశకర్తయై కీర్తిపారువంబులు సంపాదించగలవాఁ డని యాదే
 శించి కరుణాతరంగితకటాక్షవీక్షణంబులం గృతార్థులం గావించి యంత నయ్యనం
 తుండు నవరివారంబుగా నంతర్ధానంబుచేసె నయ్యవసరంబున. 164

క. ఆడిరి రంభాదులు రహిఁ, బాడిరిగానం బునూనఫణికిన్ భువరుల్
 వీడిరి భేదము పౌరులు, మాడిరి దువ్యంతుండును శకుంతలయు ధృతిన్. 165

వ. ఇవిధంబున దువ్యంతుండును శకుంతలాసమేతుండై కుమారునకు యౌవరాజ్యబట్టా
 భిషేతోత్సవంబు నిర్వర్తించి బ్రాహ్మణులనానావిధమహర్ష వస్తుప్రదానంబులందనిసి
 మహాన్నతవిభవంబున శకుంతలయుండానును యభేష్టభోగంబులందనరుడు రాజ్యం
 బుపాలించుచుండె నని వైకంపాయనుండుజనమేజయునకుం తెప్పిపెండియు నిట్లనియె.

— ప ల శ్రు తి. —

సీ. ధర్మార్థులకు భూరిధర్మప్రదంబగు నర్థార్థులకు నగు నర్థదంబు
 కామార్థులకు భవ్యకామప్రదంబగు మోక్షార్థులకునగు మోక్షదంబు
 పరిణయాథులకును బరిణయప్రదమగుఁ బుత్రార్థులకు నగుఁ బుత్రదంబు
 సంపదధులకును సంపత్ప్రదంబగు విజయాథులకునగు విజయకరము
 తే. వేడ్కజదివినవ్రాసినవినియట్టి, ఘనులకభిలార్థిలాభంబు గలుగుచుండు
 నవనినాచంద్రతారార్కమలఘులీలఁ, బరిధిల్లు శకుంతలాపరిణయంబు. 167
 తే. అనిశకుంతలాకల్యాణమనువుమీఱి, మానినాఘుండుచెప్పినమనుజునిభుండు
 వీనులారంగవినుచుండివిస్తయమునఁ, బొంగినంతోవభరితాంతరంగుడయ్యె. 168

— ఆశ్వాసాంతము —

చ. హరిహరినాగనాగపశతారకతారకతారకా
 శరశరదిందుకుందహరిచందనచందనభారభారవీ

వరవరవాజీవాజీరథవాసభానాసమృణాశనాశవి
స్తరతరక్తిక్తిక్తిక్తిసదానసదానసవేంకటేశ్వరా.

169

భుజంగప్రయాతము.

కృపాధారదానేరకృష్ణైరిదూరా, వివశ్చిజ్జనారాధ్యవేదాంతదోధ్యా
కపాలిస్తుతస్థేమకల్యాణధామా, రిపుధ్వంతకుప్రేక్షశ్రీవేంకటేశా.

170

గద్య. ఇది శ్రీమత్కృష్ణసల్యానందనప్రసాదసమాసాదితకవితావిచిత్రమైత్రేయసగోత్ర
నృసింహగురుపుత్రకృష్ణకవిప్రణీతం బైనశకుంతలాపరిణయం బనుమహాప్రబంధం
బునందు శకుంతలాదువ్యంకసంవాదంబును శ్రీవిష్ణుసాక్షాత్కారంబును శ్రీవిష్ణుసంకీ
ర్తనంబును భరతయావరాజ్యపట్టాభిషేకంబును శకుంతలాదువ్యంకపునస్సుభోగో
పాఖ్యానంబు ననుకథలంగలసర్వంబును దృతీయాశ్వాసము.

శకుంతలాపరిణయము

స మ మ మ.

ఆంధ్రగ్రంథములు.

ప్రతి 1-8 రూ. అ.

అచ్చతెనుగురామాయణము, శుద్ధప్రతి	...	1	4
డిటో కాకితోబైండు	...	1	10
అడవిమల్లెలు, ఎనమండ్రనారాయణమూర్తి	...	0	8
అధ్యాత్మరామాయణము, శ్రీకృష్ణార్చన	...	1	8
అనంతనిధందము, ఛందోదర్పణము	...	0	14
అనిరుద్ధవరిత్రము, కనుపత్రి ఆబ్బయ్యమాత్యప్రణీతము	...	0	8
డిటో కాలితోబైండు	...	0	14
అప్పకవీయము, శ్రీగిడుగురామమూర్తి పంతులుగారి విమర్శతో సున్నది.		2	8
అంబరీషోపాఖ్యానము, సటీక (భాగవతము)	...	0	4
ఆఘ్నక్తమూర్త్యుడ, వావిళ్ల. రామస్వామికృష్ణగారి వ్యాఖ్యానముతో మేలు			
కాశీతములమీఁద చక్కంగ మరల ముద్రించియున్నారము	...	3	8
ఆంజనేయదండకము, హనుమద్దండకము	...	0	2
ఆంధ్రభాగవతము, పోతనామాత్యప్రణీతము, ఇదివఱకు ముద్రితమైనప్రతుల			
కన్న అన్నివిధముల బాగుగనున్నది	...	5	0
డిటో ఆత్మ్యక్తమప్రతి, రెండుసంపుటములు	...	7	8
డిటో 3 సంపుటములు	...	9	0

శ్రీమదాంధ్రభారతము-పద్యకావ్యము:—

ఆనేకప్రాతప్రతుల సహాయమున చిరకాలమునుండి సంపూర్ణ పరిశ్రమ ముతోఁ జరిపిరించఁబడినది. మేలుకాగితములపై స్ఫుటముగ ఆచొప్పైతింది మంచికాకితోబైండు చేయఁబడియున్నది.

7 సంపుటముల ప్రతి	...	14	0
3 సంపుటముల ప్రతి	...	13	0
ఆది, సఖావర్ణములుగల సంపుటము	...	2	0
ఆరణ్యపర్వము	...	2	0
విరాటోద్యోగపర్వములు	...	2	0
భీష్మద్రోణపర్వములు	...	2	0
కర్ణశల్మలసౌప్తిక శ్రీపర్వములు	...	2	0
కాంతిపర్వము	...	2	0

ఆనుకాసనిక, అశ్వమేధ, ఆశ్రమవాస, మాసల, మహాప్రస్థానిక, స్వర్ణా

రోహణపర్వములుగల సంపుటము	...	2	0
ఆదిపంచకము, ఒకటేసంపుటము	...	5	8
యౌద్ధపంచకము	...	3	12
కాంతిసప్తకము	...	3	12

